

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'. 1 ΙΟΥΛΙΟΥ 1948

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ—ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ :
ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ Π. ΚΑΨΑΝΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΟΔΟΣ ΦΙΛΩΝΟΣ 99 Β ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ
ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 40-502

ΑΠΟ ΤΑ ΛΟΓΙΑ ΣΤΑ ΕΡΓΑ

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ

ΤΟΥ Κ. ΔΗΜ. Γ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Σ' ὅποια δὴποτε γωνία τῆς Οἰκουμένης ζοῦν Ἕλληνες—καὶ δὲν ὑπάρχει γωνία τῆς γῆς ποὺ νὰ μὴ ζοῦν Ἕλληνες—ξεχωρίζει μεταξύ τους τὸ Κυθηραϊκὸ στοιχείο. Δὲν προβάλλουμε τὸν ἰσχυρισμὸν αὐτὸν ἀπὸ αἰσθημα τοπικιστικῆς περιαιτολογίας. Αὐτὴ εἶναι μιά ἀλήθεια ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ τὴν ἀμφισβητήσῃ κανεὶς.

Πρὸ τῆς Μικρασιατικῆς συμφορᾶς μεταξύ τῶν Ἑλλήνων τῆς Σμύρνης, οἱ Κυθηριοὶ ἦσαν οἱ πολυαριθμότεροι, οἱ καλότερα ὀργανωμένοι οἱ πιὸ ἐξέχοντες, οἱ πρωτοπόροι κάθε πατριωτικῆς ἐνεργείας καὶ οἱ περισσότερον ἀγαπῶντες καὶ εὐεργετήσαντες τὴ μικρὴ τους πατρίδα, τὸ ὥραϊο νησί ἀπὸ τὸ ὅποιον ξεκίνησαν γιὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς.

Μετά τὴ Μικρασιατικὴ καταστροφὴ ὅταν ἐπέσκέφθηκα τὴ Μονὴ Μυρτιδίων, εἶδα μὲ εὐλογον ὑπερηφάνεια σειρὰν ἀγίων εἰκονισμάτων κατὰ μῆκος τῶν τοίχων καὶ ψηλά πρὸς τὴν ὀροφὴν τῆς Μονῆς, κάτω ἀπὸ τὰ ὅποια ὑπῆρχαν σειρὰ οἱ ἐπιγραφές : «*Δαπάνη τῶν ἐν Σμύρνῃ Κυθηρίων*».

Τὰ τελευταῖα αὐτὰ χρόνια, ποὺ ξαναπήγα στὸ Μοναστήρι αὐτό, εἶδα μὲ ἐκπληξι, ὅτι οἱ ἐπιγραφές αὐτές εἶχαν καλυφθῇ μὲ ἀσβεστόχρισμα ! Ἐζήτησα πληροφορίας καὶ μοῦ εἶπαν πῶς εἶχαν κάμει μικρές ἐπισκευές καὶ νεροχρωματισμοὺς καὶ γι' αὐτὸ σκεπάστηκαν οἱ ἐπιγραφές.

Νομίζω πῶς εἶναι ζήτημα τιμῆς γιὰ τὴν ἀρμόδια Ἐπιτροπὴ νὰ προβῇ καὶ πάλιν στὴν ἀποκατάστασι τῶν ἐπιγραφῶν αὐτῶν, τιμῶσα τὴ μνήμη τῶν Κυθηρίων τῆς Σμύρνης, ποὺ ὅταν ἐξοῦσαν στὴν ξενιτειά, δὲν λησμονοῦσαν τὴ φτωχὴ τους Πατρίδα καὶ ἓνα μέρος τοῦ ἰδρώτα τους τὸ μετέτρεπαν σὲ ἀντικείμενα λατρείας ποὺ τὰ ἀφιέρωναν μὲ εὐλάβεια στὸ Μοναστήρι τῆς Μυρτιδιώτισσας. Ἐκτὸς αὐτοῦ, οἱ ἐπιγραφές αὐτές εἶναι ἀνάγκη νὰ ξαναγίνουν, γιὰ νὰ θυμίζουν στοὺς μεταγενέστερους μιά σε-

λίδα τῆς πρόσφατης Ἑλληνικῆς ἱστορίας...

* *

Σήμερα μεταξύ τῶν Ἑλληνικῶν παροικίων τοῦ ἐξωτερικοῦ, οἱ Κυθηριοὶ εἶναι καὶ πάλιν οἱ ἐπίλεκτοι. Πρὸ πάντων στὴν Ἀμερικὴ, καὶ ἀκόμη περισσότερο στὴν Αὐστράλια, ὅπου ἀποτελοῦν καὶ τὴ συντριπτικὴ πλειοψηφία μεταξύ τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἡπείρου αὐτῆς.

Παντοῦ οἱ Κυθηριοὶ ξεχωρίζουν γιὰ τὴ φιλοπονία τους. Στὸ φτωχὸ τους νησί, ἔμαθαν μὲ τὴ σκληρὴ τους ἐργασία ν' ἀξιοποιοῦν τὴ χέρση καὶ ἀγονὴ γῆ. Μὰ γιὰ ἓνα λαὸ ὅπως αὐτοί, μὲ δραστηριότητα καὶ ἐπιμονή, τὰ Κύθηρα ἦσαν πολὺ μικρά γιὰ νὰ ἀναπτύξουν σ' αὐτὰ ὅλη τὴ δρᾶσι τους. Καὶ ζήτησαν νέα Πατρίδα, πιὸ πλούσια καὶ πιὸ μεγάλη χωρὶς ὅμως νὰ ξεχνᾶνε οὔτε στιγμὴ καὶ τὴν Πατρίδα τους, τὴ πραγματικὴ.

Οἱ Κυθηριοὶ, σάν Ἕλληνες εἶναι προικισμένοι μὲ τὰ προτερήματα καὶ καὶ τὰ μειονεκτήματα τῆς Φυλῆς.

Ὁ Ἕλλην—καὶ φυσικὰ καὶ ὁ Κυθηριος—ἐπηρεάζεται στὸ τόπο του ἀπὸ τὰ πολιτικὰ γεγονότα. Γιατὶ ἡ χώρα μας εἶναι σάν μιά μικρὴ σκάφη γεμάτη νερὸ ποὺ μπορεῖ ν' ἀναταραχθῇ καὶ μὲ τὸ ἓνα δάχτυλο τοῦ χειροῦ. Κάθε πολιτικὴ μεταβολή, κάθε ἀνωμαλία, κάθε γενονὸς γενικώτερης σημασίας, ἐπηρεάζει ἄμεσα τὰ συμφέροντα τοῦ Λαοῦ. Κι' αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος γιὰ τὸν ὅποιον ὁ Ἕλλην πολιτικολογεῖ, κομματίζεται, μαλλώνει, φωνάζει καὶ ἐξερεθίζεται σὲ κάθε περίπτωσι, καὶ παραμελᾷ πολλὰ φορὲς τὴ δουλειά του γιὰ νὰ συζητᾷ τὰ γεγονότα αὐτά. Ἐκτὸς αὐτοῦ ὁ Ἕλλην εἶναι φιλόδοξος καὶ θέλει νὰ μετέχῃ τῆς ἐξουσίας εἴτε εἶναι ἐξουσία πολιτικὴ, εἴτε ὄχι. Αὐτὸ γίνεται ἢ ἀφορμὴ κάθε φαγωμάρας, ποὺ διαίρει τὸ Λαὸ καὶ τὸν κάνει νὰ μάχεται μεταξύ του.

Ὅταν ὅμως ὁ Ἕλλην βρίσκεται στὸ ἐξωτερικὸ καὶ μάλιστα σὲ μιά μεγάλη χώρα, δὲν τὸν ἐπηρεάζει ἡ πολιτικὴ, ὅπως δὲν ἐπηρεάζει καὶ τοὺς αὐτόχθονες κατοίκους τῶν χωρῶν αὐτῶν. Γιατὶ στὶς χώρες αὐτές ὑπάρχει μιά σταθερότητα στὴ κοινωνικὴ καὶ στὴ πολιτικὴ ζωὴ ποὺ δὲν ἔχει ἄμεσο ἀντίκτυπο στὰ συμφέροντα τῶν Λαῶν ποὺ τίς κατοικοῦν. Ἐκτὸς αὐτοῦ, ὁ Ἕλλην τοῦ ἐξωτερικοῦ, δὲν μπορεῖ νὰ ἔχῃ πολιτικὲς βλέψεις. Ἡ ἐξουσία δὲν μπορεῖ νὰ περιέλθῃ στὰ χέρια του, γιὰ ν' ἀγωνισθῇ γι' αὐτή. Γι' αὐτὸ καὶ μένει ἡρεμος καὶ ἀπερίσπαστος, κυττάζει τὴ δουλειά του, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν κερδίζει, καὶ δὲν σπαταλᾷ δυναμικότητα γιὰ νὰ κατακτήσῃ τὸ ἀνέφικτο ἐκτὸς ἀπὸ τὴ προσπάθεια ποὺ καταβάλλει, γιὰ νὰ βελτιώσῃ τὴ θέση του, προσπάθεια ποὺ δὲν ἔρχεται σὲ σύγκρουσι μὲ κανένα.

Ὅταν ὅμως πρόκειται γιὰ τὴ κατάκτησι θέσεως μέσα στὸ πλαίσιο τῶν ἀξιομάτων τῆς παροικίας του, τότε ξυπνᾷ μέσα του ὁ κοιμισμένος πόθος τῶν φιλοδοξιῶν του. Καὶ τότε δὲν διαφέρει καθόλου ἀπὸ τὸν Ἕλληνα τοῦ τόπου ἀπὸ τὸν ὅποιον προήλθε...

Αὐτὲς εἶναι οἱ αἰτίες—κατὰ τὴ γνώμη μας—ποὺ κάμουν τοὺς Ἕλληνας νὰ εἶναι διαιρεμένοι στὴ Πατρίδα τους καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μονιασμένοι στὴ ξενιτειά.

Τώρα ὅλα αὐτὰ ποὺ γράφομε στὶς φιλόξενες στηλές τοῦ «Κυθηραϊκοῦ Κήρυκος» δὲν εἶναι παρὰ ἀπλὲς διαπιστώσεις, γιὰ τὴν ἀξία τοῦ Κυθηρίου, ὡς ἀνθρώπου, ὡς Ἕλληνος καὶ ὡς κοινωνικοῦ παράγοντος. Εἶναι ὁ πρόλογος ποὺ θὰ πρέπει νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ στὶς ἀπαραίτητες ὑποδείξεις καὶ συστάσεις πρὸς τὸ Λαὸ τῶν Κυθηρίων, γιὰ νὰ ἀξιοποιήσῃ, ὁ Λαὸς αὐτός, τὴν ἱκανότητα, νοημοσύνη καὶ ἐργατικότητα του γιὰ τὸ καλὸ τοῦ τόπου του καὶ τοῦ ἰδίου ἑαυτοῦ του.

Γι' αὐτὸ, χαιρετῶμε κι' ἐμεῖς, μὲ με-

ΕΠΙ ΠΤΕΡΥΓΩΝ ΑΝΕΜΟΥ

ΤΗΣ Κ. ΜΑΡ. ΤΖ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Διὰ μίαν πτήσιν ἕως τὸ Τσιριγί, ἀνέλ-
πιστα καὶ ἑξαφνικὰ εἰδοποιηθήκαμε μερι-
κοὶ Τσιριγιῶτες, ἓνα μεσημέρι, ἀπὸ τὸν κ.
Δημήτριον Καρύδην, Νομικὸν σύμβουλον
τῆς Αὐστράλο-Ἑλληνικῆς Ἀεροπορικῆς
Ἑταιρείας, European Air—Transport.

Μὲ χαρὰν καὶ μὲ συγκίνησιν ἐτρέξαμεν
ὅλοι, καὶ τὴν καθωρισμένην ὥραν βρεθή-
καμε στὸ Ἀεροδρόμιον. Καὶ μ' ἀδημο-
νίαν περιμέναμε τὴν στιγμὴν νὰ μπούμε,
νὰ φύγουμε.

Τὸ ἀεροπλάνο πὺν θὰ μᾶς ἐπύγαινε ἐ-
λέγετο «Κύθηρα». Τὶ σύμπτωσις! Μπο-
ροῦσε καὶ νὰ ἦταν ἡ «Ἑλένη», ἡ «Αὐ-
στράλια», ἡ «Ἑλλάς», ἓνα ἀπὸ τὰ ἄλλα
ἀεροσκάφη τῆς Ἑταιρείας. Ἀλλ' ὄχι, ὁ
Νόμος τῶν Συμπτώσεων τῷθελε νὰ εἶναι
τὰ «Κύθηρα».

Τὸ ἑλληνικὸν μέλος τῆς Ἑταιρείας εἶ-
ναι Τσιριγιώτης, ὁ ἐν Sydney ἐγκαταστη-
μένος κ. Νικόλαος Μαρσέλλος, ἐξ οὗ καὶ
τὸ ἀεροπλάνο ἔχει ὀνομασθῇ μὲ τὸ ὄνομα
τῆς πατρίδος μας.

Μὲ τὰ «Κύθηρα», λοιπόν, ἐπὶ πτερύ-
γων ἀνέμου, στὰ Κύθηρα.

Εἰς τὰς τέσσαρας ἀκριβῶς τ' ἀπόγευμα
ἐξεκίνησε τὸ ἀεροπλάνον. Εἴμεθα δέκα πέντε
ἐν ὅλῳ ἐπιβάται. Τσιριγιῶτες εἴμεθα 6-7.
Δὲν εἴχαμεν προλάβει νὰ προσανατολι-
σθοῦμε καὶ εἴχαμεν φθάσει κίβλας στὸ
Τσιριγί. Ἐπέμενε ὁ κ. Νικόλαος Παχουν-
τάκης πὺς εἴχαμε φθάσει καὶ ἑξαλλος ἀπὸ
ἐνθουσιασμόν τῷλεγε καὶ ἐφώναζε. Μὰ
δὲν τὸν ἐπιστεύαμεν. Καὶ μόνον ὅταν ἀν-
τικρύσαμεν τὸ «Φανάρι» τοῦ (Καραβᾶ)
πὺν ὑπερήφανον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὑψο-
νόταν πάνω στοὺς βράχους στὴν βόρεια
ἄκρη τοῦ νησιοῦ, ἐπεσιθήκαμεν πὺς εἶχε
δίκαίον. Πραγματικὰ εἴχαμε φθάσει.
Πόσον γρήγορα!

Τὸ ἀεροπλάνον, ἐν τῷ μεταξύ, ἔκοιπε

γάλον ἐνθουσιασμόν τις προτάσεις καὶ
ὑποδείξεις τῶν κ. κ. Ἐπ. Δελακοβία,
γιά τὴν ὀνομασία τῶν ὁδῶν τοῦ νη-
σιοῦ μὲ ὀνόματα Κυθηρίων πὺν προ-
σέφεραν ὑπηρεσίες, Ἰωάν. Κορωναίου,
γιά τὴ φύτευσι δένδρων καὶ τῆς κ. Μα-
ρίας Παναγιωτοπούλου γιά τὴν ἴδρυσι
καλλιτεχνικοῦ περιπτέρου στὰ Κύ-
θηρα, ὑποδείξεις πὺν δημοσιεύτηκαν
στὸ προηγούμενο φύλλο τοῦ «Κυθη-
ραϊκοῦ Κήρυκος».

Νὰ δοῦμε τώρα ἂν, καὶ πὺς θὰ
πραγματοποιήσουν τις ὑποδείξεις αὐ-
τὲς οἱ Κυθηριοί. Εἶναι καιρός, τὰ λό-
για νὰ γίνουने πράξεις.

Δημ. Γ. Ἀργυρόπουλος

τὴν ταχύτητά του καὶ ἄρχισε σιγὰ - σιγὰ
νὰ κατεβαίνει. Πετούσαμε, πειά, χαμηλὰ
πάνω ἀπ' τὸ Νησί, ἀπὸ Βορρᾶ πρὸς Νό-
τον, ἀκολουθώντας τὴν πορείαν τῆς ἐθνι-
κῆς ὁδοῦ. Πόσον εὐδιάκριτα ἐφαίνοντο
ὅλα. Ἐνα - ἓνα ἐπρόβαλλαν ὁλόασπρα, ὡ-
μορφα, συμμετρικὰ τοῦ νησιοῦ τὰ χωριά.
Αἱ ἐκκλησίες, οἱ δρόμοι, τὰ δένδρα, ὅλα
ἐφαίνοντο καθαρὰ καὶ ξεχωρίζαμε καθέ-
νας τὰ διάφορα γνωστά του μέρη. Τὸ Νη-
σί ὁλόκληρο ἦταν καταπράσινο. Οἱ ξένοι
ἐπιβάται μείναν κατάπληκτοι. Εἴχαν ἀκού-
σει πὺς ἦταν ξερό, ἄγονο, πετρώδες, καὶ
ἀπόκρημνο τὸ νησί μας καὶ τώρα τὸ βλέ-
παν, καταπράσινο, ὡμορφο. Ἀλλὰ τὴν ἑκ-
πληξιν αὐτὴν καὶ μεῖς τὴν ἐδοκιμάσαμεν.
Τὸ εὐρήκαμε κατάρυτο, πράσινο, ὡμορ-
φο. Φαινόνταν πολὺ ὠραιότερον. Συντε-
λοῦσε βέβαια καὶ ἡ ἐποχή. Ἀνοιξίς. Ὅλα
σπαρμένα, καλλιεργημένα. Ἦταν 23 Ἀ-
πριλίου.

Ὁ Καραβᾶς, ἓνα πανόραμα.

Ὁ Ποταμός, ἐπιβλητικὸς καὶ μεγαλο-
πρεπής.

Τὰ Λογοθετιάνικα μὲ τὰ τριγύρω χω-
ριά σὰν ἓνας πίνιας ζωγραφικῆς.

Τ' Ἀρωνιάδικα, μὲ μιὰ περιεργὴ ἀτμο-
σφαῖρα μελαγχολίας.

Καὶ ἡ αἰχμηρὴ Σκληρή, δίπλα, μὲ τοὺς
ξακροστοὺς πρίνους τῆς,

Παρέκει, αἱ Καρβουνάδες μ' ὅλα τὰ
τριγύρω χωριά καὶ τὸ Λειβάδι, μιὰ εἰκό-
να, ἀλήθεια, εἰδυλιακῆς γραφικότητος.

Καὶ τέλος, νὰ τὸ Κάστρον. Ἐνας θρύ-
λος. Αἰώνων καὶ αἰώνων ἱστορία. Νὰ ἡ
Χώρα. Ἐνας γραφικὸς συμμετρικὸς σω-
ρὸς ἀπὸ λευκοὺς κύβους. Καὶ ἀκόμη, πλάι
ἔτσι στὸ Κάστρο, μοιάζει σωστὴ Μεσαι-
ωνικὴ χαλκογραφία.

Καὶ ἀπὸ κάτω τὸ Καψάλι. Ἐνα ποίημα.

Καὶ παρέκει ἡ Χύτρα. Ἐνα ψεύτικο
στολίδι τῆς θάλασσας.

Ἀριστερά μας, καθὼς πηγαίναμε, μα-
κρὰ, προβάλλει ὑψηλὰ πάνω στὸ βουνὸ
ἡ Ἀγία Μόνη. Ἡ σιλουέττα τῆς πάλ-
λευκη καὶ ὠραία.... Ἐπιβλητικὴ, μαζὺ
καὶ ὑποβλητικὴ καὶ μεγαλειώδης. Ὅλων
μας ἡ σκέψις ἐτρέξεν εἰς τὸν ἀγαπητόν
μας Παπᾶ—Μόρμωρη. Καὶ μὲ τῆς φαν-
τασίας μας τὰ μάτια, μᾶς φαινόταν πὺς
τὸν ἐβλέπαμεν....

Ἀπὸ ὑψηλά, ἡ θεὰ τοῦ νησιοῦ μας,
ἀλήθεια, εἶναι πολὺ φαντασμαγορικὴ. Γύ-
ρω-γύρω ἡ θάλασσα, καταγάλανη. Τ' ἀ-
κρογιάλια, ἀλλοῦ ἀπότομα καὶ βραχώδη,
ἀλλοῦ ὠραῖες ἀμμουδιές. Τὰ χωράφια, σ'
ὅλα τὰ σχήματα καὶ σ' ὅλα τὰ χρώματα.
ἀναλόγως τὴν καλλιέργειαν. Καὶ ὅλα μι-
κροσκοπικά. Πέτρες καὶ βουνὰ παντοῦ.
Καὶ ὅμως, τὸ χρῶμα πὺν κυριαρχεῖ εἶναι

τὸ πράσινο. Ὁρισμένα μέρη φάνταζαν
σὰν πολυχρώμα χαλιά, στὸ Λειβάδι, στὸν
Ποταμὸν καὶ πρὸς τὸν Καραβᾶ.

Στὴν ἐπιστροφὴν ἐκίναμεν τὴν ἴδια
πορείαν καὶ ἔτσι ἐπεράσαμεν ξανά ἀπὸ τὰ
ἴδια μέρη. Τὶ χαρὰ μας.

Τὶ κρίμα πὺν δὲν ὑπῆρχεν ἓνα ἀερο-
δρόμιον. Ἐνα μικρὸν ἔστω ἀεροδρόμιον.
Θὰ προσεγειωνόμεθα καὶ θὰ μέναμε λί-
γο. Χρόνια καὶ χρόνιά γίνεται συζήτησις
διὰ τὸ ἀεροδρόμιον, ἄρθρα ἐγράφουν,
σκέψεις πολλὲς καὶ μελέτες ἔγιναν, ἀλλ' ἀκό-
μη τίποτε. Ἰδοῦ, ἓνα στάδιον δράσεως διὰ
τοὺς βουλευτάς μας, διὰ τοὺς πολιτενομέ-
νους μας, διὰ τὰ σωματεῖα μας, καὶ ἰδίως
διὰ τὰ τῆς Ἀμερικῆς καὶ Αὐστραλίας.

Μᾶς ἔπιασε ὁλος ὁ καῦμός. Καὶ
πάνω στὸ θέμα τοῦ ἀεροδρομίου ἄρχισε
γενικὴ συζήτησις. Ὑπὸ τὴν ἐπύρειαν τῶν
συγκινητικῶν ἐντυπώσεών μας, ὡς καὶ
τῶν σκέψεων πὺν ἀντηλλάσμεν πάνω
στὴν συζήτησιν αὐτὴν, παρασυρθήκαμεν
σὲ λίγο σὲ αὐταπάτες. Οὔτε λίγο οὔτε πο-
λύ, μὲ τὴν φίλην μου τὴν Ἀννα Βασ.
Μπαβέα, ὠραματισθήκαμε φτιαγμένο τὸ
ἀεροδρόμιον καὶ τὰ Σαββατοκύριακα ὁρ-
γανωμένες ἐκδρομὲς τοῦ Κυθηραϊκοῦ Συν-
δέσμου Ἀθηνῶν.

Τοῦ ἀεροδρομίου ἡ κατασκευὴ δὲν εἶ-
ναι ἀδύνατος. Ἀπλῶς μὲς' ὅσα ὅρια τῶν
Κυθηραϊκῶν δυνατοτήτων. Σήμερον δὲ
προβάλλει καὶ ὡς μία ἀνάγκη.

Θὰ μπορούσε δι' αὐτοῦ νὰ ἐξασφαλι-
σθῇ τακτικὴ συγκοινωνία καὶ ἔτσι νὰ λυ-
θῇ ὀξυζικὰ τὸ χρόνιον συγκοινωνιακὸν πρό-
βλημα τοῦ νησιοῦ. Ἡ Τ.Α.Ε. - θὰ καθιέρ-
ωνεν ἀμέσως τακτικὴν ἀεροπορικὴν γραμ-
μὴν. Τὸ ἀεροδρόμιον θὰ διευκόλυνε τὴν
ἐπικοινωνίαν μὲ τὸ Νησί, ὑπὸ πολλὰς ἐπό-
ψεις καὶ χρόνου καὶ καιροῦ καὶ ἀνέ-
σεως κλπ. Τὸ ἀεροδρόμιον θὰ ἐδημιουργοῦσε
πρὸς μεγίστην ὠφέλειαν τοῦ νη-
σιοῦ μας καὶ τουριστικὴν κίνησιν ἀξιο-
λογον, π.χ. στὸ Πάσχα, στὴν Νέαν ἑβδο-
μάδα, στοῦ Ἀγίου Θεοδώρου, στὸν Δεκα-
πενταύγουστον, στὸ Κυνήγι, κλπ. Τὴν
ἐποχὴν, πράγματι, τοῦ κυνηγιοῦ καὶ
ἰδίως στὰ περάσματα τῶν ὀρνυκίων, πλεί-
στοι ὅσοι καὶ Τσιριγιῶτες καὶ ξένοι, θὰ
ἤρχοντο στὸ Νησί διὰ τὰ ὀρνυκία. Ὡς
γνωστόν, τὸ κυνήγι τοὺς εἶναι ἀφθονον,
ἐκανοποιητικόν, ἀπολαυστικόν.

Τὸ ἀεροδρόμιον θὰ συντελοῦσε' σὲ πολ-
λαπλῇ ἀξιοποίησιν τοῦ Νησιοῦ μας. Δι'
αὐτό, καὶ πρέπει νὰ γίνη.

Μὲ τὴν συζήτησιν, ἐφθάσαμεν στὸ
«Ἑλληνικὸ» καὶ δὲν τὸ ἐκαταλάβαμεν.
Ὅταν βγήκαμεν, ἦταν 5.30 μ.μ. Ἐκίνα-
με δηλαδὴ 1.30 μόνον ὥραν. Τὸ ταξίδι

ΣΕΛΙΔΕΣ ΚΥΘΡΑΪΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Ο ΚΟΡΩΝΑΙΟΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΝΑΥΠΛΙΑΚΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΝ—ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΝΤΙΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΝ ΜΙΧΟΥ—Ο ΚΟΡΩΝΑΙΟΣ ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΗΣ ΕΘΝΟΦΥΛΑΚΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΟΠΙΝ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ

Υπό τοῦ κ. Π. Κ. ΤΣΙΤΣΙΛΙΑ

Ἡ στρατιωτικὴ καὶ πολιτικὴ ζωὴ τοῦ στρατηγοῦ Κορωναίου παραμένει πάντοτε φωτεινὸν διδασκαλὸν διὰ τοὺς ἀγαπῶντας τὴν πατρίδα τῶν Ἑλλήνων. Ἡ ἐποχὴ τοῦ τὸν ἐτίμησε διὰ τὰς ἀρετάς του καὶ οἱ Κυθήριοι ἔστησαν τὴν προτομὴν του εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Ποταμοῦ, πλὴν ὀλίγοι γνωρίζουν ὁλόκληρον τὴν δρᾶσιν του ἐκ τῆς ὁποίας πηγάζει μιὰ ἀσυγκράτητος φιλοπατρία, ἕνας ἡρωϊσμός ἀνευ ὁρίων, μιὰ σύνεσις καὶ εἰλικρίνεια καὶ πρὸ παντός μιὰ σπανία τιμιότης ἀνθρωπίνου χαρακτήρος.

Υπάρχουν βεβαίως καὶ ἄλλοι προγενέστεροι ἢ σύγχρονοι τοῦ Κορωναίου Κυθήριοι οἵτινες διεκρίθησαν διὰ τὰς πρὸς τὴν πολιτείαν καὶ τὴν κοινωνίαν ὑπηρεσίας των, ὡς καὶ τὰς ὑπηρεσίας των πρὸς τὰ Κύθηρα καὶ θὰ ἔπρεπε, ὡς ὀρθῶς παρετηρήθη, νὰ τιμηθοῦν καὶ οὗτοι, εἴτε διὰ προτομῶν, εἴτε δι' ἐντερίσεως πλακῶν εἰς τὰς κοινότητας ἢ τὰ χωρία ἐνθα ἐγεννήθησαν. Νομίζομεν ὅμως ὅτι πρὸ τούτου θὰ ἔπρεπε νὰ γραφοῦν καὶ αἱ βιογραφίαι αὐτῶν καὶ νὰ ἐρευνηθῇ ἡ ὅλη ζωὴ των, διὰ νὰ καταδειχθοῦν καὶ αἱ ἀρεταὶ των καὶ νὰ χρησιμεύσουν ὡς διδασκαλὸν εἰς τὰς νέας γενεάς.

Ἀτυχῶς δὲν ἔχομεν βιογραφίας αὐτῶν, ὅπως δὲν ἔχομεν οὔτε περὶ τῶν ἀρχαίων Κυθηρίων. Καὶ ὅμως εἶχον τὰ Κύθηρα εἰς τὴν ἀρχαιότητα καὶ ποιητὰς διαπρεπεῖς καὶ μουσικοὺς καὶ φιλοσόφους καὶ καλλιτέχνους, τῶν ὁποίων ἡ φήμη ὑπερέβη τὰ στενὰ ὅρια τῶν Κυθέρων, τὰ δὲ ὀνόματα αὐτῶν ἀναφέρονται μετὰ θαυμασμοῦ καὶ ἀπὸ ἡμετέρους καὶ ἀπὸ ξένους ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων ἀκόμη καὶ σήμερον.

Ἐπρεπε νὲ παρέλθουν δύο χιλιετηρίδες καὶ πλέον διὰ νὰ τιμῇσιν οἱ Ἕλληνες (1933) τὸν διάσημον Κυθή-

μας ἦταν θαυμάσιο.

Στὸ ἀεροδρόμιον μᾶς προσμέναν, ὁ ἄνδρας μου καὶ οἱ φίλοι συμπατριῶται κ. κ. Δημ. Καρύδης, Ἰωάννης Κασσιμάτης (τῆς Κυθηραϊκῆς Δράσεως), Παναγ. Βρ. Πανάρετος. Τοὺς βοήθαμε στὸ καφφενεῖον τῆς Τ.Α.Ε. νὰ πίνουν τὸ καφφέ τους. Δὲν τὸν εἶχαν ἀκόμη πιῇ! Καὶ ἡμεῖς εἴχαμε πᾶν, ἐν τῷ μεταξύ, στὸ Τσιρίγο, κάναμε καὶ δυὸ γύρους καὶ γυρίσαμε. Μόνον σὲ 1.30 ὥραν!

Μαρίκα Δημ. Παναγιωτοπούλου

ριον ποιητὴν Φιλόξενον μὲ ἀφιέρωσιν εἰς αὐτὸν μιᾶς ὁδοῦ εἰς τὸν Ἀθηναϊκὸν συνοικισμόν Κυνοσάργους, ὡς καὶ τὸν πολὺ μεταγενέστερον αὐτοῦ (1765—1830) Κυθήριον λεξικογράφον καὶ διευθυντὴν τῆς περιφήμου Φλαγγινείου ἐν Ἐνετίᾳ Σχολῆς, Σπυρίδωνα Βλαντῆν, διὰ μιᾶς ἐπίσης ὁδοῦ μὲ τὸ ὄνομά του εἰς τὸν Ἀθηναϊκὸν συνοικισμόν Γούβας.

Ἡ Ἑλληνικὴ πολιτεία ἐτίμησε καὶ τὸν στρατηγὸν Κορωναίον διὰ μιᾶς ὁδοῦ εἰς τὸν Ἀθηναϊκὸν συνοικισμόν Ἰλισίων, ὅπως ἐτίμησαν αὐτὸν καὶ διάφοροι ἄλλοι δῆμοι τῆς Ἑλλάδος.

Ἄλλ' ἄς συνεχίσωμεν, παραθέτοντες μέρη τινὰ ἐκ τῆς ὅλης δράσεως τοῦ Κορωναίου μέχρις οὗ καταστῇ δυνατὴ ἡ δημοσίευσίς τῆς πλήρους βιογραφίας του.

Εἰς τὴν ἐκραγεῖσαν ἐν Ναυπλίῳ τὴν πρωτὰν τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1862 στρατιωτικὴν ἐπανάστασιν ἣτις ἐστρέφετο κατὰ τοῦ Βασιλέως Ὀθωνος μετέσχεν, ὡς γνωστὸν, ὡς εἰς ἐκ τῶν ἀρχηγῶν καὶ ὁ ἀντισυνταγματάρχης τότε Πάνος Κορωναῖος ὅστις καὶ ἐπληρώθη εἰς τὸν πόδα, ἐκινδύνευσε δὲ ν' ἀποθάνῃ. Ἡ ἐπανάστασις ἐκείνη κατεστάλη τὴν 7ην Ἀπριλίου ἀπὸ τὸν ἡγέτην τῶν βασιλικῶν στρατευμάτων βαυαρὸν ὑποστράτηγον Ἑμμ. Χάν.

Ὁ Βασιλεὺς Ὀθων μετὰ τὴν καταστολὴν τῆς ἐπαναστάσεως παρέσχεν διὰ διατάγματος αὐτοῦ ἀπὸ 8 Μαρτίου 1862 ἀμνησίαν εἰς τοὺς ἐπαναστατήσαντας καὶ κατόπιν δι' ἐτέρου ἀπὸ 30 Ἀπριλίου 1862 διατάγματος ἐξήρεσε τῆς ἀμνηστίας τοὺς στρατιωτικοὺς: Πάνον Κορωναῖον, Ἰωάννην Ζυμβρακάκη καὶ Ν. Μακρῆν, ἐκ δὲ τῶν πολιτικῶν τοὺς: Λεωνίδ. Βούλγαρην, Ἀριστ. Τσάτζον, Ἰωάννην Παλαιολόγον, Βασίλειον Ὀρλώφ, Νικ. Βαρβαρήγον, Φ. Χαλκίόπουλον, Α. Γούδαν, Γιαννάκον Ἐγγελον καὶ Σπ. Κατσικοστάθη.

Ὁ Κορωναῖος ἀφοῦ ἐκρατήθη εἰς τὴν Ἀκροναυπλίαν ὡς ὑπόδικος, ἐπεβιάσθη τοῦ ἀτμοπλοίου «Ὁθων» ἐξοῦ καὶ ἀπηύθυνε περὶ τὰ τέλη Μαρτίου τοῦ 1862 δύο ἐπιστολάς πρὸς τὸν συναρχηγὸν τῆς Ναυπλιακῆς ἐπαναστάσεως Ἀρτέμιον Μίχου. Εἰς τὴν πρώτην ἐπιστολὴν γράφει ὅτι ἔλαβε γνῶσιν τοῦ διατάγματος περὶ ἀμνηστίας καὶ ἐκφέρει κρίσεις τινὰς ἐπ' αὐτῆς. Εἰς τὴν δευτέραν ἐπιστολὴν ὁ Κορωναῖος ψέγει ὠρισμένας ἐνεργεί-

ας καὶ ἀντιλήψεις τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Μίχου καὶ τῶν ἄλλων ἐξαιρεθέντων τῆς ἀμνηστίας διὰ τοῦ Β. Δ. τῆς 8 Μαρτίου καὶ διαμαρτύρεται ἐντόνως δι' αὐτάς.

Ἐκ τῆς δευτέρας αὐτῆς ἐπιστολῆς διαφαίνεται πῶς ὁ Κορωναῖος ἀντελαμβάνετο ἐπαναστατῶν τὸ πρὸς τὸ Ἔθνος καθήκον του καὶ πῶς ἐγνώριζε νὰ διαστέλῃ τὰς πράξεις του ἀπὸ τὰς πράξεις ἄλλων κινηθέντων ἐντὸς τοῦ ἴδιου μὲ αὐτὸν ἐπαναστατικοῦ πλαισίου. Ἡ ἐπιστολὴ δὲ αὐτῇ ἔχει ὡς ἑξῆς:

Π ρ ὀ ς

Τὸν ἀντισυνταγματάρχην κύριον Ἀρτέμιον καὶ λοιποὺς ἐξηρημένους τῆς ἀμνηστίας τῆς 8 Μαρτίου.

Κ ύ ρ ι ο ι

Ὅτε ἐλάβομεν τὰ ὄπλα ἐναντίον τῶν καθεστώτων, ἐκηρύξαμεν ὅτι τὸ ἐπράξαμεν διὰ νὰ ἀνακτήσωμεν τὰ καταπατηθέντα δικαιώματα τοῦ Ἐθνους καὶ διὰ νὰ καταστήσωμεν τὸ Σύνταγμα πρᾶγμα καὶ οὐχὶ λόγον. Δὲν πρόκειται ἤδη νὰ συζητηθῇ ἐὰν ὀρθῶς ἢ ἐσφαλμένως ἐκρίναμεν τοῦτο θέλει δικάσει ἡ ἱστορία. Οὔτε πρόκειται νὰ ἱστορήσωμεν τὰ εἰδικὰ καὶ ἰδιαίτερα συμβάντα τὰ ὁποῖα ἔφερον τὸ ἀποτέλεσμα ὃ γινώσκομεν.

Ἡ Κυβέρνησις ὑπερισχύσασα εἰς μὲν τὰ λοιπὰ μέρη ὅπου ἀνεφάνη κίνημα ἐπαναστατικὸν κατέβαλεν αὐτό, τοὺς δὲ ἐπαναστάτας τοῦ Ναυπλίου ἐστενοχώρησεν ἐντὸς τῶν πυλῶν τῶν φρουρίων. Ἐν ταυτῷ ἀμνηστία ἐξεδόθη εἰς ἡν ἐξηροῦντο 19 ἄτομα. Παραλείπω ὅ,τι καὶ εἰς τὴν πρώτην ἐπιστολὴν μου ἐσημείωσα, ὅτι τοιούτοις τὸ Γ' ἄρθρον ὑπέσχετο καὶ εἰς τοὺς ἐξηρημένους ἀμνησίαν. Ἀλλ' ὑμεῖς ἄλλως ἐκρίνατε καὶ ἀπεφασίσατε νὰ ἐγκατεργήσετε εἰς τὸν ἄγωνα. Ἄν καὶ ἡ κρίσις ὑμῶν αὕτη εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι ἐσφαλμένη, καθ' ἃ εἰς τὴν προλαβοῦσαν ἐπιστολὴν μου ἀνέπτυξα, μ' ὅλα ταῦτα ἐπειδὴ ὑπετίθετο ὅτι ἐγκατεροῦσατε συναισθανόμενοι τὴν ἱερότητα τῆς ἐπιχειρήσεώς σας, παραβλεπτέα καθίστατο ἡ ἀπόφασίς σας αὕτη.

Ἀλλ' ἔκτοτε ἔρχεται ἐποχὴ λυπηρὰ διὰ τὴν ἐπιχειρήσιν ὑμῶν. Ἄντι νὰ ὑποστηρίξητε τὰς ἱερὰς ἀρχάς σας διὰ τῆς γενναιότητος καὶ αὐταπαρνήσεως, ἐφροντίσατε τίνι τρόπῳ νὰ ἐξέλθῃτε τῆς δεινότητος τῆς θέσεώς σας ἀσφαλίζοντες οὐχὶ μόνον τὸ παρὸν ἀλλὰ καὶ τὸ μέλλον ὑμῶν ὡς ὡλο-

γούντες αὐτοὺς ἐκείνους οἵτινες τοσοῦτον γενναίως καὶ προθυμῶς συνειργάσθησαν μετ' ὑμῶν καὶ ἔδωκαν τὰς συνδρομὰς των.

Ἐκτὸς τούτου, καθ' ἃ πληροφοροῦμαι, πῶποτε ἐτηρήσατε τὴν ἱερότητα τῶν ἀνταλλαχθεῖσων μετὰ τῶν ἐναντίων ἢ καὶ οὐδετέρων ὑποσχέσεων. Οὕτω ἀντὶ νὰ τιμῶμεν τὸν ἀγῶνα, ὃν ἀνελάβομεν, κατησχύναμεν αὐτόν. Ἀντὶ νὰ ἀποδείξωμεν ὅτι ἐκινήθημεν ἀπὸ ἱερὰς ἀρχάς, ἀποδεικνύομεν ὅτι αἷτια ποταπὰ καὶ σκοποὶ ἰδιοτελεῖς ὥθησαν ἡμᾶς εἰς τὴν ἐπιχείρησίν μας, ὡς συνεργάτης ὑμῶν ἀποκρούω μετ' ὅλης τῆς φωνῆς μου τὰς πράξεις ὑμῶν ταύτας καὶ νομίζω ἑμαυτὸν εὐτυχῇ ὅτι εὐρίσκομαι εἰς τὴν παροῦσαν θέσιν μένων μακρὰν τῶν πράξεων τούτων τῶν ὁποίων ἤθελε εἶμαι μάρτυς χωρὶς νὰ δυνηθῶ νὰ ἐμποδίσω.

Οἱ ἀναλαμβάνοντες τοιοῦτους ἀγῶνας ἔχουσι πρὸ ὀφθαλμῶν ἢ τὸν θάνατον ἢ τὸν βίον ἀτυχῇ ἢ ἐπιχείρησις των ἀποτύχη. Καὶ ὁ μὲν θάνατος εἶναι μαρτυρικός, ὁ δὲ ἀτυχῆς βίος φέρει μετ' ἑαυτοῦ τὴν τιμὴν καὶ ὑπόληψιν τῶν συμπολιτῶν ἅτινα ἀμείβουν πολλαπλάσιος τὸν ἀληθῆ πατριώτην καὶ τέλος τὴν ἀνάπαισιν τῆς συνειδήσεως ἣτις εἶναι ἱκανὴ νὰ ὑποστηρίξῃ αὐτὸν καὶ εἰς τὰς μεγαλύτερας καταφορὰς τῆς τύχης.

Τὴν διαμαρτυρίαν μου ταύτην ἐνόμισα καθήκον μου νὰ σᾶς γνωστοποιήσω καὶ νὰ δώσω εἰς αὐτὴν ὅλην τὴν δημοσιότητα.

Πᾶνος Κορωναῖος

Ὁ Κορωναῖος ὑποφέρων ἐκ τῆς πληγῆς τοῦ ποδός του ἣτις καίτοι εἶχεν ἐπουλωθῇ ἐν τούτοις ἠνώχλει αὐτόν, ἐζήτησεν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, ὑπόδικος ἔτι ὢν, δι' ἀναφορὰς του ὅπως αὕτη τῇ παράσχῃ ἱατρικὴν περίθαλψιν. Κατόπιν τούτου διετάχθησαν οἱ ἐν Ναυπλίῳ ἱατροὶ νὰ ἐξετάσων τὸ τραῦμα τοῦ Κορωναίου καὶ ν' ἀποφανθοῦν ἐπὶ τῆς ἀνάγκης ἢ μὴ θεραπείας. Πράγματι οἱ ἱατροὶ συνελθόντες εἰς συμβούλιον καὶ ἐξετάσαντες τὸν Κορωναῖον ἀπεφάνθησαν, ὅτι οὗτος εἶχεν ἀνάγκην λουτρῶν. Κατόπιν τούτου ἡ Κυβέρνησις ἔστειλε, κατὰ τρόπον ἐσπευσμένον, πλοῖον εἰς Ναύπλιον διὰ νὰ μεταφέρῃ τὸν Κορωναῖον εἰς τὰ λουτρά τῆς Κύθου. Ὅταν ὅμως τὸ πλοῖον ἐφθασεν εἰς Πειραιᾶ μετὰ τοῦ Κορωναίου οὗτος ἀπηύθυνε πρὸς τὸν ἐν Ἀθήναις εἰσαγγελέα τῶν ἐφετῶν ἀναφορὰν εἰς τὴν ὁποίαν, ἀφοῦ ἐξέφραζε τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς τὴν Κυβέρνησιν : «διὰ τὴν πρόνοιαν ἣν ἔλαβεν περὶ ἐνός, ὡς αὐτός, ὑποδίκου» παρεπονείτο, συγχρόνως, διότι ἡ εἰσαγγελία Ναυπλίου δὲν τὸν εἰδοποίησεν ἐγκαίρως περὶ τῆς μεταφορᾶς του εἰς τὰ λουτρά, οὕτω δὲ δὲν ἠδυνήθη νὰ λάβῃ μετ' ἑαυτοῦ οὔτε ἐνδύματα

ἐξωτερικὰ κοὶ ἄλλα ἐφόδια, οὔτε καὶ βοηθὸν νοσοκόμον οὔτινος εἶχεν ἀνάγκην. Διὰ τοῦτο ἐζήτηι ὀλιγοήμερον προθεσίαν ὅπως ἐκ Πειραιῶς προμηθευθῇ τ' ἀναγκαιοῦντα εἰς αὐτὸν ἐνδύματα καὶ τὸν νοσοκόμον. Ἡ παράκλησις του ὅμως αὕτη δὲν εἰσηκούσθη καὶ οὕτω ὁ Κορωναῖος διὰ τοῦ ἰδίου ἀτμοπλοίου ὠδηγήθη εἰς Κύθον.

Ὁ Κορωναῖος ὅταν ἐφθασεν εἰς τὴν Κύθον ἀπηύθυνε τὴν ἀκόλουθον ἀναφορὰν πρὸς τὴν ἐν Ἀθήναις Εἰσαγγελίαν τῶν Ἐφετῶν.

Κύθνος τὴν 9ην Σεπτεμβρίου 1862

Ὁ

ὑπόδικος Π. Κορωναῖος

Πρὸς

τὴν Εἰσαγγελίαν τῶν ἐν Ἀθήναις

Ἐφετῶν

Ἐπειδὴ μετεφέρθη ἐνταῦθα πρὸς ὀφείλειαν δῆθεν τῆς υἱείας μου ὅπως κάμω χρῆσιν τῶν λουτρῶν χωρὶς νὰ με παραχωρηθῶσιν ὁ χρόνος καὶ τὰ μέσα ὅπως προετοιμασθῶ δι' αὐτά, ἐπειδὴ οὐδὲ ἐνδύματα ἔχω, οὔτε τὴν ἀναγκαίαν θεραπείαν, οὔτε χρήματα πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον, ἐπειδὴ εὐρίσκομαι εἰς τόπον ὅπου οὐδὲν τούτων δύναμαι νὰ προμηθευθῶ, ἐπειδὴ τέλος ὁ τόπος εἶναι νοσώδης ἔνεκα τῶν λιμαζόντων ὑδάτων εἰς τὴν παροῦσαν μάλιστα ἐποχὴν, γνωστοποιῶ εἰς ὑμᾶς ὅτι δὲν θέλω κάμει χρῆσιν τῶν λουτρῶν. Συνάμα διαμαρτύρομαι ἐναντίον πάσης ἀναβολῆς τῆς δίκης μου προελευσμένης εἴτε πρὸς χάριν τῆς υἱείας μου εἴτε ἐξ ἄλλων αἰτίων. Τὴν διαμαρτυρίαν μου ταύτην σᾶς παρακαλῶ νὰ διακοινώσητε εἰς τοὺς δικηγόρους μου κ. κ. Διαμαντόπουλον καὶ λοιπούς.

II. Κορωναῖος

Εἰς τὴν ἀναφορὰν αὐτὴν ἀπήντησεν ὁ Εἰσαγγελεὺς Ἐφετῶν. Ἡ ἀπάντησις ἐκοινοποιήθη εἰς τὸν Κορωναῖον διὰ τοῦ ἐν Κύθῳ Εἰρηνοδικοῦ παρέδρου ἀναπληροῦντος τὸν Εἰρηνοδίκην, τὴν 20ην Σεπτεμβρίου 1862. Εἰς τὴν ἀπάντησιν αὐτὴν ἀνεφέρετο ὅτι, «ἡ μεταγωγὴ τοῦ Κορωναίου εἰς τὸν Πειραιᾶ δὲν προεκλήθη ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις Εἰσαγγελέως τῶν Ἐφετῶν ὅστις δὲν εἶχε γνῶσιν διὰ τὰ κατ' αὐτὴν. Περὶ τῆς φυλάξεώς του καὶ τῶν μερῶν εἰς ἃ δύναται νὰ μεταχθῇ ἀρμοδιότητα ἔχει δι' αὐτά, ὁ ἐν Ναυπλίῳ Εἰσαγγελεὺς καθ' ὅσον ἐκεῖ ἐκκρεμεῖ ἀνάγκρισις διὰ τὰ Ναυπλιακὰ ἐγκλήματα, καὶ εἰς αὐτὸν πρέπει νὰ ὑποβάλῃ τὴν αἵτησιν του».

Κατόπιν τούτων ὁ Κορωναῖος ἠναγκάσθη νὰ παραμείνῃ ἐν Κύθῳ ὑφιστάμενος πᾶσαν στέρησιν καὶ ταλαιπωρίαν. Δὲν διήρκεσεν ὅμως ἐπὶ πολὺν χρόνον ἡ ταλαιπωρία αὕτη διότι ἡ βασιλεῖα τοῦ Ὁθωνος ἀνέτράπη. Καθ' ὃν χρόνον οὗτος εὐρί-

σκετο ἐν περιοδείᾳ ἀνὰ τὴν Πελοπόννησον ἐξεργάγη ἐπανάστασις ἐναντίον του (4 Ὀκτωβρ. 1862) ἐν Ἀκαρνανίᾳ ὑπὸ τοῦ Γρίβα. Τοῦτον ἐμίμησαν τὸ Μεσολόγγι, αἱ Πάτραι, ἡ Ναύπακτος, αὐτὰς δὲ ἠκολούθησαν τὸ Αἴγιον, ἡ Κόρινθος, ἡ Τρίπολις καὶ τέλος αἱ Ἀθῆναι. Ὅταν δὲ ὁ Βασιλεὺς εἰδοποιηθεὶς ἐφθασεν ἐπιστρέφων εἰς Πειραιᾶ, ἡ ἐπανάστασις εἶχεν ἤδη ἐπικρατήσῃ. Καὶ τότε ὁ Ὁθων ἠναγκάσθη ν' ἀπέλθῃ ἐξ Ἑλλάδος ἀφοῦ ἀπηύθυνεν ἐκ τοῦ λιμένος τῆς Σαλαμίνος τὴν 12)24 Ὀκτωβρίου 1862 Διάγγελμα πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν.

Μετὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ Ὁθωνος ἐσχηματίσθη προσωρινὴ Κυβέρνησις ὑπὸ τὸν Δ. Βούλγαρην ἣτις εὐθὺς διέταξε τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ ἐν Κύθῳ κρατουμένου Κορωναίου, ὁ δὲ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν Θ. Ζαΐμης, ἅμα τῇ ἀναλήψει τῶν καθηκόντων του, ἔσπευσε νὰ διορίσῃ τὸν Κορωναῖον ἀρχηγὸν τῆς ἐθνοφυλακῆς διὰ τοῦ κατωτέρω ἐγγράφου του.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓ. ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 412

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Ὀκτωβρίου 1862

Π ρ ο ς

Τὸν κύριον Π. Κορωναῖον

Ἀντισυνταγματάρχην

Διὰ σημερινοῦ θεσπίσματος τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως διορίσθητε Ἀρχηγὸς τῶν Ἐθνοφυλάκων τῶν Δήμων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς.

Κοινοποιοῦντες Ὑμῖν εὐχαρίστως τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῆς Κυβερνήσεως, ἀξιολογούμεν νὰ συνεννοηθῇτε μετὰ τοῦ Νομάρχου Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας μετὰ τῶν ἐν ἐκατέρῳ τῶν Δήμων συνεσταμένων ἐπιτροπῶν ἐπὶ τῆς διανομῆς τῶν ὁπλῶν εἰς τοὺς ἐθελοκτάς καὶ τῆς Διευθύνσεως τῆς Οἰκητικῆς Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς καὶ ἀναλάβητε τὴν Διοίκησιν τοῦ ὑπὸ τὰς διαταγὰς ὑμῶν τεθέντος σώματος τῆς Ἐθνοφυλακῆς τῶν εἰρημένων Δήμων.

Ἐσωκλησιόντες ὅδε τό τε ὑπὸ σημερινὴν ἡμερομηνίαν ψήφισμα καὶ τὸν κανονισμόν τῆς Ἐθνοφυλακῆς τῶν Δήμων τούτων τὸν ἐκδοθέντα ὑπὸ τῶν Ὑπουργείων τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Στρατιωτικῶν ἐλπίζομεν, κύριε Ἀντισυνταγματάρχα, ὅτι διὰ τοῦ πατριωτισμοῦ σας, οὗ ἐδείξατε τρανὰ δείγματα καὶ τῆς διακεκριμένης ἱκανότητός σας, θέλετε δικαιοῶσαι πληροῦστα τὴν ἐκλογὴν ταύτην τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ Ὑπουργὸς

Θ. Α. Ζαΐμης

Ὁ Κορωναῖος πρὶν ἢ ἀναλάβῃ τὰ νέα του καθήκοντα μετέβη εἰς Ναύπλιον πρὸς παραλαβὴν τῶν πραγμάτων του. Οἱ Ναυπλιεῖς ὑπεδέχθησαν

πανηγυρικῶς αὐτόν, ὁ δὲ Δῆμος Ναυπλιέων ἐτίμησε τὸν Κορωνάιον διὰ τοῦ ἀκολουθοῦ ψηφίσματος αὐτοῦ.

Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον Ναυπλιέων Συγκείμενον ὑπὸ τῶν κάτωθι προσυπογεγραμμένων μελῶν.

Συνελθὼν αὐθρομήτως εἰς ἑκτακτον Συνεδρίασιν τὴν 22 Ὀκτωβρίου 1862.

Λαβὼν ὑπ' ὅψιν ὅτι, πρὸς τὸν σήμερον εὐτυχῶς ἀφικθέντα ἐνταῦθα Ἀντισυνταγματάρχην τοῦ Πυροβολικοῦ καὶ Ἀρχηγὸν τῆς Ἐθνοφυλακῆς κ. Πάνον Κορωνάιον, ὁ Δῆμος Ναυπλίου ὀφείλει νὰ ἐκφράσῃ περὶ αὐτοῦ τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν προσήκουσαν ν' ἀποδῶσιν εἰς αὐτὸν τιμὴν, καθὼς γενναίως ἐνταῦθα κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Φεβρουαρίου προκινδυνεύσαντα, ἐνδόξως πληγωθέντα, φυλακισθέντα καὶ πρὸ πολλοῦ ἐνεργοῦντα ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἔθνους καὶ ὑπὲρ τῆς ἀπαλλαγῆς αὐτοῦ ἀπὸ ἡγεμόνος παραγνωρίσαντος τὴν ἐντολήν του, λησμονήσαντος ὅτι ἐκλήθη νὰ βασιλεύσῃ ἐπὶ τῷ ἐνδόξῳ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, κωφεύσαντος ἀείποτε εἰς τὰς δικαίας εὐχὰς καὶ ἀπαιτήσεις τοῦ ἔθνους, καὶ ὀργάνου γενόμενου τῆς ταπεινώσεως καὶ ἐξευτελισμοῦ τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς. Τοιαύτην δὲ τιμὴν ἀνωτέραν ἄλλην δὲν ἔχει τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον ν' ἀποδῶσιν αὐτῷ εἰ μὴ νὰ ἐκφράσῃ αὐτῷ ὅτι εὐχεται καὶ θεωρεῖ τιμὴν του ν' ἀπολαύσῃ αὐτὸν συμπολίτην καὶ νὰ τιμᾷ αὐτὸν ὡς πρῶτον πατριώτην καὶ δημότην αὐτοῦ.

Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον πεπεισμένον περὶ τῶν ὑπὲρ τῆς πόλεως Ναυπλίου αἰσθημάτων τοῦ κ. Πάνου Κορωνάiou

Ψ η φ ί ζ ε ι

Ἀπονέμει πρὸς τὸν Ἀντισυνταγματάρχην Πάνον Κορωνάιον περιφανῆ ἔπαινον καὶ εὐγνωμοσύνην δι' ὅσα ἐνήργησε καὶ ὑπέστη ὑπὲρ τῆς εὐτυχῶς τελεσθείσης ἐθνοσωτηρίου μεταβολῆς καὶ

Ἀναγράφει αὐτὸν πολίτην τοῦ Δήμου Ναυπλιέων καὶ Δημότην.

Ὁ Δημοσχεύων Πρόεδρος κ. Π. Καζακόπουλος, παρακαλεῖται νὰ τῷ ἐγχειρίσῃ ἀντίγραφον τοῦ ψηφίσματος τούτου, καὶ νὰ δημοσιεύσῃ αὐτό, ἵνα πάντες μάθωσιν ὅτι οἱ Ἕλληνες γινώσκουσι νὰ ἐκτιμῶσι καὶ σέβωνται τοὺς ἀκραιφνεῖς καὶ γνησίους χαρακτῆρας καὶ τὰς πατριωτικὰς καὶ ἀληθεῖς ἀρετὰς τῶν ἀγαπώντων εἰλικρινῶς τὴν Πατρίδα καὶ ἀγωνιζομένων ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας καὶ τοῦ μεγαλείου αὐτῆς.

Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον

Ἀπόντος τοῦ Προέδρου ὁ πλειονοψηφῶν Σύμβουλος

Κ. Εὐθυμόπουλος

Οἱ Σύμβουλοι

Ν. Μαράτος

Μ. Καζακόπουλος

Β. Κόκκινος

Γ. Ι. Στεφάνουλος

Σ. Γ. Βελίνης

Α. Γεωργίου

Δ. Α. Ἰατρίδης

Ν. Α. Καλογερόπουλος

Διὰ τὴν ἀντιγραφὴν

Ναύπλιον αὐθιμερὸν

Ὁ

Δημοσχεύων Πρόεδρος

(ΤΣ.) Α. Π. Καζακόπουλος

Ἄλλ' ἢ ἀπονεμηθεῖσα, ὡς ἀνωτέρω, ὑπὸ τῶν Ναυπλιέων πρὸς τὸν Κορωνάιον τιμὴ δὲν ἦτο ἡ μόνη. Ὁταν ὑπὸ τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως προεκλήρυνθησαν ἐκλογαὶ ἔθνοσυνελεύσεως ὁ Κορωνάιος ὑπεδείχθη ὡς ὑποψήφιος πληρεξούσιος τῶν ἐν Ἀθήναις ἐτεροδημοτῶν καὶ ἐτεροπαρχιωτῶν. Κατὰ τὴν διεξαγωγὴν δὲ τῶν ἐκλογῶν ἐκείνων ὁ Κορωνάιος ἔλαβεν ἐπὶ 3174 ψήφων τὰς 3066 ἀναδειχθεῖς οὕτω πανηγυρικῶς πληρεξούσιος εἰς τὴν ἐθνοσυνέλευσιν. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς ἀνεκοίνωσε πρὸς αὐτὸν ἡ ἐφορευτικὴ ἐπὶ τῶν ἐκλογῶν ἐπιτροπὴ δι' ἐπισήμου αὐτῆς ἐγγράφου τῆς 5 Δεκεμβρίου 1862.

Ὁ Κορωνάιος ἐκλεγείας πληρεξούσιος παρητήθη τῆς θέσεώς του ὡς Ἀρχηγὸς τῆς Ἐθνοφυλακῆς, διὰ νὰ συνεχίσῃ τὰ νῆα του καθήκοντα εἰς τὰ ὁποῖα ἀνεδείχθη ἐξ Ἰσου ἱκανός, ὅπως εἶχεν ἀναδειχθῇ καὶ ὡς στρατιώτης.

Παν. Κ. Τσιτσιλίας

ΤΟ 5ον ΤΕΥΧΟΣ

Λόγω τοῦ θέρους, κατὰ τὸ ὅποῖον οἱ περισσότεροι τῶν συνερχατῶν μας καὶ ὁ διευθυντὴς μας δὲ ἀπουσίασιν προσωρινῶς ἐκ τῆς ἑδρας τῶν, τὸ προσεχὲς τεῦχος δὲ κυκλοφορήσῃ τὴν 1 Σεπτεμβρίου 1948.

Εἰς τὸ διάστημα αὐτὸ ὅσοι τῶν συμπολιτῶν δὲν ἐτακτοποιήθησαν ἐναντι τοῦ περιοδικοῦ ἀπὸ ἀποφύσεως συνδρομῆς δύνανται νὰ καταβάλουν ταύτην βοηθοῦντες ἡμᾶς εἰς τὴν ἀπρόσκοπτον ἐκδοσὶν τοῦ φύλλου. Μέχρι τῆς 1 Σεπτεμβρίου διατηροῦμεν τὰ αὐτὰ τιμολόγια συνδρομῶν καὶ τοῦτο διὰ νὰ διευκολύνωμεν τοὺς συμπολίτας ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἐξ οἰοῦνται ὅτι λόγου δὲν ἔδωκαν νὰ καταβάλουν τὴν συνδρομὴν τῶν μέχρι σήμερον.

Ἀπὸ τῆς 1 Σεπτεμβρίου 1948 δὲ ἰσχύουν τὰ τιμολόγια συνδρομῶν τὰ ὁποῖα προανγγείλαμεν διὰ τοῦ 2ου τεύχους.

=== III ===

ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΑ ΤΕΥΧΗ

Ἰκανοποιούντες ἐπιθυμίαν ἀριθμοῦ τινος συμπολιτῶν ἐφαρμόζομεν ἀπὸ σήμερον καὶ χάριν τῶν Κυθρίων Πειραιῶς—Ἀθηνῶν τὸ σύστημα τῆς κατὰ τεύχος πωλήσεως τοῦ «Κυθραϊκοῦ Κήρυκος».

Τεύχη τούτου πωλοῦνται πρὸς δρχ. 3000 ἐν Πειραιεὶ μὲν εἰς τὰ γραφεῖα μας ἐν Ἀθήναις δὲ εἰς τὸ Κατάστημα τοῦ συμπολιτοῦ κ. Γεωργίου Μουλοῦ ὁδὸς Λυκούργου 3.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΝΗΣΙ

Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΛΥΤΟΥ

ΕΝ ΚΑΡΑΒΑ

Εἰς τὴν ἱστορικὴν Μονὴν «Παναγίας Δεσποίνης» — Βουνοῦ — Καραβᾶ — Κυθήρων — ἔκπαλαι, τελεῖται Ὀρθοσκευτικὴ Πανηγυρὶς κατὰ τὴν Κυριακὴν τοῦ Παραλύτου. Πρὸ τῆς Κυριακῆς, γίνεται λιτανεὶα τῆς Θαυματουργοῦ Εἰκόνης τῆς Θεομήτορος ἐκ τοῦ θρόνου τῆς πρὸς τὸν Ἅγιον Χαράλαμπον Καραβᾶ καὶ τὴν πρωΐαν τῆς Κυριακῆς τοῦ Παραλύτου ἐπαναφέρουν τὴν Εἰκόνα εἰς τὸν θρόνον τῆς ἐνθα τελεῖται ἡ θεία λειτουργία. Ἐφέτος, ἡ πανηγυρὶς προσέλαβεν ἐξαιρετικὴν μεγαλοπρέπειαν. Πρωτοφανὴς κοσμοσυρροή! Τὴν παραμονὴν τῆς εορτῆς ἐξ ὅλης τῆς Νήσου ἤρχοντο προσκυνηταί. Ἐκ δὲ τοῦ «Μέσα Δήμου» ἦλθον πλέον τῶν 300 προσκυνητῶν, ἄλλοι δι' ὑποζυγίων καὶ ἄλλοι δι' 8 αὐτοκινήτων. Τὴν πανηγυρὶν ἐλάμπρυνον διὰ τῆς παρουσίας τῶν καὶ οἱ ἀξιότιμοι κ. κ. Καθηγηταὶ Γυμνασίου Κυθήρων, κατὰ δὲ τὴν τελετὴν ὁ ἀξ. Καθηγητὴς κ. Φατσέας, ἐξεφώνησε βαρυσήμαντον λόγον, καυτηριάζας τὸν Ἀντίχριστον Ἀθεὸν Κομμουνισμόν.

Τὴν θείαν λειτουργίαν ἐτέλεσεν ὁ ἀξιος καὶ καλλίφωνος ἱερεὺς Ἁγ. Χαράλαμπος κ. Ἰωάννης Εὐαγγ. Κορωνάιος συμβοηθούμενος παρὰ τοῦ νεοχειροτονηθέντος ἱεροδιακόνου ἐκ Πιτσινανίκων κ. Καλλιγέρου, ὅστις ἔκαμε καὶ Ὀρθοσκευτικὸν κήρυγμα κατασυγκινήσας τὸ ἐκκλησίασμα. Ἀφ' ἐσπέρας καὶ τὴν ἐπομένην μετὰ τὴν λειτουργίαν ἐχόρευσαν οἱ πανηγυρισταὶ εἰς τὴν τσιμεντοστρωμένην πλατεῖαν ὑπὸ τὸ ἀπλετον φῶς μεγάλης λάμπας «Λούξ». Ἡ πλατεῖα ἐτσιμεντοστρώθη χάρις εἰς τὴν δραστηρίαν ἐπιμέλειαν τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ναοῦ ἀποτελουμένης ἐκ τῶν ἀξιότιμων κ. κ. Ἀριστείδου Διακοπούλου, Χαράλαμπος Καψάνη, Ἀντωνίου Σουρῆ καὶ Νικολάου Διακοπούλου. Εἰς τὴν συγκέντρωσιν μεγάλου ἀριθμοῦ προσκυνητῶν συνετέλεσε τὸ γεγονός τῆς μεταφορᾶς αὐτῶν δι' αὐτοκινήτων μέχρι τοῦ ναοῦ διὰ τοῦ ἐπισκευασθέντος διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ Παναγιώτου Ἰωάννου Διακοπούλου, ἐκ 200,000 δραχμῶν δωρεᾶς ἀμαξιδὸς δρόμος πρὸς Παναγίαν Δέσποιναν ἀπὸ τὴν θέσιν «Χ. Σ. Καψάνη—Εἰκονοστάσιον Παναγίας». Πρὸ τῆς εορτῆς καὶ μετὰ τὴν εορτὴν οἱ ἐκδρομῆς προσκυνηταὶ ἐπεσκέφθησαν τὰ ἀξιοθέατα μέρη τοῦ Καραβᾶ, Σιδηρόνερα—Κεραμᾶρι — Ἀμυργαλί—Πορτοκαλιὰ—Παλαιοβοσκήνας καὶ λοιπὰ μέρη ἀποκομίσαντες εὐχαρίστους ἐντυπώσεις.

Πᾶνος Δ. Διακόπουλος

Ἐντὸς τοῦ Ἰουλίου

ΕΠΑΝΕΚΔΙΔΕΤΑΙ

ΗΨΩΝΗ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ,,

ΚΥΘΗΡΑΪΚΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Η ΑΝΑΒΕΞΙΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΚΑΣΤΡΟΥ ΧΩΡΑΣ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΝΤ. ΚΟΝΤΟΛΕΩΝ ΤΟΝ ΙΟΥΛΙΟΝ 1800

ΥΠΟ Κ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ Ι. ΑΡΧΟΝΤΟΥΛΗ

Τὰ Κύθηρα, ὡς γνωστόν, μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς Εὐναιτικῆς κυριαρχίας ἐπ' αὐτῶν καὶ τῶν λοιπῶν Ἰονίων Νήσων, διαρκεσάσης ὑπὲρ τὰ 500 ἔτη, κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν Γάλλων κατ' Αὐγούστου 1797 καὶ ἦτις κυριαρχία τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας ἀνεγνωρίσθη διὰ τῆς ἐν Καμποφορμίου (Campofornio) τῆς Ἰταλίας, ὑπογραφείσης τὴν 17 Ὀκτωβρίου 1797 μετὰξὺ Αὐστρίας καὶ Γαλλίας, συνθήκης.

Ἐν συνεχείᾳ κατελήφθησαν, κατὰ Σεπτέμβριον 1798, ὑπὸ τοῦ Ῥώσο—Τουρκικοῦ Στόλου, τελούντος ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν Ναυάρχων, Οὐτζακῶφ, Ῥώσσου καὶ Καδὴρ βέη, Τούρκου, καμφθείσης τῆς ἀμύνης τῆς Γαλλικῆς Φρουρᾶς ὑπὸ τὸν γενναῖον μαχητὴν Μισσέλ, ὁπότε καὶ ὑπεγράφη ἡ γνωστὴ συνθήκη «ἐν Κυθήροις τὴν 22 Τρυγητοῦ 1798».

Τὴν 15 Ἰουλίου 1800 ἀπεχώρησε τῆς Νήσου ὁλόκληρος ἡ Ῥώσικὴ Φρουρά (οἱ Τοῦρκοι εἶχον προηγουμένως ἀποχωρήσει) καὶ οὕτω τὸ Κάστρο Χώρας καὶ συνεπῶς ἅπασα ἡ Νήσος, παρέμεινε ἀνευ Κυβερνήτου—Στρατιωτικοῦ Διοικητοῦ, στρατευμάτων καὶ ἐν γένει ἐνόπλου Κρατικῆς προστασίας.

Ὁ χρονικογράφος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης Κυθήριος Ἱερεὺς Γρηγόριος Λογοθέτης ἀναφέρει σχετικῶς τὰ ἑξῆς :

1800 Ἰουλίου 14.

Ἐπέρασε ἡ Ῥούσικη ἀρμάδα καὶ ἐπῆρε τὸν Κουμαντάντε Ῥούσον μὲ ἓνα κότορον μὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους του, οἱ ὅποιοι ἔφυγαν ἀπ' ἐδῶ οἱ Ῥούσοι, 15 Ἰουλίου 1800 ἡμέρα Κυριακή.

Ἐπίσης περὶ τῆς καταλήψεως τοῦ Καστροῦ ἀναφέρει τὰ ἑξῆς :

1800 Ἰουλίου 17.

Ἐσυνάχθησαν ὅλοι οἱ Προεστοὶ καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸ Κάστρο καὶ ἐλάβαν τὸ ποσέσσο, (1) μὲ τὸ νὰ ἔμεινε ἔρημον ἀπὸ ἐξουσίαν. (ὄρα «Κυθηραϊκά Χρονικά Γρηγ. Λογοθέτη ἐτῶν 1780—1817» ἐν Σπυρ. Στάθῃ Κυθηραϊκῇ Ἐπιθεώρησις ἔτος Α', 1923, σελ. 352).

Ἡ κατάληψις τοῦ Καστροῦ Χώρας, ὅπερ εἶχε σπουδαιότατην πολεμικὴν ἀξίαν λόγῳ τῆς ἐξαιρετικῆς θέσεώς του, ἀλλὰ καὶ διότι ἦτο πλήρης πολεμικοῦ ὕλικου (κανονίων, ὄπλων, πο-

λεμοφοδίων), ἐγένετο κατὰ τρόπον ἀπολύτως ὁμαλὸν καὶ εἰρηνικόν, παρὰ τῶν ἀρμοδίων Ἀρχῶν τῆς Νήσου.

Πράγματι τὴν 17 Ἰουλίου 1800 συνεκεντρώθησαν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ Χώρα ὅλοι οἱ Προεστοὶ καὶ Κριταί, τῶσον τῆς Χώρας, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν 4 «διστρέτων» (διοικ. διαμερισμάτων), ἦτοι Μυλοποτάμου, Καστρισιάνων, Λειβαδίου καὶ Ποταμοῦ, ἀφοῦ δὲ ἡκοῦσθησαν ὅλαι αἱ ἀπόψεις ὁμοφώνως ἀπεφασίσθη ν' ἀνατεθῇ ἡ διεύθυνσις καὶ φύλαξις τοῦ Καστροῦ Χώρας, μὲ ὅλας τὰς ἐξουσίας τοῦ «ντιρετόρε» (Διευθυντοῦ—Φρουράρχου) εἰς τὸν εὐγενῆ δόκτωρα Ἀντώνιον Κοντολέον. Οὗτος προεκρίθη ὡς τὸ ἀξιώτερον πρόσωπον, ἀπολαύον κοινῆς ἐκτιμήσεως καὶ ἐμπιστοσύνης ὅλων τῶν κατοίκων τῆς Νήσου, δηλαδή καὶ τῶν χωρικῶν ἀκόμη, παρ' ὅλον ὅτι ἦτο ἐκ τῶν «εὐγενῶν», τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ «Λίμπρο ντ' Ὀρο» (Βίβλος Χρυσῇ τῶν εὐγενῶν). Συνετάχθη Πρακτικὸν διορισμοῦ τούτου, μὲ τὴν ῥητὴν διευκρίνισιν ὅτι πρόκειται περὶ μεταβατικῆς καταστάσεως «καὶ ἕως νὰ ἔλθῃ ἄλλη βασιλικὴ ἐξουσία νὰ τὸ νικοκυρεύσῃ, μὲ τὸ νὰ ἔφυγαν τῶρα τὰ κραταιότατα αὐτοκρατορικὰ ἄρματα ὅπου τὸ ἐξουσίαζαν καὶ τὸ προστάτευαν». Ταῦτοχρόνως συντάχθη καὶ ἐιδικὸν Πρακτικὸν ἀπογραφῆς—«Ἰνβεντάριο»—τοῦ ἐν τῷ Καστρῷ εὐρισκομένου πάσης φύσεως πολεμικοῦ ὕλικου, ἐν πλήρει λεπτομερείᾳ ὅπερ ὑπέγραψαν, ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ Πρακτικῷ διορισμοῦ ἀναφερομένων Προεστῶν καὶ Κριτῶν (περὶ ὧν κατωτέρω) ἐπὶ πλέον καὶ οἱ Ἀξιωματοῦχοι τῆς Νήσου, Τζώρτζης Στάης, Νικ. Καρατέλης καὶ Ἀνδρ. Κασσιμάτης, διὰ λόγους σκοπιμότητος, διὰ νὰ δοθῇ μεγαλύτερον κύρος καὶ εὐθύνη σχετικῇ.

Χάριν τῆς Ἱστορίας, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ διαπιστωθῇ ὅτι ἡ κατάληψις τοῦ Καστροῦ δὲν ἦτο πράξις ἐπαναστατικῇ, ἀλλὰ διεπνέετο ἀπὸ ἀνώτερα πατριωτικὰ συναισθήματα τῶν Προεστῶν καὶ Κριτῶν, τῶν ἐκπροσωπούντων τοὺς κατοίκους ὁλοκλήρου τῆς Νήσου—καὶ τῶν 5 «διστρέτων»—παράθετο μὲν τὸ Πρακτικὸν διορισμοῦ, αὐτολεξεῖ καὶ ἀνευ μεταβολῆς τινος.

Τζερίγιο 17 Ἰουλίου 1800 : ε. Χ.

Οἱ τιμιώτατοι Προεστοὶ καὶ Κριταὶ τῆς Χώρας καὶ τῶν τεσσάρων διστρέτων (2) ταύτης τῆς νήσου στοχαζόμενοι τὸ χρέος εἰς τὸ ὅποιο εὐρίσκονται νὰ

προβλέψουν διὰ τὴν καλὴν διαφύλαξιν τούτου τοῦ αὐθεντικοῦ κάστρου προβλεπτικῶς καὶ ἕως νὰ ἔλθῃ ἄλλη βασιλικὴ ἐξουσία νὰ τὸ νικοκυρεύσῃ, μὲ τὸ νὰ ἔφυγαν τῶρα τὰ κραταιότατα αὐτοκρατορικὰ Ρουσσικά ἄρματα ὅπου τὸ ἐξουσίαζαν καὶ τὸ ἐπροστάτευαν καὶ ἔμεινε ἐπακολούθως ὑστερημένον ἀπὸ κάθε διανθέντευσιν καὶ βλέπωντες ἀναγκαῖον νὰ διορίσουν ἓνα ὑποκείμενον ἄξιον ὅπου ὡς «ντιρετόρος» (3) νὰ τὸ κυβερνᾷ καὶ νὰ τὸ διανθεντεύῃ μὲ ἐκείνους τοὺς ἀνθρώπους ὅπου θέλουν τοῦ διορισθῆ προβλεπτικοὶ στρατιῶται του, διὰ τοῦτο ὑστερα ἀπὸ ἀκριβὴν ἐξέτασιν εὐρίσκοντας ὅτι ὁ εὐγενὴς δρ. Ἀντώνιος Κοντολέος εἶναι γεμάτος ἀπὸ ζῆλον καὶ ἐμπειρίαν καὶ στολισμένος ἀπὸ κάθε χρειάζομενον προτέρημα συμφώνως τὸν ἐκλέγουν καὶ τὸν κατασταίνουν διὰ προβλεπτικὸν ντιρετόρον τοῦ αὐτοῦ κάστρου προστάζοντες τὸν νὰ τὸ λάβῃ ἐπάνω του καὶ νὰ τὸ κυβερνᾷ διανθεντεύοντάς το μὲ ὅλην τὴν δύναμιν καὶ θερμότητα καὶ μὲ τὰ χρέη ὅπου τῶρα θέλουν ξεκαθαρισθῇ.

α'. Θέλει λάβῃ εὐθὺς παράδωσιν μὲ Ἰνβεντάριο (4) καὶ ὅ,τι πρᾶγμα ἀπαρθενέβῃ (5) τοῦ αὐτοῦ κάστρου, ἄρματα, μονιτζιόναις (6) καὶ ὅτι ἄλλο διὰ νὰ τὰ διανθεντεύσῃ μὲ ἀκριβείαν καὶ νὰ μὴ μεταχειρίζεται ταῖς μονιτζιόναις παρὰ εἰς ταῖς ἀληθιναῖς χρεῖαις.

β'. Θέλει μὲ τὸ μέσον τῶν κανονίων διανθεντεύσῃ τόσον τὸ πόρτο, ὅσον καὶ τὴν χώραν ἀπὸ κάθε κακὸν ἀνθρώπον καὶ ἀπὸ κάθε ἀταξίαν ὅπου ἤθελε συναντήσῃ ἀπὸ ξένους καὶ κακοποιούς ἀνθρώπους.

γ'. Τὸ αὐτὸ κάστρο δὲν θέλει ποτὲ τὸ παραδῶσῃ μήτε θέλῃ πράξῃ κανένα νεοτέρημα ἐπάνω εἰς αὐτὸ δίχως τὴν εἴδησιν ὅλων τῶν ἀνωθεν προεστῶν εἰς τοὺς ὁποίους νὰ ἔχη χρέος νὰ φανερώσῃ κάθε ὑπόθεσιν καὶ νὰ ζητῇ ἀπ' αὐτοὺς κάθε ξεκαθάρισιν καὶ ὅτι ἤθελε τοῦ συνέβῃ, ἀλλέως θέλει ἀποκρίνεται μὲ τὴν ζωὴν του.

δ'. Θέλει εἰσθαι ὑπόχρεος νὰ ἐνεργῇ κάθε προσταγὴν ὅπου ἤθελε λάβῃ ἀπὸ τοὺς προεστοὺς καὶ δὲν θέλει παραβαίνει εἰς τὸ παραμικρόν.

ε'. Τέλος πάντων θέλει πράξῃ ὅλον ἐκεῖνο ὅπου θέλει γνωρίσῃ μὲ τὴν πολεμικὴν εἴδησιν ὅπου ἔχη ἀναγκαῖον εἰς τὴν καλὴν διαφύλαξιν του καὶ διὰ τὴν αὐτὴν δούλευσιν του θέλῃ τοῦ διορισθῇ καὶ ἡ ἀνάλογος καὶ πρέπουσα

OTHON RIEMANN

ΤΣΙΡΙΓΟ

Μετάφρασις ὑπὸ κ. Μιχ. Κ. Πετροχείλου

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου σελ. 30)

«Ἡ ἑξωτερικὴ ὄψις τῶν τάρων δὲν παρουσιάζει τι τὸ περίεργον. Εἶναι δύσκολον ν' ἀποφανθῇ τις ἐὰν εἶχον κανονικὸν σχέδιον, διότι ὡς φαίνεται δόνησις τῆς γῆς ἐπροξένησε καθίζησιν ἣτις ἔχει ἀνατρέψει τὸ δάπεδον. Πλείστοι νεκρικοὶ θάλαμοι, διαφόρου μεγέθους, ἔχουν σχισθῇ καὶ ἀποχωρισθῇ. Διακρίνει τις ἐν τούτοις τοὺς διαδρόμους τῆς ἐπικοινωνίας των. Εἰς τὸ μέσον δαπέδου λελαξευμένου, ἐντὸς τοῦ βράχου, ὑψοῦται εἰς σωρὸς συμπαγῆς τετράγωνος καὶ ἰσοπεδωμένος. Τὸ ὕψος του, ὅπερ ἔχει καταστραφῇ, ἀφίηκει νὰ ἐμφανισθοῦν δύο θέσεις, ἡ μία παραπλεύρως τῆς ἄλλης, διὰ δύο σώματα. Ἀπέναντι τοῦ κενотаφίου τούτου θύρα τις λελαξευμένη ἐπὶ τοῦ βράχου ὁδηγεῖ εἰς εὐρὺν ὑπόγειον χώρον τετράγωνον καὶ περιβαλλόμενον ἀπὸ μικρὰ δωμάτια χωριζόμενα κανονικῶς μεταξύ των διὰ στύλων, τινὲς τῶν ὁποίων εἶναι μεμονωμένοι, ἄλλοι δὲ σχηματίζουν εἶδος τι διαρράγματος.... Τὸ σχέδιον τῆς ἐκσκαφῆς ταύτης διαφέρει κατὰ πολὺν τοῦ τῶν νεκρικῶν θαλάμων τῶν τοποθετημένων ἄνωθεν, εἰς τοὺς ὁποίους δύναται τις νὰ φθάσῃ διασχίζων τοὺς σωροὺς τῶν ἐρεπίπων, οἵτινες

φράττουν τὴν εἴσοδον.

Αἱ καλύτερον διατηρούμεναι ἐκ τῶν ἐκσκαφῶν εἶναι σχεδὸν ὅλαι ὅμοιαι κατὰ τὰς διαστάσεις μεταξύ των. Ἀμα τῇ εἰσόδῳ τινος, δωμάτιον ἄνευ διακοσμῆσεως φαίνεται νὰ ἐχρησίμευεν ὡς διάδρομος, ἐντὸς δὲ τῆς αἰθούσης τοῦ βάθους, οἱ τάρφοι εἶναι διατεταγμένοι ὡς ἀκολουθῶς.

Ἐντὸς τοῦ δωματίου-τοῦ ἔχοντος πρόσοψιν πρὸς τὴν εἴσοδον, ἔχουν σκαρῇ ὑπὸ ἡμικύκλιον ἀψίδα, δύο παράλληλοι σαρκοφάγοι, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μία εἶναι κατὰ τινὰς πόδας εἰς πλάτος καὶ βάθος μεγαλύτερα τῆς ἄλλης. Ἐπὶ τῶν πλευρῶν τοῦ τετραγώνου τοῦ ἐν λόγῳ χώρου ὑπὸ ὁμοίας ἀψίδος, βλέπει τις δύο σαρκοφάγους, ἀνὰ μίαν εἰς ἐκάστην πλευράν. Τὰ πάντα εἶναι λελαξευμένα ἐντὸς τοῦ βράχου. Δὲν μετέφερέ τις ἐκεῖ ἢ σωλῆνας τινάς, οἵτινες ἔκλειον τὰ ἀνοίγματα καὶ τῶν ὁποίων εὗρομεν τὰ ὑπολείμματα. Οἱ σωλῆνες οὗτοι κεῖνται ἐντὸς αὐλακος κατεσκευασμένου πρὸς τοῦτο. Αἱ ἀναλογίαι τῶν θαλάμων εἶναι κανονικαί. Ὁ ὄρθος τῶν ἀπλοῦς καὶ αὐστηρὸς. Δὲν ὑπάρχει ἐκεῖ ἀρχιτεκτονικὴ τις διακόσμησις, ἀλλ' οἱ τοῖχοι τοῦ ἐσωτερικοῦ φαίνεται νὰ εἶχον ἐπαλειφθῇ διὰ σκληροτάτου στρώματος μαστίχης, ἐπὶ τοῦ ὁποίου μετὰ κόπον διακρίνει τις τὰ ἔχνη τῶν ἀρχαίων ζωγραφῶν, διαγραφόμενων δι' ἐρυθρῶν καὶ μελαινῶν γραμμῶν. Αἱ διακοσμῆσεις ὁμοιάζουν πρὸς ἐκείνας τὰς πλέον ἀρχαίας τῶν Ἑλληνιστικῶν καὶ πρὸ παντὸς τῶν Ἑλληνικῶν ἀγγείων.

Ἡδυνήθημεν ν' ἀνασκάψωμεν τὸ ἔδαφος εἰς βάθος δύο ποδῶν διὰ μέσου τοῦ βράχου. Ἡ ἐξαχθεῖσα ὕλη ἐφαίνετο ὅτι εἶχε σχηματισθῇ ἐπὶ τοῦ ἔδαφους ἐκ τῆς κόπρου τῶν ποιμνίων καὶ τῆς τέφρας τῶν ἀρωματικῶν κλάδων τοὺς ὁποίους ἔκαιον ἐκεῖ. Εὗρομεν ἐπίσης ὅσα, ἅτινα εἶναι ἀναμφιβόλως αὐτὰ τὰ ὅσα τῶν ποιμνίων. Πιθανὸν αἱ κατακόμβαι νὰ ἐχρησιμοποιήθησαν ὡς καταφύγιον τῶν ποιμένων, καὶ πράγματι εἰς τὸ πλέον εὐρύχωρον τῶν δωματίων, σώζονται τμήματά τινα ἐλαχίστων τοίχων κατασκευασθέντων ἐξ ἐγχωρίων λίθων, οἵτινες δὲν ἐχρησίμευον, εἰμὴ εἰς τὴν κατοικίαν τῶν κατοικίων τοῦ εἶδους τούτου. Παραπλεύρως τῶν ἐν λόγῳ δωματίων, εἰς τὸν διάμεσον χώρον εὐρηγνται δύο ἑτέρα ὅμοια μὲ τὴν διαφορὰν, ὅτι ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῆς ἀψίδος τοῦ βάθους ἔχουν κατασκευασθῇ δύο μικρὰ καθ' ὕψος στασίδια, τὰ ὁποία ἦσαν προσωριμὰ διὰ τὰς δακρυδόχους ληκύθους, τὰς λυχνίας, ἢ τὰς τεφροδόχους. Εἶναι ἄξιον προσοχῆς, ὅτι ἐντὸς τῶν νεκρικῶν ὑπογείων οἱ Ἕλληνες ἔχουν κατασκευάσει τὰς

τοξοειδεῖς ὁπὰς τὰς ὁποίας συναντᾷ τις εἰς τὰ μανσωλεῖα τῶν Ῥωμαίων. Αἱ ὁπαὶ αὗται εἶναι κανονικῶς ἐσκαμμένα στασίδια ἐντὸς τῶν τοίχων, ἅτινα περιεῖχον τὰς τεφροδόχους. Ὑπῆρχον ἀκόμη ἐκεῖ ἐπὶ τῆς βάσεως τῶν τοίχων μεγαλύτεραι ἀψίδες ὑπὸ τὰς ὁποίας εἶχον τοποθετηθῇ αἱ σαρκοφάγοι. Ἡ πλέον ἰδιαίτερη διαφορά τοῦ ὑπογείου τοῦ Τσιρίγου, εἶναι ὁ διπλοῦς τάφος, ὅστις ὑπάρχει ὑπὸ τὸ αὐτὸ στασίδιον. Αὐτὴ ἡ ἔνωσις τῶν δύο σαρκοφάγων, ἢ παράλληλος διάταξις των, ἢ διαφορά τοῦ μεγέθους καὶ τοῦ βάθους, πεῖθουν, ὅτι περιέκλειον τὰ σώματα δύο συζύγων, ἀρχηγῶν τῆς οἰκογενείας. Εἰς ἐκείνας αἰτίνας εἶναι τοποθετημέναι ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῆς ὑπογείου αἰθούσης ἐτίθεντο τὰ σώματα τῶν τέκνων, ὅσον ἀφορᾷ δὲ διὰ τὰ μικρὰ στασίδια τὰ ἐσκαμμένα εἰς τὸ βάθος πρὸς τὰς γωνίας τῆς ἰδίας αἰθούσης παρελείψαμε νὰ σημειώσωμεν, ὅτι εἰς ταῦτα ὑπῆρχεν ἐσωτερικὸν κενόν, ὅπου αἱ τεφροδόχοι ἔδει νὰ ἦσαν ἐσφραγισμέναι ὅπως καὶ εἰς τοὺς Ῥωμαϊκοὺς τάφους. Αἱ τεφροδόχοι αὗται, ἐὰν ἐτοποθετήθησαν ποτὲ ἐκεῖ δὲν θὰ εἶχον τεθῇ εἰμὴ εἰς τὸ βαθύτερον μέρος τοῦ σταδίου καὶ οὐχὶ ἐπὶ τοῦ πάχους τοῦ βράχου, καθὼς δὲ θὰ ἐβλέπαμεν τὰ ἔχνη τῆς παραβάσεώς του.

«Ἐροποντες διεπεραιώθημεν εἰς τὸ μέρος ὅπου ὑπῆρχον πολλοὶ τάρφοι. Εἰς ἐκ τούτων, ἰδιαιτέρως εἴλαυσε τὴν προσοχήν μας. Εὗρίσκειται ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτέρου μέρους τοῦ ὄρους.... Αὐτὸ τοῦτο τὸ ὄρος, κατερχόμενον καθέτως, πρὸς τὴν πλευράν τῆς θαλάσσης παρουσιάζει πλείστα μικρὰ κανονικὰ ἀνοίγματα, τὰ ὁποία προξενοῦν τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ἐξ ὁλοκλήρου ἐσκάφησαν ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης χειρός. Τὰ ἀνοίγματα ταῦτα ἀνήκουν βεβαίως εἰς τὰ ὑπόγεια».

«Ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς θαλάσσης, βλέπει τις τὰ ὑπολείμματα τῆς ἀρχαίας πόλεως τῶν Κυθήρων. Πολλοὶ πύργοι εὗρίσκονται ἀκόμη ὄρθιοι καὶ τὰ ὑπόλοιπα τῶν τειχῶν δεικνύουν τὸν περίβολον. Τὰ πλείστα τῶν ἄλλων οἰκοδομημάτων ἔχουν ἀνατραπῇ καὶ καλυφθῇ ἀπὸ τὴν ἄμμοι τῆς ὁποίας μικρὸς τις ποταμὸς ἔχει συσσωρεύσει παρὰ τὰς ἐκβολὰς του. Τὰ ἐρεπία κατερχόμενα ἀπὸ τὰς κατακόμβας ἐκτείνονται μέχρι τῆς θαλάσσης. Ἐκεῖ ἦσαν τὰ πλείστα τῶν οἰκοδομημάτων, ἐκ τῶν ὁποίων δὲν ἀνακαλύπτει τις πλέον εἰμὴ τὴν ὀροφήν. Βεβαιοῦν ἐξ ἄλλου, ὅτι εἰς καιρὸν νηνεμίας ἢ διαύγεια τῶν ὑδάτων ἐπιτρέπει νὰ διακρίνῃ τις, εἰς ἀρκετὸν βάθος τὰ ἐρεπία τῶν ἀρχαί-

πληρωμῇ του.

(ἔπονται ὑπογραφαί:)

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΤΑΘΗΣ Κριτῆς Χώρας καὶ σύντροφοι.

ΜΗΝΑΣ ΛΟΥΡΑΝΤΟΣ Προεστὼς Ποταμοῦ μὲ τὸν σύντροφόν του.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ἱερεὺς ΚΑΡΥΔΗΣ Προεστὼς Μυλοποταμοῦ.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΡΩΝΗΣ παρακαλεσμένος ἀπὸ τὸν κύρ ΘΕΟΔΩΡΗ ΑΡΩΝΗ, Κριτῇ, (†) ὁμοῦ μὲ τοὺς συντρόφους του, ὑπογράφω, μὴ ἱεῦροντας νὰ γράφουν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΘΗΣ παρακαλεσμένος ἀπὸ τὸν κύρ ΓΕΩΡΓΗ ΚΑΛΗΓΕΡΟ (†) ὁμοῦ μὲ τοὺς συντρόφους του, μὴ ἱεῦροντας αὐτοὶ νὰ γράφουν, ὑπογράφω διὰ λόγον τους.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Ι. ΑΡΧΟΝΤΟΥΛΗΣ
Δικηγόρος

Ἑπεξηγήσεις:

- (¹) κατοχή, ἐξουσία.
- (²) διοικητ. διαμέρισμα.
- (³) διευθυντής, διοικητής.
- (⁴) ἀπογραφή.
- (⁵) ἀνήκει, εἶναι κτήμα.
- (⁶) πολεμοφόδια.
- (⁷) Καστρισιάνων.
- (⁸) Κριτῇ Λειβαδίον.

Ἡ Ἐπιστήμη δι' ὅλους

ΤΕΧΝΗΤΟΣ ΠΝΕΥΜΑΤΟΘΩΡΑΞ

— Η ΑΣΦΑΛΕΣΤΕΡΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΣ ΠΡΟΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΝ ΤΗΣ ΠΝΕΥΜΟΝΙΚΗΣ ΦΥΜΑΤΙΩΣΕΩΣ —

Τοῦ εἰδικοῦ Φυματιολόγου Ἱατροῦ κ. Χ. Ε. ΚΡΙΘΑΡΗ τ. Ἐπιμελητοῦ «Σωτηρίας».

τ. Διευθυντοῦ τοῦ ἀντιφυματικοῦ καὶ ἀκτινοδιαγνωστικοῦ Κέντρου Ἀμαρουσίου.

Εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον μας ἡσχολήθημεν μετὰ τὴν θεραπείαν τῆς φυματίωσης τῶν πνευμόνων διὰ τοῦ νέου φαρμάκου τῆς Στρεπτομυκίνης, καὶ ὑπεσχέθημεν εἰς τὴν συνέχειαν τῆς συνεργασίας μας, ν' ἀναφερθῶμεν εἰς τὴν διὰ τοῦ τεχνητοῦ πνευματοθώρακος, — ὡς εἴθισται νὰ λέγεται, ἢ πνευματοθώρακος ὅπως ἐπιστημονικώτερον δέον νὰ ὀνομάζεται — θεραπείαν τῆς πνευμονικῆς φυματίωσης.

Εἴπομεν ὅτι ἡ μέθοδος αὕτη θεωρεῖται ἀναντικατάστατος καὶ ὅ, που ἐνδείκνυται καὶ εἶναι δυνατὴ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς, οὐδέποτε πρέπει νὰ θυσιάζεται χάριν τῆς στρεπτομυκίνης. Εἶναι δυνατόν ἄλλωστε ἀμφότεραι ταυτοχρόνως ἐφαρμοζόμεναι, συνεργητικῶς οὕτως εἰπεῖν, νὰ ἐπιτύχουν τὸ μέγιστον τῆς ἀποδόσεως, δεδομένου ὅτι, ἐκεῖ ὅπου ἐνδείκνυται ἡ διὰ τεχνητοῦ πνευματοθώρακος θεραπεία, οὐδέποτε ἀποκλείεται καὶ ἡ διὰ στρεπτομυκίνης τοιαύτη. Μέχρι σήμερον καὶ δὴ κατὰ τὰς τελευταίας τρεῖς δεκαετίας, μυριάδες ἀνθρώπων θεραπευθέντων διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τεχνητοῦ πνευματοθώρακος, ἀπεδόθησαν εἰς τὴν κοινωνίαν τελείως ὑγιεῖς.

Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ τεχνητοῦ πνευματοθώρακος, εἶναι μία ἀρκετὰ λεπτὴ χειρουργικὴ ἐπέμβασις, προϋποθέτουσα ἱκανὴν προπαιδευσιν καὶ πεῖραν τοῦ εἰδικοῦ ἱατροῦ, τὸσον κατὰ τὰς πρώτας ἐφαρμογὰς, ὅσον καὶ κατὰ τὰς συνεχιζόμενας, διότι, ἐκ τῆς

καλῆς ἐν συνεχείᾳ καὶ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς θεραπευτικῆς περιόδου, ἀγωγῆς, ὑπὸ τοῦ θεράποντος ἱατροῦ, θ' ἀποφευχθῶν αἱ δυσόρεστοι ἐπιπλοκαὶ αἱ δυνάμεναι καὶ τὸν ἄρρωστον νὰ ταλαιπωρήσουν καὶ τὴν περίφημον αὐτὴν θεραπευτικὴν μέθοδον νὰ δυσφημήσουν. Κατὰ τὸ παρελθὸν τεχν. πνευματοθώραξ ἐφηρμόζετο ἀπὸ τολμηροῦς παθολόγους καὶ τινὰς ἀδαεῖς ἢ ἀνεπαρκῶς ἡσκημένους φυματιολόγους. Οὕτω, ἡ ὥραία αὕτη ἐνεργητικὴ θεραπεία ἢ μοναδικὴ εἰς ἀποτελέσματα ἢ καὶ μέχρι σήμερον ἀναντικατάστατος εἶχε διασυρθεῖ ἀπὸ τοὺς ἱατροὺς καὶ παρεξηγηθεῖ ἀπὸ τοὺς ἀρρώστους. Σήμερον ὅμως εἶναι παραδεδομένον ὅτι ἡ θεραπεία αὕτη μετὰ τὴν πολυτίμον συμβολὴν τῆς ἀκτινολογίας, εἶναι εὐκόλος, ἀκίνδυνος καὶ δυνατὴ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς μετὰ ἀρίστα ἀποτελέσματα, διότι ἐδόθη ὁ χρόνος τῆς εἰδικῆς ἐκπαίδευσως εἰς τοὺς νέους ἐπιστήμονας οἵτινες ἐβελτίωσαν κατὰ πολὺ τὴν μέθοδον καὶ μετὰ συμπληρωματικὰς ἐπεμβάσεις, (συμφυσιολυσία κλπ.), τὴν κατέστησαν ἀπείρως ἀποδοτικώτεραν.

Ἀλλὰ τί εἶναι αὐτὸς ὁ τεχνητὸς πνευματοθώραξ; Πολλοὶ ἔχουν ἀκούσει νὰ γίνηται λόγος περὶ αὐτοῦ, ὀλίγοι ὅμως θὰ γνωρίζουν τί ἀκριβῶς εἶναι, πῶς ἐφαρμόζεται, καὶ τί ἐπιδιώκεται διὰ τῆς ἐφαρμογῆς του.

Αὐτὰ ἀκριβῶς ἐν ὀλίγοις θὰ προσπαθῶμεν νὰ ἀναπτύξωμεν διὰ νὰ κατατοπισθοῦν ἐπὶ τοῦ θέματος οἱ ἀναγνώσται καὶ νὰ μὴν ὑποθέτουν — ὅπως ὁ περισσό-

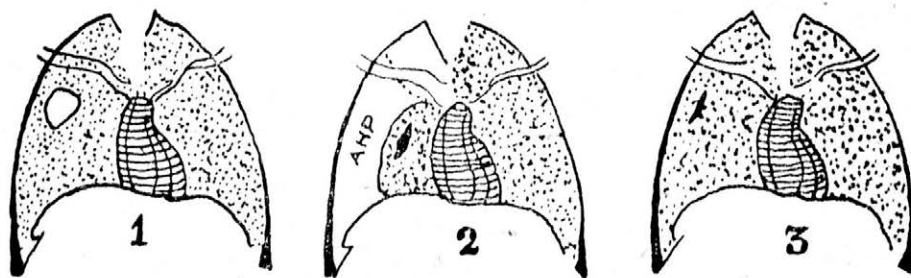
τερος κόσμος — ὅτι, ὁ τεχνητὸς πνευματοθώραξ εἶναι... τεχνητὸς πνεύμων, μετὰ λουριά, μετὰ σωλήνες, μετὰ λάστιχα, μετὰ σίδερα, μετὰ βαλβίδες, πού... ἐφαρμόζεται στὸν πάσχοντα πνεύμονα καὶ τὸν ἀντικαθιστᾷ στὴ λειτουργία του. Τίποτα λοιπὸν ἀπ' αὐτὰ δὲν εἶναι. Τότε τί εἶναι; Ἄν θελήσωμεν νὰ ἐρμηνεύσωμεν τὴν σύνθετον λέξιν πνευματοθώραξ, θὰ τὸ βροῦμε ἀμέσως: θώραξ, ἐκ πνεύματος (πνεῦμα=ἀήρ), θώραξ λοιπὸν ἐξ ἀέρος. Ἀέρας λοιπὸν, ἀτμοσφαιρικός ἀήρ σκέτος καὶ τίποτε ἄλλο δὲν εἶναι ὁ τεχνητὸς πνευματοθώραξ. Μετὰ κατάλληλο μηχανήμα, — τὴ συσκευὴ τοῦ πνευματοθώρακος λεγομένην — πού στὴν ἄκρην του ἐφαρμόζεται μιὰ εἰδικὴ βελόνα, γίνονται εἰσφουρήσεις ἀέρος ἐντὸς τῆς θωρακικῆς κοιλότητος, τῆς βελόνης ἐμπηγνυομένης εἰς τὰ κάτωθι τῆς μασχάλης μεσοπλευρία διαστήματα. Ἡ ἐπέμβασις εἶναι τελείως ἀνώδυνος, πονᾷ ὅσο καὶ μιὰ ἔνεσις καμφορᾶς καὶ ἴσως λιγώτερον. Μόλις ἡ βελὼν περάσῃ τὸ θωρακικὸ τοίχωμα, χωρὶς νὰ τρυπήσῃ καὶ μάλιστα χωρὶς οὔτε καν ἡ ἄκρην τῆς ν' ἀκουμπήσῃ τὸν πνεύμονα, μετὰ κατάλληλο χειρισμὸ τοῦ μηχανήματος ἀφήνομε νὰ εἰσέλθῃ ὅσος ἀήρ χρειάζεται ἐντὸς τῆς θωρακικῆς κοιλότητος, ὁ ἀέρας αὐτὸς πιέζει τὸν πάσχοντα πνεύμονα (ξεύρομε πόσον ἐλαστικὸν εἶναι οἱ πνεύμονες) τὸν μαζεῦει, τὸν κάνει μικρό, σὰν πορτοκάλι πολλὰς φορὲς ἐκ τῆς πιέσεως αὐτῆς, συμπιέζονται αἱ ἐντὸς τοῦ πνεύμονος βλάβαι, εἴτε σπήλαια εἶναι, εἴτε ἄλλες

ων μνημείων».

«Ἐῤχομεν ἀκολούθως ἀναρριχηθῆ ἐπὶ τῶν ὀρέων. Ἡ ὁδὸς εἶναι κοπιαστικὴ διὰ μέσου τῶν ὑπολευκῶν βράχων οἱ ὅποιοι ἀντανακλῶν τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου. Εῤχομεν διέλθῃ πλείστας βαθείας καὶ στενάς χαράδρας εἰς τὰς ὁποίας ἡ βλάστησις σπανίζει, δὲν εὐρίσκει τις ἐκεῖ εἰμὴ ἐλαιόδενδρα, μερικὰς ἀμπέλους καὶ εἰς τὸ βάθος μικροὺς ἀγρούς σίτου. Ἡ κολουθήσαμεν ἐν συνεχείᾳ γραφικόν τι θανάκιον ὅπερ σχηματίζει καταρράκτας, πέριξ δὲ τούτου φύονται ῥοδοδάφναι, σχοῖνοι καὶ μυρσίνοι».

«Μᾶς ἔδειξέ τις εἰς σχετικὴν ἀπόστασιν μικρὰν ἐκκλησίαν κατεσκευασμένην ἐξ ὑπολειμμάτων ἀρχαίου μνημείου.

(Συνέχεια εἰς τὸ προσεχές)

- 1) Πάσχων δεξιὸς πνεύμων μετὰ σπῆλαιον· ὁ ἀριστερὸς ὑγιής, εἰς τὸ μέσον τῶν δύο πνευμόνων διακρίνεται ἡ καρδιά.
- 2) Ἐφηρμόσθη πνευματοθώραξ· ὁ πάσχων δεξιὸς πνεύμων πιέζεται ἀπὸ τὸν ἀέρα καὶ βρίσκεται κοντὰ στὴν καρδιά σὰν ἓνα πορτοκάλι μετὰ τὸ σπῆλαιον ἐν συμπίεσει.
- 3) Μετὰ τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς θεραπείας, ὁ πνεύμων ἐπανῆλθεν εἰς τὴν θέσιν του, τελείως ὑγιής.

μικρότερες έστιες και υπό την συνεχή αυτή πίεσιν, οι πληγές κολλούν, έπουλώνονται σιγά σιγά και εις διάστημα 6 μηνών έως 3 έτών (άναλόγως της μορφής της νόσου και της έκτάσεως των αλλοιώσεων) έπέρχεται ή πλήρης ίασις του άσθενους δυναμένου ν' ανακτήσῃ την υγείαν και την ικανότητα νά εργασθῇ, και νά φθάσῃ μέχρι βαθυτάτου γήρατος, χωρίς καμμίαν έκ της νόσου πλέον ένόχλησιν. Δύναται όμως και ό υπό θεραπείαν διά πνευμοθώρακος άσθενής, νά εργάζεται έφ' όσον μάλιστα ή εργασία του δέν είναι βαρεία χειρωνακική. Είναι άπο πολλοί οι εργαζόμενοι σήμερόν έν Αθήναις και θεραπευόμενοι ταυτοχρόνως διά τεχνητού πνευματοθώρακος. Η θεραπεία τους δέν τους έμποδίζει ποσώς από το νά εργάζωνται και νά ζούν σάν υγείς. Πηγαίνουν στο γιατρό τους μιά-δυό φορές τό μήνα κάνουν τόν πνευματοθώρακα και μόνον αυτό τους θυμίζει πώς είναι άρρωστοι. Ο Ιατρός έλέγχει έκάστην φοράν διά των άκτινών την πορείαν της θεραπείας. Αί εισφυσήσεις αυτές (ένέσεις άέρος άς τίς πούμε) στην άρχή γίνονται συχνότερα. (Τόν πρώτο μήνα γίνονται 6, τόν δεύτερο 4, τόν τρίτο 3, τόν τέταρτο 2 κ.λ.π.). Συνήθως δέν πρέπει νά άραιώνουν πέραν των 20—25 ήμερών διά νά έλέγχεται ό άρρωστος και διά νά μὴν έκπτύσεται ό πνεύμων διότι όπως είπαμε αί επαναλαμβανόμεναι εισφυσήσεις άέρος έχουν αυτόν τό σκοπό έπειδή δηλαδή ό άήρ άπορροφάται σιγά σιγά από τόν όργανισμόν, τόν άναγεώνομε κατά διαστήματα ώστε νά κρατάμε συνεχώς έν συμπίεσει τόν πνεύμονα. Γι' αυτό και ή μέθοδος αυτή λέγεται και συμπιεσοθεραπεία. Τά ώραια άποτελέσματα της έπιτυχούς θεραπείας διά τεχνητού πνευματοθώρακος άρχίζουν νά καταφαίνωνται εύθύς από τό πρώτου μηνός.

Τά κύρια συμπτώματα της νόσου, ό βήξ, ή άπόχρεμψις, ό πυρετός, ή άνορεξία, ή καταβολή των δυνάμεων οι ιδρώτες κ.λ.π., άρχίζουν σιγά σιγά, νά υποχωρούν. Ένιστε συμβαίνει και νά έκλείψουν παντελώς μετά τας έπεμβάσεις του πρώτου μηνός.

Από της πλευράς της κοινωνικής υγιεινής, έχει τό μέγιστον πλεονέκτημα ότι καθιστά τόν άσθενή τελείως άκίνδυνον διά τό περιβάλλον του. Ο κίνδυνος προέρχεται, ως είναι γνωστόν, μόνον από τά πύελα του άσθενους πού έχουν μέσα τους τόν βάκιλλον της φυματίωσης. Όταν αυτά έκλείψουν, ή όταν γίνουν άρνητικά και πιστοποιηθεί τό τοιοϋτον από επανειλημμένας έξετάσεις, τότε ό άρρωστος είναι άκίνδυνος διά τό άμεσον περιβάλλον του και δύναται νά συνεχίξῃ την θεραπείαν εργαζόμενος όπως άνωτέρω είπομεν και παραμένων, μετά των μελών της οί-

Ο ΓΥΡΙΣΜΟΣ

ΤΗΣ ΔΙΔΟΣ ΦΡ. ΧΑΝΙΩΤΟΥ

Πάνω στην άστραφτερή θάλασσα πού τό πλοίο έσχίζε για τό γυρισμό, έβλεπε βαρκούλες λευκές, ν' άρμενίζουνε, όλα τά περασμένα.

Τόν καιρό πούφυγε μικρός για την ξενητειά (άχ τί πόνος). Τη μάνα του μαυροφορεμένη για τόν πρόωρο γαμό του πατέρα του και τά δυό μικρότερα άδελφια του νά τόν αποχωριετόν χλωμά και δακρυσμένα.

Μικρός έφυγε και γέρος γυρίζει. Δέν έχει ποιά κανένα νά τόν καρτερή. Η μητέρα του, τ' άδελφια του πεθάνανε μέ τόν πόλεμο. Τό έμαθε, σάν τελείωσε τό μεγάλο κακό, από ένα μακρινό συγγενή του.

Κι' όμως μιά δυνατή νοσταλγία τόν τραβά για τόν τόπο πού αγίασανε τά χώματα (ποιός ξέρει) τά δάκρυα της μάνας του. Κάτι πικρό και άψύ ένιωθε μέσα του κάθε φορά, πού συλλογιζότανε, πόσα θάγε περάσει όλο αυτόν τόν καιρό. Από κάτι μισόλογα ενός χωριανού του, πού συνάντησε τελευταία, είχε μάθει, πόσο είχε υποφέρει. «Είχε αρρωστήσει ή καυ-

κογενείας του και έντός του αυτού δωματίου.

Ο πνευματοθώραξ έχει πλέον εύρυτάτην έφαρμογήν έν τη φυματιολογία, κατέχει εισέτι την πρώτην θέσιν ως άποτελεσματικόν μέσον έν τη θεραπευτική της πνευμονικής φυματίωσης και εκεί όπου είναι δυνατόν νά εφαρμοσθῇ και νά αποδώσῃ, είναι έγκλημα νά παραλείπεται. Σήμερον είναι παραδεδεγμένον ότι ή φυματίωσις θεραπεύεται. Πρέπει νά παύσῃ ό κόσμος νά νομίζει την νόσον άνίατον και τόν φυματικόν άποδιοπομπαϊον και έπικίνδυνον. Έπ' αυτό το άκριβώς χρειάζεται διαφώτισις το κοινού, διότι έν Έλλάδι τοϋλάχιστον συμβαίνει συχνάκις νά πανικοβάλλεται χωρίς λόγον όλόκληρος ή οίκογένεια (ή και όλόκληρο χωριό άκόμη) επί τη έμφανίσει κρούσματος φυματίωσης. Η άγνοια επί του ζητήματος αυτού, κρατάει πολύ μακράν της πραγματικότητας τόν περισσότερο κόσμο. Θα έπωφεληθώμεν από την φιλοξενείαν του Κήρυκος, ν' αναπτύξωμεν εις τό προσεχές μέλλον. Τι άκριβώς είναι αυτή ή άρρώστεια. Πώς προλαμβάνεται, πώς μεταδίδεται, και τί πρέπει νά κάνῃ κανείς, διά νά μὴν πάθῃ ποτέ στη ζωή του φυματίωσιν.

μένη ή αδελφή σου» τοϋ είπε «με κακή άρρώστεια. Ύστερα μάθανε για τόν αδελφό σου. Ήτανε βαριά πληγωμένος σ' ένα νοσοκομείο.

Η κακομοίρα ή γριά πώς νά φύγῃ νά πάῃ ; Ύστερα από λίγο καιρό μάθανε, πώς πέθανε. Στην αδελφή σου τό κρύψανε. Μά κείνη τό κατάλαβε. Έβλεπε τη μάνα σας στεναχωρημένη και από τ' άλλο μέρος ούτε γοάμμα, ούτε τίποτα. Όσοι μιά μέρα έφυγε και κείνη για τό άγύριστο ταξίδι, θέλεις από την άρρώστεια θέλεις από τη λύπη.

Στην άρχή έζησε με τη σκέψη όλες τούτες τίς στιγμές και ήπια στάλα στάλα την πίκρα τους. Και τώρα με βαριά καρδιά γύριζε μά δέν μπορούσε νά κάνῃ κι' άλλως. Ένας μαγνήτης πιό δυνατός από τη θέλησή του τόν τραβοῦσε. «Ποιόν θα πάω νά βρω ; Τι θα πάω νά κάνω ; » Έλεγε και ξανάλεγε στόν έαυτό του. Και μιά άλλη φωνή πιό δυνατή. «Τά χώματά σου τ' άγια και πάλι νά πατήσω, στόν τάφο της μητέρας μ'ν θέλω νά προσκυνήσω». Κει κάτω (ποιός ξέρει) δέ θάμεινε άνθρωπος πιά. Τό σπίτι μας θα ρήμαξε, τά χτήματα θα γιόμισαν άσπανάθους. Κι' εγώ πάλαινα τόσα χρόνια στην ξενητειά για ένα κομμάτι ψωμί. Και κείνη ή άνίκητη αποθυμία, τό σαράκι πού σέ τρώει πότε νά ξαναγυρίσης. Αχ αν δέν είχα φύγῃ πορρεί και νά ζούσε ή μάνα μου, νά είχα γλυτώσῃ την αδελφή μου. Τώρα ή ξενητειά πού με κράτησε σκλάβο της τριάντα όλάκαιρα χρόνια, τούς σκότωσε και αυτούς.

Γιατί νά μὴν εἶμαι κοντά τους νά σκουπίσω τά δάκρυά τους ν' αλαφρώσω τόν πόνο τους ; Δυστυχισμένοι και κείνοι πεθάνανε δυστυχισμένοι και γώ. Ποιους θάβρω κει κάτω ; Για ποιους γυρίζω ; Ποιός ξέρει αν βρω τό σπίτι όλόρθο ή μήπως μιά μισογκρεμισμένη μαυρισμένη γωνιά δείχνει τόν τόπο πού ήταν χτισμένο. Όμως ή θάλασσα ή άστραφτερή με τά μάγια της τοϋ χαμογελοῦσε. Έλα έλα τόν έκραζε. Είναι άκόμη κει κάτω τά μαγεμένα άκρογιάλια, πού σέ νανουρίζανε μικρό, είναι οι πράσινες ρεματιές, πού σέ δροσίσανε τόσες φορές κάτω από τόν δροσερό ίσκιό τους, είναι τά βουνά τά διάφανα με τά έκκλησάκια, πού συχνά σ' άρεσε νά σκαρφαλώνῃς και είναι άκόμη, ή μισογκρεμισμένη γωνιά και δυό τάφοι χορταριασμένοι πού σέ καρτεροῦν. Γύρισε πίσω, γύρισε πίσω, τοϋ έλεγε ή άστραφτερή θάλασσα και τοϋ χαμογελοῦσε. Ποιός ξέρει αν δέ σέ περιμένῃ και κάποια χαρά. Είναι πάντα γλυκό νά ξαναγυρνάς στην Ίθάκη.

ΧΑΡ. Ε. ΚΡΙΘΑΡΗΣ

ΦΡΟΣΩ ΧΑΝΙΩΤΟΥ

ΣΑΤΥΡΙΚΕΣ ΣΚΗΝΕΣ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

ΤΟΥ Κ. Φ. ΚΑΒΟΥ

Α'.

“Όσοι δὲν ξέροτε τὸν Καβόγιαννη μὰ θετὲ τονε τώρα.

Μιά φορά ποῦτανε μικρός, στὴ σωματική ηλικία, γιατί ἀπὸ πνευματική δὲν ἄλλαξε ἀκόμα, τὸν ἔστειλε ὁ μπαμπάκας του ἀπὸ τὰ Τριφυλλιάνικα στὸν Ποταμό, γιὰ νὰ ψωνίσῃ κάτι.

Ἦτανε ὅμως βράδυ καὶ τὸ παιδί ἐξιπότανε.

Μόλις ἔφτασε στὴν Τσιγκοῦρα, ποῦχε πολλοὺς ξίπους, τοῦ κοπήκανε τὰ ἥπατα. Νὰ γυρίσῃ πίσω ἔτρεμε τὸ ξύλο. Πότε πότε, ἔκανε τὸ σταυρό του κι' ἀμοιόλιτανε νὰ περάσῃ δραμολητός. Μὰ μόλις ἔφτανε κοντὰ στὰ μισὰ, κάτι ἔβλεπε, κάτι ἄκουε καὶ δρόμο πίσω πάλι.

Αὐτὸ ἔγινε κάμποσες φορές, ὡς πού ἔτυχε νὰ περάσῃ ἐκεῖνη τὴν ὥρα ὁ Κωστόγιωργης.

Μόλις τὸν εἶδε τὸ παιδί πέφτει ἀπάνω του ἀπὸ τὴ χαρά του.

Ἰντὰ παθες μωρέ ; τοῦ φωνάζει ὁ γέρο Γιώργης.

Μπάμπια, λέει ὁ μικρός, μὲ στέρνει ὁ μπαμπᾶς μου νὰ ψωνίσω στὸν Ποταμό καὶ ξιπῶμαι νὰ περάσω τὴν Τσιγκοῦρα.

Κάνε μου τὴ χάρις βόηθησε με νὰ περάσω καὶ περιμένε με δώ, καὶ γὼ θὰ σοῦ δώσω ἓνα Βενιζέλο νὰ σὲ βοηθᾷ.

Καλά, τοῦ λέει ὁ Κωστόγιωργης. Πάγαινε καὶ σὲ περιμένω.

Ἔτσι κι' ἔγινε.

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ Καβόγιαννης παίρνει κρυφὰ μιὰν εἰκόνα τοῦ Βενιζέλου ἀπὸ τὸ σπίτι τους καὶ βάνει πλώρη γιὰ τοῦ Κωστόγιωργη.

Ἡ εἰκόνα ὅμως αὐτὴ δὲν ἀνῆκε στὸν Καβαντώνη ἀλλὰ στὸ Στέλιο, ποῦτανε κρυφὸς βενιζελικός καὶ τοῦ τὴ στέρνανε ἀπὸ τὴν Ἀθήνα μὲ τὸν Καβαντώνη.

Καὶ καθὼς πηγαινε ὁ μικρὸς κουτουλᾷ τὸ μπαμπᾶ του.

Ποῦ τῆνε πᾶς μωρὲ τὴν εἰκόνα ;

Ἐκεῖνος τόμου βλέπει τὸ μπαμπᾶ παθαίνει ἓνα κράχ πού οἱ συνέπειές του, φανερώθηκαν στὰ ἐσώρουκά του.

Μόλις μπόρεσε νὰ ψιθυρίσῃ τὸ φρουκαριάρικο

Τῆνε βγάνω λιτανεῖα μπαμπᾶ.

Στάσου κερατὰ νὰ σῆνε κἀνὼ κηδεῖα.

Τὸν ἀρπᾷ καὶ τοῦ χαράζει μὲ τὸ ζουνάρι τὰ πισινά.

Τὸ πρῶτο κράχ, ἀκολούθησαν τρία γιὰ τέσσερα, δὲ θυμῶμαι καλά. Μοιάζανε μὲ τὸ περιβόητο κράχ τοῦ Μπελομανώλη.

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ Καβόγιαννης ἀριβάρισε στοῦ Κωστόγιωργη μὲ τὸ κεφάλι κατεβασμένο.

Μπάμπια, λέει, δὲ στονε φέρνω τὸ Βε-

νιζέλο, γιατί δὲν εἶνε καλὸς ἅγιος αὐτός. Κάνει μονάχα γιὰ κηδεῖες.

Ποιὸς σοῦ τῶπε μωρὲ ;

Ὁ μπαμπᾶς μου.

Λίγο ἔλλειψε νὰ σκοτωθοῦνε ὁ Κωστόγιωργης μὲ τὸν Καβαντώνη, γιατί εἶτανε ὁ ἓνας βασιλικὸς κι' ὁ ἄλλος βενιζελικός.

Τὸ ἀποτέλεσμα ἦτανε νὰ ξαναπλερώσῃ ὁ Καβόγιαννης τὰ σπασμένα.

Β'.

Πιὸ πάνω μιλῆσαμε γιὰ τὸ κράχ τοῦ Μπελομανώλη.

Δὲν πρόκειται γιὰ τὸν ἴδιον τὸ Μπελομανώλη, ἀλλὰ γιὰ κάποιον γνωστό του, ἐπειδὴ ὅμως τὸ διάδοσε αὐτός, ὠνομάστηκε κράχ Μπελομανώλη.

Κάποτε αὐτὸς ὁ γνωστός ξεκίνησε ἀπ' τὸ Σύνταγμα γιὰ τὴν Ὀμόνοια. Στὸ δρόμο τοῦρθε ἀκράτητη ἀνάγκη γιὰ κράχ.

Καμπινὲς δὲν ὑπῆρχε κοντὰ.

Παίρνει λοιπὸν δλοταχῶς τὸν κατήφορο γιὰ νὰ προλάβῃ νὰ φτάσῃ στὸ σπίτι του.

Καθὼς ἔτρεχε κουτουλᾷ ἓνα Τσιριγώτη.

Βρὲ καλὼς τονε, τί γίνεσαι, τί κάνεις, πὼς τὰ περνᾶς καὶ τὰ θέστα.

Ἐκεῖνος ἤθελε νὰ τὸ σκάσῃ ἀλλὰ πάλι ντροπέτανε, ἀπ' τ' ἄλλο μέρος ἡ ἀνάγκη τὸν ἔσφιγε, ὡς πού τέλος τὰ κατάφερε καὶ ξεγλύστρησε. Γιὰ κακὴ του τύχη ἦσα-

με πού νὰ φτάσῃ στὸ σπίτι του ἔκουτούλησε δέκα Τσιριγώτες. Ἀπάνω στὸν ἔννατο παθαίνει τὸ ἀλυσμὸνῆτο κράχ. Ἔνα καὶ γιομάτο...

Ἄμα κουτουλῆσε τὸ δέκατο Τσιριγώτη, ἐπήγαινε πιά σὰν τὴ χελώνα καὶ μὲ τὰ πόδια ἀνοιχτά.

Βρὲ καλὼς τονε τοῦ λέει καὶ κεῖνος, τί γίνεσαι, τί κάνεις πὼς τὰ περνᾶς καὶ τὰ θέστα.

Καὶ ὁ παθὼν κουνῶντας τὸ κεφάλι καὶ μὲ πικρὸ παράπονο στὰ χεῖλια, ἔξεστόμισε τ' ἀμίμητα καὶ ἱστορικά τοῦτα λόγια.

«Ναῖαιαι, τώρα πλέεεεε...»

Γ'.

Ἐκεῖνη τὴν Κυριακή, ὁ νεαρὸς Γούμενος τοῦ Μοναστηριοῦ μίλησε στοὺς ξωτάρηδες καὶ μεσαρίτες προσκυνητές, ἀπάνω στὸ δητὸ τοῦ Εὐαγγελίου.

«Πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα εἰς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς ἡδὴ ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ».

Ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ ἄμβωνος ὁ λειτουργὸς τοῦ ὑψίστου, ἐπέρασε γενεὲς δεκατέσσερις Μαγδαληνὲς καὶ Λανδηδες.

Τοὺς τελευταίους ὠνόμαζε χαρακτηριστικά, ὀρικοκολεδέδες.

Ὁξω ὅμως στὴν ἰδιωτική του ζωὴ, ἦταν εὐχάριστος ἄνθρωπος καὶ περιζήτητος γιὰ παρέα.

Μετὰ τὴ λειτουργία τοῦ βόηθησα νὰ ξεβγάλλῃ «τὶς ζοῦλες» του.

Ὁ τράγος ὅμως τοῦκανε νερά.

Ἀναστάτωνε τὶς ζοῦλες, τὶς κατσάριζε πότε στὸν Ἐνταχο, πότε στὸ Διακόφτι, καὶ πού νὰ μαζεψοῦνε τὸ βράδυ.

Αὐγουστος μαθὲς.

Γιὰ τοῦτο βρισκότανε στὶς χειρότερες σχέσεις μαζί του.

«Βάλτονε νηστεία Δέσποτα» τοῦ φωνάζω.

Καὶ ὁ Γούμενος κυττάζοντας ἀγριεμένος τὸν τράγο πού εἶχε φτάσει στὸ φόρτε του, ἐμούγκρισε μὲ θυμὸ, ἀλλὰ καὶ μὲ σπαραχτικὸ στεναγμό.

«Ἄαααα, τὸν ἀλειτούσουρητο' θενὰ γευτῇ καὶ λόγου του τὴ γλύκα τῆς νηστείας».

Δ'.

Ὁ κυρ-Νικόλας ποῦχε τὸ Ρούλη του, ὁ μακαρίτης ὁ κυρ-Ἀντώνης ποῦχε τὸ Λόλο του καὶ τοῦκανε καλιτά, ἢ μᾶλλον εὐλόγησε ὁ ἴδιος τὰ γένεια του καὶ ἡ κερά Μαριῶ ἀπὸ τὶς Πιτσινάδες ἀποφασίσανε μιὰ φορά, νὰ πᾶνε γιὰ τὸ Τσιρίγο.

Στέρνει, λοιπὸν ὁ κυρ-Νικόλας τὸ Ρούλη νὰ τηλεγραφήσῃ νὰ κατεβάσουνε στὸ γιὰλὸ τρία γαϊδούρια νὰ παραλάβουνε τοὺς ἀνθρώπους.

Ἄμα γύρισε, τότε ρώτησε ὁ μπαμπάκας πὼς ἐτηλεγράφησε, καὶ ὁ κανακάρης ἀπάντησε.

«Παρασκευὴ ἐρχόμαστε γαϊδούρια τρία».

Ἀγρίεψε ὁ γέρος. Βρὲ ζῶον, τοῦ λέει ἔτσι τηλεγραφᾶνε ; γαϊδάρους μᾶς ἔκανες ὅλους ; καὶ κάπα κοῦπα οἱ καρπαῖες.

Στὸ μεταξὺ ὅμως κάποιον ἐμπόδιο ἔτυχε στὸν κυρ-Νικόλα, καὶ ἀνάβαλε τὸ ταξίδι.

Ἐδῶσε λοιπὸν στὴν κερά Μαριῶ μιὰ κόφα μὲ πράγματα νὰ τὴνε παραδώσῃ στὴν οἰκογένειά του καὶ πῆγε ὁ ἴδιος καὶ τηλεγράφησε τῆς γυναίκας του, νάχη τὴν ἔννοια τῆς νὰ τὴνε παραλάβῃ. Τὸ τηλεγράφημα ἔλεγε.

«Μαρία ἐρχεται, παραλάβετε κόφα».

Φ. ΚΑΒΟΣ

ΤΟ 5ον ΤΕΥΧΟΣ

ΘΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΗ

τὴν 1ην ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΠΡΟ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΙΑΣ

Τοῦ κ. ΕΠΑΜ. ΔΕΛΑΚΟΒΙΑ

Ἄν γιὰ μιὰ στιγμή γινόμενον καὶ πάλι παιδί καὶ βρισκόμουν στὸν Ποταμὸ θὰ ἐπιθυμοῦσα νὰ ζήσω τὴ ζωὴ, τὴ γλυκεῖα καὶ ἀμέριμνη, ὅπως τὴν ἐποχὴ ποὺ ἤμουν παιδί . . .

Θᾶψα νὰ ξανάβλεπα τὸν λεβέντη Δη-
μοδιδάσκαλο μὲ τὴν ὥραία κορμιοστασιά
Χρυσούλη νὰ μᾶς κἀνὴ στὴν πλατεῖα τοῦ
σχολείου τὴν ὥραία γυμναστική καὶ ὠδι-
κή, καὶ ποὺ μᾶς ἔβαζε μὲ στεντορεῖαν φω-
νὴν νὰ λέμε τὸ τραγοῦδι τοῦ **Βουλγαρι-
σμοῦ ἢ ψῶρα Μακεδονία δὲν μολύνει
οὔτε τὸν ἀπομακρύνει ἀπὸ τὸν Ἑλλη-
νισμό.**

Τὸν δάσκαλον Γαλάνη, κάτω στὰ Μυρ-
τίδια, μὲ τὴν ἀνεψιά του, τὴν ἀλλοίωρη
Μαρία, ποὺ ἐπάνω στὸ τραπέζι του εἶχε
μιὰ ἀγκυλιὰ λιγαριὲς καὶ ὅταν μᾶς κτυ-
ποῦσε, γιὰ ψύλου πήδημα, ἔπιανε ὅσες
χωροῦσε τὸ χέρι του ἀπ' αὐτὲς καὶ τὶς κα-
τέβαζε ὅπου εὗρισκε εὐκολώτερο μέρος
στὸ σῶμα μας.

Τὸν δάσκαλον Ντιντινιάνο στὸ σχολεῖο
στὸν Ἅγιο Μηνᾶ, στὰ Λογοθετιάνικα,
ποὺ ἔκαμεν κι' ἐκεῖ λίγο διάστημα, μὲ τὴν
περίφημη σκοτεινὴν φυλακίστρα κάτω ἀπὸ
τὴν ἔδρα τοῦ Λασκάλου ποὺ μὲ τὴν πα-
ραμικρὴ ἀταξία μᾶς ἔκλεινε στὸν Ἅδη.
Ὅσοι ἔχουνε κλεισθῇ ἀσφαλῶς δὲν τὴν
ξεχνᾶνε ποτέ τους. Θ' ἄψα νὰ ξαναντί-
κρουζα τὸ ψαροῦ μοῦσι τοῦ σχολάρχου μας.
Τζωρτζοπούλου ποὺ τὸ χέρι του ὅλο στὸ
μοῦσι τὸ εἶχε καὶ ἀγρίευε μὴν τυχὸν καὶ
δὲν ἐλέγαμε τὸ μάθημα μὲ εὐχέρεια. Τὸν
Μανουσάκη τὸν σπανὸ ποὺ ὅλο πολεμοῦσε
νὰ τὸ στρίψῃ τὸ ἀνύπαρκτο μουστάκι
του, ἀλλὰ ποὺ στὸ μάθημα τῆς φυσικῆς
ἦταν ξεφτέρει στὴ διδασκαλία του.

Τὸν μαθηματικὸ Βουλόδημο μὲ τὸ ξαν-
θὸ μουσάκι του μὲ τὰ μεγάλα μάτια ποὺ
τὰ γράμματα τῆς μνηστῆς του διάβα-
ζε στὸ διάλειμμα. Θηρίο στὴ διδασκαλία
του.

Καὶ τοὺς τρεῖς τοὺς διέκρινε αὐστηρό-
της ἀλλὰ καὶ ἐπιμονὴ στὸ νὰ μαθαίνουμε
τελείως τὸ μάθημά μας.

Νὰ ξανάβλεπα τὸν Παντοκράτωρα καὶ τὰ
θυσανωτὰ φρούδια τοῦ Παπαναστάση
νὰ μᾶς ἀγριοκυττάξῃ ὅταν δὲν καλαναρ-
χοῦσαμε καλὰ κι' ἐμεῖς τ' ἀφίναμε στὴ μέ-
ση καὶ τὸ σκάκιμα ἀπὸ τὸ φόβο μας χω-
ρὶς νὰ τελειώσωμε κι' ἔβγαينه στὴν πόρτα
καὶ μᾶς κυνηγοῦσε.

Θ' ἄψα νὰ ξανάβλεπα τὸν ἅγιο Κων-
σταντῖνο μὲ τὰ θαυμάσια κούμαρα καὶ
τῆς ὀνομαστῆς Σέμπρε βίβες του.

Τὸν ἅγιο Σπυρίδωνα μὲ τὴν ἐξωτικήν
θέα τοῦ φρουδιοῦ του μὲ τὸ ἀγριοπὸ μὰ
καὶ μαγευτικὸ τοπεῖο του μὲ τὰ κοράκια
του καὶ τὰ ἄγρια πουλιά του.

Τοῦ ἁγίου Γιάννη τὰ σανίδια ποὺ ἐκεῖ
κοντὰ ἐστήναμε πλάκες διὰ νὰ πιάσωμε
κεφαλάδες μὲ τὸν Μιχάλη τὸν Κατσούλη.

Θ' ἄψα νὰ ξαναπηδοῦσα τὶς φωτιὲς
ἀπ' ἔξω ἀπ' τὸν Παντοκράτωρα μὲ τὰ θεό-
ρατα δεμάτια τῆς ἀφάνες τοῦ ἁγίου Γιαν-
νιοῦ τὸ βράδυ, ποὺ ἐμεῖς οἱ μικροὶ δὲν
μποροῦσαμε νὰ βγοῦμε μπροστὰ στὰ πό-
δια τοῦ **Μηνᾶ Νενέ, Γιάννη Βουτσᾶ**
κι' ἀνάβαμε μικρότερες φωτιὲς.

Θ' ἄψα νὰ ξανάβραζα τὸ χέρι μου στὸ
πυθᾶρι γιὰ νὰ βγάλω ἀπὸ τὸν κλει-
δωνα τοῦ Ἁγίου Γιαννιοῦ τὸ στολισμένο
μῆλο τραγουδιστὰ μὲ τὰ γαρύφαλλα καὶ
τῆς κορδέλλες.

Θ' ἄψα νὰ ξαναπήγαινα στὰ Τσικα-
λαρία μὲ τὸν συμμαθητὴ μου Γ. Νεοφώ-
τιστο γιὰ νὰ πηράξωμε τὴν Τσικαλανα-
στάσaina μὲ τὴν κόρη τῆς Τσικαλομαρία
μὲ μισὸ τόννο κορυῖλια φορτωμένες καὶ
νὰ μᾶς κυνηγοῦν, καὶ νὰ μᾶς βλαστημοῦν
καὶ ἐτρώγαμε πέτρες οὐκ' ὀλίγες.

Νὰ ξανάβλεπα τὴν σιλουέτα τῆς Καβιέ-
ρενας μὲ τὴ πολυτελὴ ἀμφίσει νὰ ξίνεται
συνεχῶς ἀπ' τὰ ἀπειράριθμα παράσιτα.

Τὸν Κλεῦλ' νὰ κουβαλᾷ νερὸ μὲ τοὺς
γαζοτενεκέδες στοὺς ὁμούς στὰ μαγαζιά.

Τὸν Λυσσέο τὸν τρελλὸ ποὺ εἶχε ἔλθῃ
ἀπὸ τὴν Ἀμερική μὲ τὸ θεόρατο ψάθινο
καπέλλο γυρίζοντας συνεχῶς στὰ χέρια του
τὴν μαγκούρα, νὰ γυρῇ ἀπὸ τοὺς Λού-
ρους μὲ τὴν Αὐγουστιάτικη ζέστη ποὺ ἐ-
μεῖς τὰ μαθητοῦδια μόλις τὸ βλέπαμε
παίρναμε δρόμο.

Θ' ἄψα νὰ ξανακούσω τῆς ἀγριοφω-
νάρες τοῦ Καϊδοῦ τὸ μαγαζὶ παίζοντας
τὸ Ἰταλικὸ παιγνίδι τὴ Μόρα μὲ τὰ δά-
κτυλα πὶδς θὰ κερδίσῃ τὸν κρεμασμένο
ροφὸ.

Θ' ἄψα νὰ ξανακούσω τὴν φωνὴ τοῦ
Λουραναστάση μὲ τὴ βράκα καὶ τὴ φέσα
στὸν Πύργο νὰ ξελαργγίζεται τὶ ὥρα θὰ
φύγῃ ἀπ' τὴν ἁγία Πελαγία τὸ βαπόρι
τοῦ Διακάκη καὶ ὅτι βγαίνουν στὴν δημο-
πρασία τὰ ὄνια.

Θ' ἄψα νὰ ξανάβλεπα μὲ τὴ πολυκο-
σμία του τὸ παζάρι τοῦ Πύργου μὲ ὅλα
τὰ καλὰ, τὰ περίφημα καὶ μασομουρι-
σμένα μωσχάχλαδα, τὰ θαναμάσια λιθόσυ-
κα 2—3 δεκάρες ἢ ὀκτᾶ. Τὰ τζάνερα, τὶς
μπουρνέλες, τὰ τζιτζιφα, τὰ λογιῆς λογιῆς
νοστιμότητα χορταρικά μὲ τὰ ζῶα δεμένα
στοῦ Γεραντῆ τὸ χάλασμα.

Θ' ἄψα νὰ ξαναντίκρουζα ἐρχομένη, τὴ
Νέα Πέμπη τὸ ἀπόγευμα, τὴν εἰκόνα τῆς
Μυρτιδιώτισσας στὴν Ἰλαριώτισσα μὲ τὰ
ἐπιβλητικὰ ἐξαπτέρυγα καὶ νὰ ξαναφώναζα
τὸ Τσί-ρι-ε-Ἐ-λέ-η-σον !!!

Τὴν ἐπομένη ἡμέρα Παρασκευὴ στὸ
πανηγύρι ποὺ ὅλος ὁ Ποταμὸς εὗρίσκετο

ἐπὶ ποδὸς μὲ τὴν πολυποίκιλὴ ἀγορά του
ἔξω ἀπὸ τὴν Ἰλαριώτισσα νὰ ζητῶ τῆς μὴ
τέρας μου συνεχῶς πεντάρες γιὰ νὰ ἀγο-
ράζω τὰ ἀξέχαστα Χωραίτικα ζαχαρωτὰ
κουλούρια μιὰ πεντάρα τὸ ἓνα ποὺ **τύφλα
νὰ ἔχουν οἱ σημερινοὶ κουραμπιέδες.**

Θ' ἄψα νὰ ξανάβλεπα καὶ νὰ ξανάδινα
παντέλι τοῦ πατέρα μου γιὰ νὰ φτιάσωμε
τὸν Ἰούδα τῆς Ἰλαριώτισσας μὲ τὸ ψηλὸ
σκληρὸ καπέλλο παρυγμισμένο μὲ ἄχυρα
δεμένον καὶ τεντωμένον στὴ μέση μὲ τὴ
μιὰ ἄκρη στοῦ Μπλιαμπλιᾶ καὶ τὴν ἄλλη
στὸ καμπαναριὸ καὶ τὰ δίκανα νὰ πέφτουν
ἐπάνω του τὴ δεύτερὴ ἀνάστασι καὶ νὰ
σκορπιοῦνται τὰ καμμένα ἄχυρα. Γιατὶ σὲ
ὅλες τῆς ἐκκλησίαις τοῦ Ποταμοῦ ἔφτιαναν
Ἰούδα ἀλλὰ τὰς Ἰλαριώτισσας ἦτο ὁ καλ-
λίτερος.

Νὰ ξανάβλεπα τὸν παπᾶ Λεβούνη, τὸν
παπᾶ Παναγιώτη, τὸν παπᾶ Σπανό, τὸν
παπᾶ Κολύρη Παπατρέχα τῆς ἁγίας Τριά-
δος μὲ τὰ καλὰ ποὺ τοὺς εἶμαστε συ-
νοδοὶ ἐμεῖς πάντοτε γιὰ κόκκινα αὐγὰ καὶ
κουλούρια ἀπὸ σπῆτι, σὲ σπῆτι.

Νὰ ξανάβλεπα τὴν Γκαμήλα τὶς ἀπό-
κριες στὸν Πύργο μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ἀ-
ξέχαστο Σπυροῦλη.

Θ' ἄψα νὰ ξανακούσω, καθήμενον κά-
θε ἀπόγευμα στὸν μπότζιο του νὰ παί-
ζῃ μὲ πάθος τὸ μαντολίνο του, τὸν ἀ-
λησμόνητον Πολυχρόνη Λειβαδίτη.

Νὰ ξανακούσω τὸ ὑπέροχο βιολὶ τοῦ
Τζανέτου, καὶ Μπαβοβασίλη καὶ τὴ λύρα
τοῦ Βαμβακάρη μὲ τὴ βράκα του ποὺ
στοὺς γάμους εἶχαν τὴν πρωτοκαθεδρίαν
καὶ ἐφούντωναν τὰ κέφια ὅταν ἀρχίζαν
τὸν μπάλο, τὸν συρτόν, τὸν πηδηκτό,
τὸν μπουδάριχο.

Νὰ ξαναντίκρουζα τοὺς πανηγυριώτες
πάνω στὰ ζῶα μὲ τὰ ὑπέροχα κυλίμα ἐπι-
στρέφοντας τὸν δεκαπεντάγουστο ἀπ'
τὴ Μυρτιδιώτισσα, ἁγία Μόνη, ἁγία Δέ-
σποινα.

Θ' ἄψα νὰ ξαναπατοῦσα στὸν λαὸ
τῆς Πετροῦς τὰ σταφύλια ποὺ μᾶς ἔβα-
ζε καὶ πηδοῦσαμε καὶ τὸ θεωροῦσαμε τὸ
καλλίτερό μας παιγνίδι.

Θ' ἄψα νὰ ξαναπήγαινα μὲ τὸ Μαρ-
σέλλο, τὸν Καστρίσιο, τὸν Παν. Μαγου-
λᾶ στοὺς Λούρους στὴν πρώιμὴ σταφίδα
τοῦ Σταυρῆ Χλαμπέα μέσα στ' ἀμπέλι ποὺ
ἄψα ἀκούγαμε Μπάμ—Μπούμ καὶ πό-
νο στὰ ὀπίσθιά μας ἀπὸ τὰ λαθούρια ποὺ
εἶχε μέσα τὸ ὄπλον τοῦ Σταυρῆ Χλαμπέα
γιατὶ κόβαμε τὴ σταφίδα ἀπ' τ' ἀμπέλια
του. Νὰ ξαναρίζα μὲ τὸ λάστιχο μαζί μὲ
τὸν Ἰωάννη τὸν καλὸ μου φίλο Μουάτσο
(Γαλάνη) στὶς ἀγγινάρες στὸν κῆπο τῆς
Κωνσταντινίδεας ἀπέναντι ἀπ' τοῦ Νενέ
τὸ σπῆτι καὶ νὰ τὶς εἴχνομε κάτω χωρὶς

ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ & ΚΥΘΗΡΑΪΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Διάλεξις τοῦ κ. Γ. ΜΟΥΛΟΥ

Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου Σελ. 53

Ἀκριτικά τραγούδια

Στὰ Ἀκριτικά τραγούδια, ἡ πνευματική δημιουργία τοῦ λαοῦ, φθάνει σὲ κόσμους παραμυθένιους, γιὰ νὰ ἀφηγηθῇ τοὺς ἄθλους καὶ τὶς περιπέτειες τοῦ Μεσαιωνικοῦ ἥρωα Διγενῆ Ἀκρίτα, τὸν ὁποῖον δημιουργεῖ, ἀπὸ τὴν μυθική κληρονομία τῆς ἀρχαιότητος, τὸν Ἀχιλλέα, τὸν Ἡρακλῆ καὶ ἄλλους ἥρωας. Συνάμα δὲ παρουσιάζει μὲ ζωντανὰ καὶ ὠραιότατα χρώματα τὴν ἀκατάβλητη ἀνδρεία τῆς φυλῆς, ἀλλὰ καὶ τὴ γενναιοφυγία τῆς Ἑλληνίδος γυναικός, ὅπως τὶς Σουλιώτισσες καὶ τὶς Μεσολογγίτισσες τοῦ 21 καὶ τὶς Ἡπειρώτισσες τοῦ 40

Αὐτὴν τὴν εἰκόνα δίδει καὶ αὐτὸ τὸ τραγούδι. (Ἀπαγγελία).

Ποιὸς εἶδε ψάρι στὸ βουνὸ καὶ θάλασσα σπαρμένη ;
ποιὸς εἶδε κόρη λυγερὴ στὰ κλέφτικα ντυμένη,
τέσσερα χρόνια περπατεῖ μ' ἄρματω-
λους καὶ κλέφτες,
κανεὶς δὲν τήνε γνώρισε πῶς τὴ
συντροφιὰ τῆς,
Καὶ μιὰν αὐγὴ καὶ μιὰν λαμπρὴ,
μιὰ πίσσημον ἡμέρα,

βγῆκαν νὰ παίξουν στὸ σπαθὶ νὰ ῥί-
ξουν τὸ λιθάρι.
Ἐκόπη τ' ἀσημόκουμπο κι' ἐφάνη
τὸ βυζί της,
Κανένas δὲν τὴν λόγιασεν ἀπὸ τὰ
παλληκάρια
μᾶνα μικρὸ κλεφτόπουλον σκυφτὸ
χαμογελάτης.
Τὶ ἔχεις βορὴ βλάμη καὶ γελᾶς τ' ἔχεις
καὶ χαμοβλέπεις;
Εἶδα τὸν ἥλιο ποῦλαμψε, κι' ἔφρεξε
τὸ φρεγγάρι,
εἶδα καὶ τὸ βυζάκι σου ποῦν ἄσπρο
σὰν τὸ χιόνι.
Σῶπα μωρὲ κλεφτόπουλο, μιλιὰ μὴν
μολογήσης
καὶ νὰ σὲ πάρω ψυχρογυρὸ βαριὰ νὰ
σὲ πλουτίσω.
Ἐγὼ, δὲν θέλω ψυχρογιός, βαριὰ νὰ
μὲ πλουτίσης
γιὰ νὰ βαστῶ τὸ νταμασκὶ καὶ τὸ
χρυσὸ ντουφέκι
μὸν θέλωσε γυναῖκα μου, καὶ νὰ μὲ
πάρης ἄντρα
ποῦ εἰπῇ τὸ «θέλω» εἰς ἐμὲ πρόπει
καὶ νᾶνε ἄξιος
νᾶναι πρωτοπαλλῆκαρο καὶ κλεφτο-
πολεμάρχος.
Τὸ ζήτημα σου εἶναι βαρὺ μὰ θέλει

ὁ θιὸς θὰ γίνῃ
ἀν θέλει ὁ θιὸς νὰ μ' ἀγαπᾷς ὁ πρω-
τος οὐλὼν εἶμαι.
Δεῖξε μου ποῦνε οἱ φωτιές, οἱ σπα-
θισμοὶ τὰ βόλια
καὶ γὼ γιὰ τὴν ἀγάπη σου θὰ πέσω
πρῶτος σ' οὐλα.

Τραγούδια τῶν παραλλαγῶν

Στὰ τραγούδια τῶν παραλλαγῶν, μὲ εἰδυλιακὴ χάρι, καθρεφτίζονται διάφορα ἐπεισόδια τῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ, εἴτε χωρισμοῦ εἴτε ἀγάπης, εἴτε θανάτου καὶ φανε-
ρώνεται ἡ ἐφ' ὅρου ζωῆς ἀφοσίωσις καὶ ἀγάπη τῶν συζύγων, τὴν ὁποίαν, οὔτε ὁ χωρισμὸς περιορίζει. (Ἀπαγγελία).

Ἐρόδισεν γῆ ἀνατολὴ καὶ ξημερώνει
ἡ δύση
γλυκοχαράζουν τὰ βουνά, κι' αὐγε-
ρινὸς τραβγιέται
πᾶν τὰ πουλάκια στὴ βοσκή, κι' ἡ
λυγερὴ στὴ βρύση.
βγαίνω κι' ἐγὼ κι' ὁ μαῦρος μου
(ἄλογο) καὶ τὰ λαγωνικά μου.
Βρίσκω μιὰ κόρη ποῦπλενε σὲ μαρ-
μαρένια γοῦρνα,
τὴ χαιρετῶ δὲν μοῦ μιλεῖ τῆς κρένω
δὲν μου κρένει,
«Κόρη γιὰ βγάλε μου νερό τὴν κα-

νὰ μᾶς παίρνουν χαμπάρι.

Θ' ἄθελα νὰ ξαναλέγαμε τὰ κάλανδα μὲ τὴ παρέα μου καὶ νὰ μαζεῦαμε πενταρο-
δεκάρες κι' ἔπειτα νὰ τὶς παίζαμε σὲ τις ἀμάδες.

Θ' ἄθελα νὰ ξανατίκρῳ τὸν Κατσου-
λοκοσμᾶ νὰ σκουντουφλᾶ τοὺς τοίχους τῆς
Φραντζεσκάκνας ἀπ' τὸ μεθύσι του ἕως
ὅτου βοῇ τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ του.

Θ' ἄθελα νὰ ξανακούσω τὴν ἀλησιμό-
νητη μυροδιὰ, ἔξω ἀπ' τὸν φοῦρνο τῆς
Φραντζεσκάκνας ἀπ' τὰ Καλιτσούνια μὲ
τὰ ἔξοχα χόρτα παραγεμισμένα κάθε σαβ-
βατόβραδο ποῦ ἕως ὅτου τὰ πάω σπῆτι
μου τὰ ἔτρωγα ζεστὰ ζεστὰ ἕνα ἕνα κι' ἔ-
λεγα τῆς μητέρας μου ὅτι δὲν ἔλειπε κανέ-
να ἀλλὰ σωστὰ ἦσαν.

Θ' ἄθελα νὰ ξαναβάζαμε φεύγοντας ἀπ'
τὸ σχολεῖο ἕνα κομμάτι ἀφάνas στὰ ὀπί-
σθια τοῦ γαιδάρου τοῦ Μπάρμπα Νικο-
λάκι (Τσίκνη) κι' ἐκεῖνος νὰ κλωτσᾷ καὶ
νὰ μᾶς κυνηγᾷ ὁ Μπάρμπα Νικολάκης μὲ
τὴ μαγγούρα.

Νὰ ξαναπήγαινα στὰ πανηγύρια τοῦ
Ἀγίου Ἡλία, τῆς ἁγίας Παρασκευῆς νὰ
ἀγοράζαμε μὲ μιὰ πεντάρα τὰ ξερολούκου-
μα καὶ μιὰ δεκάρα τὰ σηκοτάκια τὰ τηγα-
νιτά.

Νὰ ξαναγόραζα κἀντιο μὲ μιὰ πεντάρα
ἀπ' τοῦ Κεντῆ τὸ μαγαζὶ καὶ τὰ ὀρεκτικά

σαρδούνια ἀπ' τοῦ Σταυριανοῦ τὸ μπακά-
λικο μὲ μιὰ δεκάρα, μπόλικο στὸ χαρτί.

Νὰ ξανάτρωγα τὰ θαυμάσια μπουζόνια,
τὰ βουρβοβλάσταρα, τῆς φουσκες, τοὺς
καρώνους, τὶς μαντιλῆδες, τοὺς καλογέ-
ρους, τὶς γοῦλες, τὶς κολοκυνθοκορφάδες.
Τὶ νοστιμιὰ, τὶ ἄρωμα!

Νὰ ξαναπήγαινα στοὺς γάμους γιὰ νὰ
φάγω δίπλες μελωμένες καὶ νὰ δῶ τὰ
προικιά τῆς νύφης στὰ πανέρια ραντιζό-
μενα μὲ ρύζι καὶ μὲ κουφέτα καὶ τὰ μπα-
κιρικά προστά.

Νὰ ξανάριχνα τὸν σίγλο στὸ πηγάδι στὰ
πενκάκια, ἢ στὰ Φαρδουλιάνικα νὰ βγά-
ζω κρύο καὶ δροσερὸ νερὸ κι' ἕως ὅτου
τὸ πάω σπῆτι μου νὰ μοῦ χύνεται τὸ μισὸ
στὸ δρόμο.

Θ' ἄθελα νὰ ξανάβλεπα τὴν βράκα καὶ
τὴ φέσα τοῦ Χατζῆ στὸ κάτω χωριὸ νὰ
τοῦ ζητᾶμε φραγκόσυνκα ἐπ' ἀνταλλαγῇ ἀ-
ποτσιγαρών.

Νὰ ξαναπήγαινα στὸ ἐλαιοτριβεῖο τοῦ
Ἀρῶνη βραδάκι νὰ ἔτρωγα τὶς μελωμένες
ζεστὲς τηγανίτες μὲ τὸ θαυμασιὸ λάδι ποῦ
ἔκαναν κάθε βράδυ γιὰ τὸ προσωπικὸ καὶ
ἐμεῖς ἔτρωγαμε κατὰ βούλησι ὅσες χωροῦ-
σε τὸ στομάχι μας.

Νὰ ξανάτρωγα τὶς λαχταριστές, σπαρ-
ταριστές γόπες καὶ μαρίδες ἀπὸ τοῦ Τσι-
λιβῆ τὴν τράτα τὶς λαγκάδας 2—3 δεκά-

ρες ἢ ὀκτῶ.

Θ' ἄθελα νὰ ξαναβορiscosκόμενα καὶ πάλι
μιὰ φορὰ ἀπὸ μέσα ἀπ' τὰ παράθυρα στὸ
σπίτι τοῦ Μαρσέλου ποῦ παρέα ἀγόρια
καὶ κορίτσια, μὲ ἀγωνία περιμέναμε νὰ
περάσουνε τὴν νύκτα τοῦ Σωτήρος (6 Αὐ-
γούστου) τὰ κουτσοδαιμόνια, τὰ φουσατά
τοῦ Πύργου ὅπως μᾶς ἔλεγαν πὼς θὰ συ-
νέβαινε καὶ μεῖς μὲ φόβο μὰ καὶ μὲ πε-
ριέργεια καθόμαστε νὰ τὰ δοῦμε !!.

Ἐνας περίπατος μέχρι ἁγίου Κωνσταν-
τίνου μὲ τὴν ὑπέροχη θεὰ ἀντικρύζοντας
τὸν Μαλέα, ἕνας περίπατος μέχρι τὸν ἅγιο
Ἡλίαν, ἕνας περίπατος στοὺς Λούρους μὲ
τὴν γραφικὴν ἐκκλησοῦλα τοῦ ἁγίου Χα-
ραλάμπους μὲ τὴν πρασινάδα τῶν ἀμπε-
λιῶν ἀξίζει πολὺ περισσότερο ἀπὸ τὰς
λεωφόρους τῆς Ἀμερικῆς, Αὐστραλίας,
Αἰγύπτου.

Ἦ ! χωριὸ τῆς Κερᾶς (Ποταμὲ) πε-
ρικλείνης πολλὰς χάρες καλοῦς, φιλήσυχους,
τιμίους καὶ ἀγαθοὺς κατοίκους ποῦ μόνο
νὰ λείπη κανεὶς 48 χρόνια, σὰν κι' ἐμένα,
τὸ νοιώθῃ καὶ τὸ νοσταλγῇ.

Στὸν Ποταμὸ οἱ ὄμορφες, στὸν Ποτα-
μὸ οἱ ἄσπρες καὶ πάλι εἰς τὸν Ποταμὸ
ὅλες οἱ μαυρομμάτες !!!

Ἐπαμ. Δελακοβίας

λή μοίρα νάχης.
 νά πιω κι' ἐγώ κι' ὁ μαῦρος μου καί
 τὰ λαγωνικά μου.
 Σαράντα σίκλους ἔβγαλε, στὰ μάτια
 δὲν τὴν εἶδα,
 κι' ἀπάνω στοὺς σαράντα δυὸ τὴ
 βλέπω δακρυσμένη.
 Γιατὶ δακρύξεις λυγρὴ καὶ βαριανα-
 στενάξεις;
 μὴ νὰ πεινᾷς μὴ νὰ διψᾷς μὴν ἔχεις
 κακὴ μάννα;
 Μήτε πεινῶ μήτε διψῶ μητ' ἔχω
 κακὴ μάννα.
 ἔνε μου κι' ἂν ἐδάκρυσσα κι' ἂν
 βαρυναστενάζω,
 τὸν ἄντρα ζω στὴ ξενιτειὰ καὶ λείπει
 δέκα χρόνους.
 Κι' ἀκόμη δυὸ τὸν καρτερῶ στοὺς
 τρεῖς τὸν παντρυαίνω
 κι' ἂν δὲν ἐρῇ κι' ἂν δὲν φρα-
 νὴ καλόγηρα θὲ νὰ γένω.
 Θὰ πάγω σ' ἔρημα βουνὰ νὰ
 κτίσω μοναστήρι,
 καὶ στὸ κελὶ θὰ σφαλιστῶ στὰ
 μαῦρα θέλω βάρω,
 ἐκεῖνὸν νὰ τρώγῃ ἡ ξενιτειὰ κι'
 ἐμὲ τὰ μαῦρα ῥάσα.
 Κόρη μου ὁ ἄντρας σου πέθανε
 κόρη μου ὁ ἄντρας σου χάθη.
 τὰ χέρια μου τὸν κράτησαν τὰ
 χέρια μου τὸν θάψαν.
 Ψωμί κερὶ τοῦ μέρασα, κι' εἶ-
 πε νὰ τὰ πληρώσης,
 τοῦ ἔδωσα κι' ἕνα φιλὶ κι' εἶ-
 πε νὰ μοῦ τὸ δώσης.
 Ψωμί κερὶ τοῦ μέρασε διπλὰ
 νὰ σὲ πλευρώσω
 μὰ γιὰτ' ἐκεῖνο τὸ φιλὶ σύρε
 νὰ σοῦ τὸ δώση.
 Κόρη μου, ἐγὼ εἶμαι ὁ ἄντρας
 σου, ἐγὼ εἶμαι κι' ὁ καλὸς σου.
 ἔνε μου ἂν εἶσαι ὁ ἄντρας
 μου, ἂν εἶσαι ὁ καλὸς μου,
 δεῖξε σημάδια τῆς αὐλῆς καὶ
 τότε νὰ πιστέψω.
 «Ἐχεις μηλιά στὴν πόρτα σου
 καὶ κλίμα στὴν αὐλὴ σου,
 κάνει σταφύλι ῥοζακὶ καὶ τὸ
 κρασί μουσμάτο.
 κι' ὅποιος τὸ πιῇ δροσίζεται
 καὶ πάλι ἀναζητᾷτο».
 Αὐτὰ εἰν' σημάδια τῆς αὐλῆς
 τὰ ξέρεῖ ὁ κόσμος ὅλος,
 διαβάτης ἦσαν πέρασε τὰ εἶδες καὶ
 μοῦ τὰ λέεις,
 πές μου σημάδια τοῦ σπιτιοῦ καὶ
 τότε νὰ πιστέψω.
 «Ἀνάμεσα στὴ κάμαρα χρυσὸ καντή-
 λι ἀνάφτει
 καὶ φέγγει σου ποὺ γδύνεσαι καὶ
 πλέκεις τὰ μαλλιά σου.
 Φέγγει σου τὶς γλυκιὲς αὐγὲς ποὺ
 τὰ καλὰ σου βάζεις».
 Κάποιος κακὸς μου γείτονας, σοῦ
 τᾶπε καὶ τὰ ξέρεῖς,
 Πές μου σημάδια τοῦ κορμιοῦ ση-
 μάδια τῆς ἀγάπης.
 «Ἐχεις ἔλῃα στὰ στήθη σου κι' ἔλῃα
 στὴν ἀμασκάλη,
 κι' ἀνάμεσα στὰ δυὸ βυζιά τ' ἄνδρός
 σου φυλαχτάρι».

ἔνε μου, ἐσύσαι ὁ ἄντρας μου ἐσύ-
 σαι κι' ὁ καλὸς μου.
 Δὲν μπορῶ νὰ βεβαιώσω, ὁ ἄγνωστος
 αὐτὸς τραγουδιστὴς ἂν ζοῦσε στὶς ἡμέρες
 μας, θὰ τραγουδοῦσε τὰ ἴδια, γιὰ τὴν
 ἀμοιβαιότητα τῶν συζύγων; Παραλλαγὴ
 αὐτοῦ τοῦ τραγουδιοῦ εἶναι τὰ «Ζαγα-
 ράκια» ποὺ ἐτραγουδήθη καθὼς καὶ τὸ
 «Ρόιδο μου».

Τραγούδια τοῦ χάρου καὶ Μοιρολόγια

Τὴν ματαιότητα αὐτοῦ τοῦ κόσμου καὶ
 τὴν φθορὰν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς διὰ τοῦ
 θανάτου, ὁ λαὸς ἀπεικονίζει μὲ συγκλονι-
 στικὰ εἰκόνες καὶ σπαραξικάρδιες ἐκφρά-
 σεις. Καὶ κατὰ τὶς τελευταῖες στιγμὲς ποὺ
 σβύνει ἡ ζωὴ καὶ ὁ Καταλυτὴς κάθε ἀν-
 θρώπινος ματαιοδοξίας Χάρος πέρνει ἀπὸ

Ἡ ζωλιτέχνις τοῦ ἁσματος κ. ΦΡΟΣΩ
 ΚΟΚΟΛΑ μὲ Κυθηραϊκὴν ἐνδυμασίαν ὡς
 ἐτραγούδησε κατὰ τὴν διάλεξιν τοῦ κ. Γ.
 Μουλοῦ διάφορα Κυθηραϊκὰ καὶ Δημοτικὰ
 Ἑλληνικὰ τραγούδια.

τὴν ἀγκαλιὰ τῶν δικῶν τους ἀγαπημένα
 πρόσωπα, ξεχύνεται, ὅλη ἡ γυναικεία συμ-
 πόνια, σὲ θρήνους καὶ σπαραγμούς, μὲ τὰ
 διάφορα τραγούδια τοῦ Χάρου καὶ Μοι-
 ρολόγια. (Ἀπαγγελία).

Χαρῆτε νηοὶ χαρῆτε νηὲς κι' ἡμέρα
 ὀλοβραδιάζει,
 κι' ὁ χάρος τῆς ἡμέρας μας μιὰ μιὰ
 τὶς λογαριάζει.
 Τράβα τὸ χορὸ κι' ἄς πάει μαύρη
 γῆ θὲ νὰ μᾶς φράη.
 Δὲν ἔχει ὁ χάρος διάκρισι δὲν ἔχει
 ἐμπιστοσύνη.

παίρνει παιδιὰ ἀπὸ βυζί, γέροντες
 δὲν ἀφίνει.
 Ἄς χορέψουμε κι' ἄς πάει τούτη γῆ
 θὲ νὰ μᾶς φράη
 Χαρῆτε νηοὶ χαρῆτε νηὲς τὰ δροσερά
 σας νειάτα,
 γιὰτὶ θὲ νάρθῃ ἕνας καιρὸς νὰ τὰ
 πλακώσῃ πλάκα.

Μοιρολόι. (Ἀπαγγελία).

Ἦλπε μου καὶ τρισηλὶ μου καὶ κοσμο-
 γυριστὴ μου,
 ἐφές, ἔχασα μιὰ λυγρὴ, μιὰ ἀκριβο-
 θυγατέρα
 νὰ μὴν τὴν εἶδες πονθενά, νὰ μὴν
 τὴν ἀπαντήσης;
 ἐφές προφές τὴν εἶδῃκα στοῦ χάρου
 τὸ σεράϊ.
 Ὁ χάρος ἔτρωγε ψωμί, κι' ἡ κόρη
 τὸν κερνοῦσε

κι' ἔτρεχαν τὰ ματάκια τῆς σὰ
 μαρμαρένια βρούση,
 κι' ἔτρεμε κι' ἡ καρδούλα τῆς
 σὰ μῆλο μαραμένο.
 Κι' ἀπὸ τὸ συγνοέραςμα τῆς
 πέφτει τὸ ποτήρι,
 μᾶεῖτε σὲ πέτρα βάρεσε μᾶεῖτε
 σὲ καλτερίμι,
 μέσα στοῦ χάρου τὴ ποδιὰ
 ἔπεσε κι' ἐρραϊσθη
 Τοῦ χάρου κακοφάνηκε γυρίζει
 καὶ τῆς λέει.
 «Τὶ ἔχεις ὅπου χλίβεσαι καὶ
 γύνεις μαῦρα δάκρυα;
 καὶ τρέχουν τὰ ματάκια σου
 σὰν μαρμαρένια βρούσι;
 Μὴ σὲ πονεῖ ὥχ τὴ μάννα
 σου νὰ στεῖλω νὰ τὴ φέρω;
 Δὲ μὲ πανεῖ ὥχ τὴ μάννα μου,
 μὴ στεῖλῃς νὰ τὴ φέρῃς.
 Μὴ σὲ πονεῖ ὥχ τὰ ἀδέρφια
 σου, νὰ στεῖλω νὰ τὰ φέρω;
 Δὲ μὲ πονεῖ ὥχ τὰ ἀδέρφια
 μου μὴ στεῖλῃς νὰ τὰ φέρῃς
 Μὲ μὲ πονεῖ ὥχ τὸ σπίτι
 μου κι' ὥχ τὸν ἀπάνω κόσμο,
 Ἄν σὲ πονεῖ ὥχ τὸ σπίτι σου,
 πλιά δὲν τὸ ματαβλέπεις.

Μὲ στοργὴν τρυφερότητα καὶ συμ-
 πόνια, τὰ μυρίπνοα αὐτὰ ἄνθη τῆς
 γυναικείας ψυχῆς καὶ μὲ τὰ πύρινα
 δάκρυά τους, οἱ Γαλλιαῖες γυναῖ-
 κες, οἱ Μυροφόρες, συνώδευσαν τὸν
 ἀγαπημένο Διδάσκαλο, στὸ Γολγο-
 θᾶ καὶ στὸν τάφο.

Μὲ τὰ ἴδια πύρινα δάκρυα τοῦ ψυχικοῦ
 σπαραγμοῦ των, καὶ οἱ γυναῖκες τοῦ Λα-
 οῦ οἱ μοιρολογηστρες, μοιρολογοῦν ἀγα-
 πημένα τους πρόσωπα, ὅπως θ' ἀκου-
 σουμε στὸ Δωδεκανησιακὸ μοιρολόι ἀπὸ
 τὴν Κα Κοκόλα. (Τραγούδι μὲ ὑπόκρουσι
 μόνον σαντουριοῦ) Ἀστυπалаίας.

Ἐφές βράδυν ἐπρόβαλα
 ἀπὸ τὸ παναθύρι
 θωρῶ τὸ μαῦρο χάροντα
 καὶ τὰ βουνὰ σπαρμένα
 ὀχρῶ κακὸ ποὺ τᾶπαθα.

ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ ΜΑΣ

Ο ΜΕΛΙΚΟΣ ΞΕΝΟΔΑΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΕΠΟΠΟΙΟΣ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΣ

ΥΠΟ Κ. ΜΙΧ. Κ. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΥ

Ο ΜΕΛΙΚΟΣ ΞΕΝΟΔΑΜΟΣ

Περί της ζωής του Ξενοδάμου δεν έχουν γνωσθή πολλά πληροφορία, ούτε δυστυχώς διεσώθη η από το πλούσιον, ως πιστεύομεν, έργον του, αφού αναφέρεται μεταξύ των πλέον δοκίμων ποιητών της εποχής του στεφθεύς νικητής μάλιστα και κατά τους Καρνεύς αγώνας, γνωρίζομεν μόνον, ότι ητο Κυθήριος και ήκμασε κατά τόν ΣΤ' π. Χ. αιώνα εις την Σπάρτην.

Η Σπάρτη ητο ή κυρίαρχος πόλις των Κυθήρων και εκεί κατέφενον οι προοριζόμενοι διά κάτι καλλίτερον άνδρες των περιοικίδων πόλεων. Και ως πόλις, είχε μὲν χαρακτηρη καθαρώς στρατιωτικόν, απογυμνωμένη ως ητο από αίσθητικὰ έντυπώσεως, άλλ' ως κέντρον παρακολουθούν την πρόοδον, ιδίως κατά τόν Ζ' π. Χ. αιώνα, ήρχισε νά δημιουργή φιλογικήν και καλλιτεχνικήν κίνησιν αξιόλογον. Τά όνόματα των Τερπάνδρου, Τυρταίου και Θαλήτα, είναι τά γνωστότερα εκ των ποιητών οι όποιοι διέπρεψαν τότε, άλλ' εκτός των όνομάτων τούτων, πρέπει νά προσθήη κανείς με την πάροδον του χρόνου τά όνόματα άλλων, ήτοι του Άλχημάντος, του Πολυμήνστου, του Θεόγνιδος, οι όποιοι συνετέλεσαν εις την ανάπτυξιν της μουσικής και της ποιήσεως εν αυτή, του φιλοσοφου Χείλωνος, του αρχιτέκτονος Γκιτιάδη και των γλυπτών Θεοκλή, Δορυκλείδα, Μέδωνος κ.ά. οι όποιοι έπεμελήθησαν την φιλοσοφίαν επί τας τέχνας.

Η έγκατάστασις ούχ ήττον του Ξενοδάμου εις την Σπάρτην, θα έγένετο κατά το πρώτον ήμισιον του ΣΤ' π. Χ. αιώνας. Προγενέστερον δ' έπεισόδον συμβάν εις βάρος του Παρίου ποιητήτου 'Αρχιλόχου, τόν όποιον οι Σπαρτιάται είχαν εκδιώξει από την πόλιν των, επειδή εις κάποιον στίχον του έλεγε, ότι προκειμένου κανείς ν' αποθάνη κατά την μάχην είναι προτιμώτερον ν' απορρίψη τά όπλα, είχε πείσει τους ερχόμενους διά νά εγκατασταθούν εις την στρατιωτικήν αυτήν πόλιν, ότι θα έπρεπε νά προσαρμολοθύν απολύτως προς τά ήθη και τας επιδιώξεις της. Ο Ξενοδάμος, λοιπόν, επιδοθείς εις την ποιήσιν έπροτίμησε την μελικήν τοιαύτην, ή όποία εύρίσκετο εις άνθησιν τότε και συνέθεσε κατ' έξοχην παιάνας και ύπορχήματα. Φαίνεται δ' ότι εύδοκίμησεν εις τό είδος τούτο, διότι ο σοφιστής του Β' αιώνας 'Αθηναίος, αναφέρει ότι επί της εποχής του Ξενοδάμου άνεπτύχθη ο ύπορχηματικός τρόπος, ο όποιος δεν είναι άλλο τι, παρά είδος κινήσεων χοροδύ, αι όποια αποδίδουν την έννοιαν του ποιήματος. Ο χορός ο όποιος εξέτελειτο, ήτο ή λεγομένη πυρρίχη, όπου έλάμβανον μέρος μὲν πολλοί, φέροντες μαζί και την ασπίδα των, τό δόρυ ή τό ξίφος, πλην ούτοι, καταμερίζοντο εις ζεύγη καθένα εκ των όποιων μιμούμενον μάχην τινα, διέγραφε βιαίως και οργανιστικὰς κινήσεις βαδίζον κυκλωτερως με έναλλασσομένας τας θέσεις του έπιτιυμένον και του άμυνόμενον υπό τούς ήχους αλλού, κιθάρας, ή λύτρας ή και των τριών οργάνων μαζί και ο όποιος χορός, εχορευέτο κατά τας μεγάλας εορτάς των διοσκούρων, της γυμνοπαιδίας κλπ.

Τόν χορόν αυτόν και τά κατ' αυτόν αδόμενα ύπορχήματα είχαν εισαγάγει πρό του Ξενοδάμου εις την Σπάρτην, ο εκ Γόρτυνος της Κρήτης Θαλήτας (655 π. Χ.), ο όποιος και θεωρείται, ότι συνεπλήρωσε την ύπό του Μυτιληναίου Τερπάνδρου, (676 π. Χ.), εισαχθείσαν πρώτην μουσικήν κατάστασιν, ήτοι την σύνθεσιν εις την μουσικήν, τά μουσικά σημεία, την αυ-

ξήσιν των χορδών της κιθάρας κλπ. 'Αλλ' ο Ξενοδάμος, φαίνεται εκ της ανωτέρω γνώμης του 'Αθηναίου, ότι είναι εκείνος ο όποιος έτελειοποίησε τά ύπορχήματα και τούς παιάνας και έγένετο ούτω αρχηγός της νέας σχολής την όποιαν έσπευσαν ν' ακολουθήσουν οι περίφημοι ποιητά της αρχαιότητος Ξενοκρίτος ο Λοκρός (όστις θεωρείται και ο όριστικός εισηγητής της δευτέρας μουσικής καταστάσεως εν Σπάρτη), ο Πολύμηστος ο Κολοφώνιος και ο Σακάδας ο 'Αργεϊός.

Οι παιάνες του Ξενοδάμου, ήσαν εκ των χαρακτηριζόμενων ως παλαιών, οι όποιοι ετραγουδούντο προς τιμήν μόνον του 'Απόλλωνος και ούχι των άλλων θεών, υπό τόν τύπον επιτραπέζιων προσευχών, με την συνοδείαν χορού, ο δε τόνος των όποιων ήτο γλυκύς και απαλός κατ' αντίθεσιν προς τόν θορυβώδη του διθυράμβου.

Αμφότερα λοιπόν τά ως ανωτέρω είδη, έπειδή έξυπνέτον και την πολεμικήν άγωγήν των νέων, ήσαν της προτιμήσεως των Σπαρτιατών και διά την ανάπτυξιν των, ως είδομεν, συνετέλεσεν ο Κυθήριος ποιητής, του όποιου άλλας λεπτομερείας περί της ζωής του, δεν είναι δυνατόν ν' αντίλησωμεν από άλλην τινά πηγήν.

Ο ΕΠΟΠΟΙΟΣ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΣ

Κατά τά έτη 110—140 μ. Χ. ήκμασεν εν 'Αλεξανδρεία και ο Κυθήριος ποιητής Πτολεμαίος. Διά την ζωήν και τό έργον του δεν διεσώθη ούδεμία άκριβής πληροφορία, είναι όμως πολύ πιθανόν ή προσωπικότης του νά ταυτίζεται με την του 'Αλεξανδρινού γραμματικού Πτολεμαίου του 'Ηφαιστίωνος, του πάρονομαζομένου Χέννου, ο όποιος κατέλιπεν άφθονον έργον, μη διασωθέν δυστυχώς και όστις ήτο πατήρ του περιφήμου γραμματικού 'Ηφαιστίωνος, συγγραφέως των έργων «Έγχειρίδιον περί μέτρων» και «Τών μέτρων ποδιόμοις», άτινα παρά τας ουσιώδεις έλλείψεις των, από άπόψεως μεθόδου και σαφηνείας, απέτελεσαν τά κατ' έξοχην διδακτικά βιβλία, προς γνώσιν της παλαιάς μετρικής μέχρι και των τελευταίων Βυζαντινών χρόνων.

Τό μόνον έργον του Κυθηρίου Πτολεμαίου, διά τό όποιον έχομεν πληροφορίας τινάς είναι τό επιγραφόμενον «Ψαλάκανθα» τό όποιον ήτο ποίημα πραγματευόμενον την ιστορίαν Αιγυπτιακού τυτούς αυτού.

Διά τό φυτόν αυτόν λέγουν, ότι ο καρπός του όμοιάζεν ή ήτο πράγματι ο μελίλωτος, ένδω ο χρότον του ήτο άρίστη τροφή διά τά άλογα, τά όποια έκαμεν εύρωστα και ότι γενικώς είχαν εξαιρετικάς ιδιότητας. Ο μύθος όμως της ψαλακάνθης, την φέρει ως νύμφην της 'Ιακάριας ή όποια ήράσθη τόν θεόν Βάχχον και διά νά τόν πείση νά συνέλθη μετ' αυτής του ύπεσχθή νά τόν φέρη εις έπαφήν με την εγκαταλειφθείσαν παρά του Θεσέως θυγατέρα του Μίνωος 'Αριάδνην, την όποιαν εκείνος ήγάλα, ότι δε ο Βάχχος εις φυτόν την μετέβαλε, αφού επέτυχε του σκοπού του και ακολουθώς έφοβήθη ίνα μη έπιβουλευθή την ζωήν της 'Αριάδνης, καθόσον αυτός δεν είχεν δεχθή νά της έκπληρώσθ την υπόσχεσίν του, μεταμεληθείς όμως φαίνεται, την μετέβαλεν εις άστέρα, πρό τιμήν του φυτού, τόν όποιον κατάεξαν εις τόν άστερισμόν της 'Αριάδνης που υπάρχει εις τόν ουρανόν.

Δεν γνωρίζομεν εάν τό ποίημα έφερε χαρακτηριστικά γνωρίσματα της Ρωμαϊκής περιόδου, κατά την όποιαν πλείστοι ποιητά διεκρίθησαν, ως οι 'Οσπιανοί με τά «άλιευτικά»

και «κυνηγετικά», ο Νόνος με τά «Διονυσιακά» κλπ. που συνέθετον μακρά περιγραφικά έπη, εν αντίθεσει προς τά τότε συνειθιζόμενα επιγράμματα, άλλ' εκ του μύθου τόν όποιον τούτο εξηγεί, τό φανταζόμεθα γραμμένον με περιπαθείς εκφράσεις και εικόνες που προξενούν ζωηράν συγκίνησιν.

Η άνεύρεσις της υποθέσεως της ψαλακάνθης, μέσα εις έργον του Πτολεμαίου Χέννου του 'Ηφαιστίωνος, έδωσε βάσιμον λαβήν εις τους έρμηνευτάς των ποιητών νά καταλήξουν εις τό συμπέρασμα, ότι οι δύο Πτολεμαίοι αποτελούν εν και τό αυτό πρόσωπον.

Και διά μέν την ζωήν του Πτολεμαίου του 'Ηφαιστίωνος, δεν γνωρίζομεν τι, διά την συγγραφικήν όμως δράσιν του, φέρεται ότι έγραψε τά εξής έργα 1) «Περί παραδόξου ιστορίας» 2) «Κατάλογον των έργων του 'Αριστοτέλους», ούτος υπέρχει των του Διογένηος Λαερτίου και του 'Ανδρονίκου, καθόσον περιλαμβάνει τας επιγραφάς τούτων, είναι δε γνωστός εις ήμάς εκ τινος 'Αραβικής μεταφράσεως, 3) τό ιστορικόν δράμα «Σφίγγς», όπερ διελάμβανε πιθανώς τά περί του πτερωτού τέρατος των Θηβών, 4) τό εξ 24 ραψωδιών έπος «'Ανθόμηνρος», τό όποιον εάν κρίνωμεν εκ του έπους «Μεθ' Όμηρον» του μεταγενεστέρου Κοίντου (320 μ. Χ.), θα ήτο και τούτο μία απομίμησις των Όμηρικων έπων, με ώραίως παρομοιώσεις, αι όποια θα προέδιδον την καλήν γνώσιν της Όμηρικής εποχής, άλλα με κάπως άτονον την διήγησιν και 5) τό ογκώδες έργον «Περί της εις πολυμαθείαν καινης ιστορίας» εξ έπτά βιβλίων, όπερ είχαν άφιερώσει εις μορφωμένην και πολυμαθή δέσποιναν όνομαζομένην Τερτύλλαν και του όποιου περίληψιν έκτενή εξ 24 σελίδων, έδωσαν ο Φώτιος εις την «Μυριόβιβλόν» του.

Εις τό τελευταίον τούτο έργον του Πτολεμαίου, περιλαμβάνεται και ή περίληψις των άλλων του έργων.

Ο Φώτιος, προλογίζων την περίληψιν τό κατακρίνει ως επί τό πλείστον, καθόσον έχει πολλά τά ιερατώδη και κακόπλαστα και παραποιεί γενικώς μύθους τινάς και ταύτα εξ άλαζονείας του συγγραφώς διά νά δείξη την πολυμαθειάν του, τό έπαινει όμως ως εύσύντοπον και ούχι άχαρες.

Και πράγματι τό όλον έργον διαγράφεται με άτελείωτον παράταξιν μυθικών, Όμηρικων και εν γένει ιστορικων όνομάτων, παραπλεύρων των όποιων άρκείται νά σημειώση συμβάν τι ως π.χ. «Εδρύμανθος ο παΐς 'Απόλλωνος», έτυπλώθη διότι είδε λουομένην την 'Αφροδίτην από την του 'Αδωνιδος μίξιν», «ο εις εκ των δακτύλων του 'Ηρακλέους άπεσπάθη παρά του Νεμεού λέντος και ούτω έννεαδάκτυλος έμεινε». «Οί 'Ιπποί του 'Αχιλλέως ήσαν προηγουμένως γίγαντες, οι όποιοι και μόνοι εκ των γιγάντων συνεμάχησαν μετ' των θεών», «ή 'Αχιλλεύς άσπίς έξεβράσθη παρά τό μνημείον του Αΐαντος» κλπ. παρχει δε και περιεργότερας πληροφορίας, ως της δημιουργίαν επιθέτων, γνωμικών, αριθμών κλπ. καθώς π.χ. «Κρήτες άεί ψεύσται όνομάσθησαν, καθόσον ή Μήδεια συναγωνισθείσα εις την όμορφίαν την Θέτιδα, έδωσε κριτήν την 'Ιδομενέα, άλλ' ούτος, την νίκην έχάρισεν εις την Θέτιδα, ή δε Μήδεια όργισθείσα έλπε τούτο», «ο Μωΐσης εκάλειτο 'Αλφα, καθόσον είχε άλφους (κηλίδας) εις τό στόμα» «ο αριθμός 7, έλαβε την προληπτικήν σημασίαν εκ του ότι ή γέννησις του Διός, έπεβραδύνθη κατά 7 ήμέρας, κλπ. Χωρίς καν άλφαβητικήν, ούτε χρονολογικήν τάξιν,

ΓΙΑΝΝΗ ΠΡΙΝΕΑ

ΔΡΑΚΟΥΛΑ ΚΑΣΙΜΑΤΗ - ΣΤΑΗ

ΔΡΑΜΑΤΙΚΟ ΚΥΘΗΡΑΪΚΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΕΙΣ ΜΕΡΗ ΤΡΙΑ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου σελ. 58)

Δρακούλα : "Οχι, Μανώλη μου!... αλλά όπωσδήποτε δεν θα έξογκώνετο τὸ πρᾶγμα τόσο πολὺ. "Εσὺ ἐπὶ τέλους; ἐσὺ ποὺ ἤξερες τὸ χαρακτήρατοῦ Μανωλάκη, ἤτανε αὐτὸς ἄνθρωπος ποὺ μποροῦσα ἐγὼ νὰ τὸν ἐπηρεάσω! Πές το... μὴ φοβᾶσαι!... πές το... "Επὶ τέλους, ἄς τὸ πάρουμε τὸ πρᾶγμα ὅπως τὸ λέτε!... γιατί δὲν λέτε ὅτι ἐγὼ εἶμαι μιὰ γυναῖκα;... Γιατὶ τώρα δὲν με θεωρεῖτε ἀδύνατο πλάσμα παρὰ ὅταν σᾶς συμφέρη γιὰ νὰ ἀφαιρήτε ἀπὸ μένα, ἀπὸ τὰ ἄλλα τὰ δικαιώματα ποὺ μποροῦν νὰ σᾶς θίξουν τὸν ἀνδρικό σας ἐγωῖσμό; Δὲν ἐξανίσταται τώρα ὁ ἐγωῖσμός σας, νὰ ἐπιβληθῇτε εἰς τὸν κόσμον νὰ μὴν καταδικάζουν ἔτσι, καὶ νὰ μὴν περιφρονοῦν με τόσο ἄνανδρο τρόπο μιὰ γυναῖκα ποὺ ἐπὶ τέλους δὲν ἔκανε τίποτ' ἄλλο ἀπὸ τὸ καθήκον της;

Κλάδος : "Εβιάστηκες πολὺ. αὐτὸ ἤτανε τὸ σφάλμα σου.

Δρακούλα : "Εβιάστηκα πολὺ; τί θέλεις νὰ πῇς μ' αὐτό;

Κλάδος : "Ἐπρεπε νὰ περιμένῃς, νὰ περάσῃ ὅλη αὐτὴ ἡ ἀναμπουμπούλα νὰ ἡσυχάσουν τὰ πνεύματα... νὰ ἐπικρατήσῃ κάποια ἀρχὴ μέσα σ' αὐτὸν τὸν τόπο, ποὺ εἶχε ξεχαρβαλωθῇ τελείως.

Δρακούλα : Δηλαδή, ὡς πότε; "Εως ὅτου εὐδοκίησῃ ἡ Αὐτοῦ Ἀυτοκρατορικὴ μεγαλειότης ὁ Ἀλέξανδρος νὰ προσανατολισθῇ πρὸς τὴν πολιτικὴν κατάστασι, νὰ συνεννοηθῇ με τὸ σύμμαχό του τὸ Σουλτάνο, γιὰ νὰ ξεκαθαρίσουν τὴν θέσιν τῆς Ἑπτανήσου, ὕστερα ἀπὸ τὰ ἐρεῖπια ποὺ

ἐδημιούργησαν οἱ Ρεμπουπλικάνοι;... Νὰ σοῦ πῶ; ὥραϊο πρᾶγμα με συμβουλεύεις νὰ ἔκανα τότε.

Κλάδος : Φαντάζεσαι ὅτι δὲν θα ἐτιμωροῦντο κάποτε οἱ ἔνοχοι;

Δρακούλα : Πότε, χριστιανέ μου;... ἐπὶ τέλους ἐγὼ δὲν μπορῶ ν' ἀνεχθῶ πειὰ αὐτὴν τὴν περιφρόνησιν τῶν ὑποτακτικῶν μου!... Εἶμαι ἐδῶ... σᾶς περιμένω με σταυρωμένα τὰ χέρια... εἶμαι δεσμώτης σας. Οἱ προεστοὶ ἄς ἀποφασίσουν γιὰ τὴν τύχη μου.

Κλάδος : Μὴ φαντάζεσαι ὅτι δὲν συμμεριζόμεθα τῇ φρικτῇ θέσει σου, δὲν μᾶς πληγώνει τῇ ψυχῇ ὅλη αὐτὴ ἡ κατάστασι; Ἡ ἀδελφή σου κλαίει διαρκῶς... μόλις ἔφυγες ἐλιποθύμησε... ἡ υγεία της ἐκλονίσθηκε πολὺ.

Δρακούλα : (ἐιρωνικά). Αὐτὸ τὸ ξέρω... τὰ ἴδια ἔκανε καὶ ἡ ἄλλη ἀδελφή μου: Μόλις μπαρκάρισα νὰ φύγω γιὰ τὴν Πόλιν, ἐδημιούργησε νοικογενειακὸ συμβούλιον γιὰ νὰ προσβάλλῃ τὸ προικοσύμφωνο τοῦ μακαρίτη τοῦ πατέρα μας, γιατί λέει ὅτι ἡ προῖκα ἡ δική μου, ἦτανε μεγαλότερη ἀπὸ τὴ δική της κατὰ δέκα σφάντζικες καὶ ὕστερ' ἀπ' αὐτὸ ἐσυμβούλεψε καὶ τοὺς συγγενεῖς τοῦ μακαρίτη τοῦ ἀντρός μου νὰ διεκδικήσουν τὰ δικαιώματά τους ἐπὶ τῆς περιουσίας του, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπῆρχε νόμιμος κληρονόμος... Ἐρεῖς τί πονετικὸς καὶ τί φιλόστοργος εἶναι οἱ ἀδελφές μου;... μὴν κουράζεσαι νὰ μοῦ τῖς συστήσῃς γιατί τῖς ξέρω πεῖδ καλὰ ἀπὸ σένα.

Κλάδος : Ε! τότε!... (κινεῖται πρὸς τὴν ἐξοδον).

Δρακούλα : Πρὶν φύγῃς θὰ ἤθελα νὰ σέ παρακαλέσω γιὰ ἓνα πρᾶγμα μόνο!... μοῦ φαίνεται πὼς αὐτὰ ἀνήκουν στὸ δημόσιο... ἀποφάσεις, ντοκουμέντα σοβαρά, κτηματικὰ συμβόλαια καὶ ἓνα σωρὸ ἄλλα, βρίσκονται κεῖ μέσα. Πρέπει νομίζω νὰ συνεννοηθῇς με τὸν καινούργιο δικαστικὸ ἀντιπρόσωπο, νὰ ρθῇτε νὰ τὰ παραλάβετε γιὰ νὰ μ' ἀπαλλάξετε ἀπὸ τῖς εὐθύνες... Δὲν μοῦ μένει καιρὸς νὰ κάνω καὶ τὸ φύλακα.

Κλάδος : Ναί!... θὰ φροντίσω αὐριο, καλὴ νύχτα!... (φεύγει).

Δρακούλα : Ρεγγίνα!... φέξε στὸ θεῖο σου νὰ κατέβῃ. (ἡ Ρεγγίνα παίρνει τὸ λῦχνο καὶ τρέχει στὴν ἐξοδο).

Σ κ η ν ῆ 4.

Δρακούλα-Ρεγγίνα, ἐκτὸς τοῦ Κλάδου.

Δρακούλα : (κάθεται κοντὰ στὸ τραπέζι καρφώνοντας τὰ μάτια της στὸ κενό... σὲ λίγο ἄξαφνα σὰν νὰ τῆς ἔρχονται λυγμοὶ ρίχνει τὸ κεφάλι της

στὰ μπράτσα της). Μόνη! Θεέ μου! ἐντελῶς μόνη;

Ρεγγίνα : (Μπαίνει ἀργὰ με τὸ λῦχνο τὸ σβύνει καὶ πλησιάζει πρὸς τὸ τραπέζι). Θεῖα. (τὴν πλησιάζει καὶ τὴν ἀγκαλιάζει) χρυσή μου θεῖτσα! κλαίτε; τόσο πολὺ σᾶς λύπησαν αὐτοί;

Δρακούλα : "Οχι παιδί μου... ὄχι!... μὰ συλλογίζεται κανεὶς ὅτι μέσα στὴ σκληρὴ μοναξιά του προστίθενται κι' ἓνα σωρὸ πίκρες... τόσα λόγια!... λόγια ποῦ..."

Ρεγγίνα : Κι' ἀρχίσατε σεῖς νὰ τὰ λογαριάζετε... ἀρχίσατε νὰ κυττᾶτε τώρα πρὸς τὰ κάτω;... με ἀποθαρρύνετε θεῖα γιατί σεῖς με μάθατε νὰ κυττάζω πάντα πρὸς τὰ ἐπάνω... νὰ μὴ με τρομάξῃ ὁ ἴλιγγος καὶ νὰ περιφρονῶ τὸν πόνο.

Δρακούλα : "Ἐχεις δίκιο παιδί μου... μὰ ὑπάρχουνε στιγμὲς ποὺ ὁ ἄνθρωπος χάνει τὴ δύναμί του, τὸν ἑαυτόν του, λυγίζει μπροστὰ στὴν παραμικρότερη ἀπειλή, καὶ συλλαμβάνει στὴν συνείδησί του ἓναν ἄλλο ἑαυτό του ποὺ δὲν μοιάζει καθόλου μ' ἐκεῖνον ποὺ ἐννοιωθε ὡς τώρα μέσα στὸν μάταιο ἐγωῖσμό του... ἀλλοίμονο!... Πόσες φορὲς δὲν μᾶς ἀπατοῦν καὶ οἱ ἴδιοι οἱ ἑαυτοί μας καὶ μᾶς προδίδουν... ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τῆς ζωῆς μας εἶναι ὁ ἴδιος ὁ ἑαυτός μας... ναί!... ὁ ἴδιος ὁ ἑαυτός μας!"

Ρεγγίνα : Πρὶν φύγετε, ὅμως θεῖα δὲν μιλοῦσατε ποτὲ ἔτσι, δὲν εἶχατε αὐτὲς τῖς παράδοξες ἰδέες... Σᾶς ἄλλαξε τόσο πολὺ ἡ ξενιτεία;

Δρακούλα : Καθόλου! Ἐνόμιζα ὅτι ξαναγυρίζοντας στὴν πατρίδα, καὶ φέροντας θριαμβευτικὰ τὴν ἐκδίκησι ποὺ ἔπρεπε νὰ φέρω, θάβρισκα τοὺς ἀνθρώπους μᾶλλον πεῖδ ταπεινωμένους καὶ μάλιστα ἐκείνους ποὺ δὲν εἶχαν τὸ θάρρος νὰ τὴν ζητήσουν μόνοι τους ἀπὸ καθήκον... Μὰ τί θέλεις πειά!... τὸ ἴδιο τὸ αἷμα σου παρὰσύρεται ἀπὸ τὴν κρίσιν μιᾶς χούφτας ἀνθρώπων ποὺ τοῦ ἔδωσαν ἄλλη ἐξήγησι με τὴ φτωχή τους ἀντίληψιν... ποὺ ἀρπάζοντας ἓνα μαχαῖρι στὸ βύθισε μέσα στὰ στήθεια σου σαρκάζοντας γιατί σέ εἶδε νὰ πονέσῃς πολὺ! (Ὁ παπποὺς δείχνει μεγάλη θλίψιν).

Ρεγγίνα : Μὴν λέτε θεῖα ὅτι ἦσαστε μόνη... ἐγὼ;... ἐμένα δὲν με λογαριάζετε καθόλου; Κυττάτεμε καλὰ θεῖα μεγάλωσα... Δὲν εἶμαι πειὰ ἐκεῖνο τὸ ὁρφανὸ κοριτσάκι ποὺ κοιμήζατε στὴν ἀγκαλιά σας καὶ τοῦ τραγουδοῦσατε τὸ ἀγρὸ τραγουδάκι γιὰ νὰ κοιμηθῇ... Εἶμαι μεγάλη τώρα. Δὲν εἶσατε μονάχη... Κι' ἐγὼ σᾶς ἀγαπῶ... σᾶς ἀγαπῶ πολὺ, γιατί δὲν ἔχω κανέναν ἄλλον στὸν κόσμο ἀπὸ σᾶς καὶ τὸν καὶμένο τὸν παπποῦ εἶναι σὰν νὰ μὴν ζῇ

με συχνὰς ἐπιστροφὰς ἰδίως ὡς πρὸς τὰ δύο συνηθέστερα πρόσωπα τοῦ ἔργου τὸν Ἡρακλῆ καὶ τὸν Ἀχιλλεῖα, παρέχει ἀπιθάνους πληροφορίες, εἰς τίνα δὲ τὴν παραδειγματῶν ἀναφέρει καὶ τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως παρ' οὗ τὰ παρέλαβε.

Τὸ "Περὶ τῆς εἰς πολυμάθειαν καινῆς Ἱστορίας" ἔργον, ἐξακολουθοῦν νὰ κατακρίνουν καὶ μερικοὶ ἐκ τῶν συγχρόνων ἡμῶν συγγραφέων, οἱ ὁποῖοι κάμουν τὴν σκέψιν διὰ τὸν Πτολεμαῖον, ὅτι θὰ ἦτο καὶ αὐτὸς εἰς ἐκ τῶν τύπων τῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀγυρτῶν, τοῦ Δάρητος καὶ τοῦ Δίκτυος, οἱ ὁποῖοι παρ' ἐξέφρουν εἰς τὰ συμπόσια τῶν φιλομαθῶν Ρωμαίων καὶ ἐπεδείκνυν πολυμάθειαν σχεδιάζοντες παραδόξους διηγήσεις, ἐνῶ οἱ περισσότεροι συγγραφεῖς, ἀναγνωρίζουν τοῦτο γενικῶς ὡς ὠφέλιμον καὶ περιέχον ἀξιολόγους πληροφορίες, ἐφ' ὅσον μάλιστα μερικὰ ἀπὸ τὰς ἱστορίας τὸν διεσώθησαν εἰς τὰ δημοτικὰ τραγούδια καὶ τὰς παραδόσεις τοῦ λαοῦ.

Ὁ ταυτιζόμενος ὁδὲν Κυθήριος Πτολεμαῖος με τὸν τοῦ Ἡμιστίωνος, εἶναι εἰς ἐκ τῶν ἀντιπροσωπευτικῶν ποιητῶν καὶ γραμματικῶν τῆς ἐποχῆς του, ἥτις χαρακτηρίζεται ὡς ἐποχὴ γενικῶς παρακμῆς τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλολογίας.

Μιχ. Κ. Πετρόχειλος

πειά!

Δρακοῦλα : (τὴν ἀγκαλιάζει καὶ τὴν φιλεῖ). Τὸ ξέρω παιδί μου πὼς μ' ἀγαπᾷς... μὰ δὲν φτάνει... δὲν εἶναι ἀρκετὸ νὰ σ' ἀγαπάει ἓνας ἄνθρωπος καὶ νὰ σὲ μισοῦνε ὅλοι οἱ ἄλλοι.... Τότε φαίνεται ἡ μοναξιά... Ὁ ἄνθρωπος ἔρχεται στὸν κόσμον γιὰ νὰ ζήσει ἀνάμεσα σὲ πολλοὺς ἀνθρώπους.... Σ' εὐχαριστῶ... σ' εὐχαριστῶ πολὺ πού με συμπονεῖς... μὰ!... Πήγαινε τώρα παιδί μου... πήγαινε νὰ φᾶς καὶ νὰ κοιμηθῇς, γιατί θὰ εἶσαι πολὺ κουρασμένη!

Ῥεγγίνα : Ὁχι! προτιμῶ νὰ κάθουμαι ἔτσι κοντά σου... πάντα αἰώνια!

Δρακοῦλα : Καλὸ μου κοριτσάκι..... μὰ κι' ἐγὼ σὲ ἀγαπῶ πολὺ, τὰ ματάκια σου μοῦ λένε τόσα πολλά, τὰ λόγια σου μοῦ ὑπόσχονται τόσες χαρὲς καὶ εὐτυχίες. τὰ μαγουλάκια σου εἶναι γεμάτα νειάτα... αἷμα... αἷμα... ὠραῖο... τριανταφυλλένιο. καὶ τὰ χειλάκια σου!... (τὴν κυττάζει στὰ μάτια κρατώντας τὸ κεφάλι της μὲ τὰ δύο της χέρια). Μὰ τὰ χειλάκια σου θὰ διφράσουν μιὰ μέρα... δὲν εἶναι γιὰ μένα... δὲν πρέπει νὰ εἶναι γιὰ μένα... θὰ ποῦνε καὶ ἄλλα λόγια πού πρέπει νὰ τὰ ποῦνε... θὰ δώσουν καὶ ἄλλα φιλιὰ πού πρέπει νὰ τὰ δώσουν. (ἡ **Ῥεγγίνα** χαμηλώνει τὰ μάτια) χαμηλώνεις τὰ μάτια!... μὴν ντρέπεσαι παιδί μου ὅλοι οἱ ἄνθρωποι γι' αὐτὸ γεννηθήκανε!... κι' ἂν δὲν ἦτανε αὐτό, ἴσως νὰ ἦτανε καλύτερα, διότι τότε δὲν θ' ἀποζητούσαμε νὰ ἔχουμε γύρω μας τοὺς πολλοὺς. (τὴν ἀφίνει). Θάρῃ μιὰ μέρα πού θὰ ἀγαπήσης κι' ἐσύ!... γιατί πρέπει ν' ἀγαπήσης, κάποιον ἄλλο περισσότερο ἀπὸ μένα!

Ῥεγγίνα : Ὁχι, θεῖσα! ποτέ!... περισσότερο ἀπὸ σᾶς!

Δρακοῦλα : Μὴν λὲς ψέμματα!...

Ῥεγγίνα : Ἐσεῖς ἀγαπήσατε ποτέ ἔτσι στὴ ζωὴ σας;

Δρακοῦλα : Καὶ τὰ θηρία ἀγαποῦν... ὅλα ἀγαποῦν.

Ῥεγγίνα : Ὅπως σεῖς τὸ μακαρίτη τὸ θεῖο!

Δρακοῦλα : Τὸ θεῖο; (κάθεται συλλογισμένη καρφώνουσα τὰ μάτια της στὸ κενὸ) τὸ μακαρίτη τὸ θεῖο; Ἐκείνον δὲν τὸν εἶχα ἀγαπήσῃ πρὶν τὸν πάρω τὸν ἀγαποῦσε ὁ πατέρας μου μονάχα..... μ' αὐτὸ δὲν ἔχει νὰ κάνῃ... καὶ ἡ ἀγάπη καμμιά φορὰ ἔρχεται μὲ τὸν καιρὸ!

Ῥεγγίνα : Ὡστε ὥς τότε δὲν ;...

Δρακοῦλα : (ἀπότομα). Ποιὸς τῶπε; πολὺ, πολὺ!... (σὰν παραμλητό). Εἶχε ἀλλάξῃ ἡ φρονοῖα τῶν Βενετσιάνων στὸ Κάστρο.... ἦρθε ἄλλη.... ἔτσι γινότανε πάντα: Κάθε τόσο ἀλλάζαν, διότι ἐκεῖνοι ἔπρεπε νὰ γυρίσουν στοὺς δικούς των.... δὲν ἦτανε σκλάβοι.... ὁ ἐπὶ κεφαλῆς εἶτανε ἓνας πολὺ ὠραῖος νέος... τὰ μάτια του... πρώτη φορὰ ἔβλεπα τέτοια μάτια.... (σὰν νὰ συνέχεται μὲ βαθὺ ἀναστεναγμό). Τὶ σκέπτομαι θεέ μου!... Πήγαινε νὰ φᾶς κατὶ **Ῥεγγίνα**.... πήγαινε παιδί μου!... μὴ δίνεις σημασία σὲ τέτοια πράγματα!

(Συνέχεια εἰς τὸ προσεχές)

Χ Ω Ρ Α

Χώρα, λευκὴ ἀρχόντισσα
μὲ τὴ θλιμμένη ὄψη
ἔχεις γιὰ στέμ' ἀτίμητο
τὸ κάστρο τὸ παλιὸ
καὶ ντύνεσαι κάθε φορὰ
τὴ γιορτινὴ στολὴ σου,
τὴν πράσινη τὴν ἀνοιξή
τὸ θέρος χρυσαφιά.

Χαμογελᾷς στὸν ἥλιο σου
κάθε αὐγὴ καὶ δεῖλι
καὶ εἰχνεῖς βλέμμα στοργικὸ
στὸ χαμηλὸ ἀκρογιάλι.

Στοὺς στενωποὺς τοὺς δρόμους σου
μὲ τὶς παλῆς καμάρες
διαβαίνουν μὲ λικνιστικὸ
βάδισμα οἱ κυράδες
καὶ στὶς μικρὲς σου ἐκκλησιές
μὲ τὰ ψηλὰ καμπαναριὰ
πηγαίνουν νὰ λειτουργηθῶν
καὶ ὕστερα μὲ βῆμα ἀργὸ
νὰ βγοῦνε σιτὸ σεριάνι.

Μ' ἀνάλαφρη περπατισιὰ
κυματιστὴ περνοῦνε,
γιὰ θρούλους λένε μακρυνοὺς
μ' ἀργόσυρτη τραγουδιστὴ λαλιά.

Μόσχος μυρίζει ὅθι διαβοῦν
καὶ μύρα ἀρχοντιάς παλιάς
κι' ἔχουν στὴν ὄψη τους τὸ φῶς
τὸ εὐγενικὸ τῆς παρακμῆς.

ΦΡΟΣΩ ΧΑΝΙΩΤΟΥ

ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΜΠΟΛΙΤΑΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Ἡ Νομοθεσία τοῦ συναλλάγματος, εἰς τὴν Ἑλλάδα, δημιουργεῖ πολλὰς διατυπώσεις διὰ τοὺς ἐκδότας ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν προκειμένου νὰ τὰ στείλουν εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον δὲν ἐστάλησαν τεύχη εἰς τοὺς συμπολίτας τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀμέσως ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως, τοῦ πρώτου φύλλου.

Μιὰ ἀπὸ τὰς πολλὰς διατυπώσεις — ἡ ποῖο δύσκολη — εἶναι ἡ δήλωσις πού γίνεται πρὸς τὴν Τράπεζαν ἐκ μέρους τῶν ἐκδοτῶν ὅτι ἐντὸς ὁρισμένου χρονικοῦ διαστήματος θὰ εἰσαγάγουν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ συνάλλαγμα τὸ ὁποῖον θεωρεῖται εἰσαχθέν ἐφ' ὅσον τεύχη ἢ φύλλα τοῦ περιοδικοῦ ἢ τῆς ἐφημερίδος ἐξακολουθήσουν, νὰ ἐξάγωνται εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Διὰ νὰ ἀποφύγῃμεν συνεπείας ἐκ τῆς ὡς ἄνω νομοθεσίας, παρακαλοῦμεν θερμῶς τοὺς ἀγαπητοὺς συμπολίτας τοῦ ἐξωτερικοῦ νὰ μᾶς ἐμβάσουν ἀμέσως τὴν συνδρομὴν των, ἐάν θέλουν νὰ γίνουν συνδρομηταί μας, ἢ νὰ μᾶς ἐπιστρέψουν τὰ τεύχη ἢ νὰ μᾶς γράψουν, ἐάν δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ μᾶς τιμήσουν μετὰ τὴν συνδρομὴν των. Παρ' ὅλην τὴν ἐπιθυμίαν μας δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ στείλωμεν ἄλλο τεύχος ἂν δὲν γίνη ὅτι γράφομεν ἄνωτέρω. Πρὸς τοὺς ἐγγραφησόμενους συνδρομητὰς θὰ στείλωμεν ἐν καιρῷ καὶ τὰ προηγούμενα τεύχη.

Αἱ συνδρομαὶ ἔχουν ὁρισθῇ διὰ τὴν Ἀμερικὴν εἰς δολλάρια 8 καὶ διὰ τὴν Αὐστραλίαν καὶ Αἴγυπτον εἰς λίρες 4.

Σ Κ Ι Α

Ἐνας γαῖδαρος μιὰ μέρα
στάθηκε στὰ πεισινά,
κι' ὅλα τὰδε πέρα-πέρα
πράγματα γαῖδουρινά.

Τὴ σκιά του πρωτοβλέπει
καὶ φαντάζεται πού λές,
κάθε πρᾶμμα νάχη πρέπει
καὶ δυὸ μοῦρες μακροῦλές.

Κι' ὅπως ἡ σκιά φαντάζει
τετραόρατη κινᾷ,
τὸ γαῖδουρι καὶ λογιάζει
μιὰ σκιά μᾶς κυβερνᾷ.

Στὴν τρομάρα τοῦ θανάτου
γονατίζει ταπεινὸ
καὶ γκαρτίζει τοῦ πρᾶμματος
τὴ σκιά σου προσκυνῶ.

Κι' ὄντες φῶτις ἡ ματιά του
κόσμους γύρω σκοτεινοὺς
τὴν ἀλλόκοτη σκιά του
τὴν κρεμνᾷ στοὺς οὐρανοὺς.

Ἐπερούσια λατρεία
στὴ ξεστύλωτη θεᾷ
κι' ἀνυπόφορη θυσία
στοῦ γαῖδαρου τὴ σκιά.

Γαῖδαρος σαμαρωμένος
πήδους κλώτσους ἀρχινᾷ,
ὡς πον ἔπεσε ὁ καῦμένος
νὰ σταθῇ στὰ πεισινά.

Φ. ΚΑΒΟΣ

ΛΑΪΚΕΣ ΜΑΝΤΙΝΑΔΕΣ

Ὅντες ἀναστενάζω γὼ
βουνὰ κυλοῦν κομμάτια
πολλὲς καρδιὲς ματώνουνε
πολλὰ δακρύζουν μάτια.

Χίλιες χιλιάδες χάριτες
χαρίζει στὴ θωριά σου
τὸ νεραϊδένιο σείσμα σου
τὸ βεργολύγιμά σου.

Ὡχον τὰ περαζούμενα
κι' ὠχον τὰ περασμένα
καὶ τ' ἦτανε ν' ἀπαρηγθῇς
τὸν ἔρωτά μου μένα.

Λιγώτερο τὸ νάξι σου
κι' ἀσκήσες τὸ νοῦ μου
κοκκινοφουστανοῦσα μου
καὶ μπλαβοζουναροῦ μου.

Σὰν ἥλιος τὰ μεσάνυχτα
στὴ μπόρα τοῦ Γενάρη,
ἀπ' τὴ ζωὴ μου πέρασες
λαμπρὸ μαργαριτάρι.

Δὲ σ' ἀπαρνείμαι γὼ ποτὲς
ἀνθὲ τοῦ μαλαμάτου,
μὰ τ' ἄστρη μὰ τὸν οὐρανὸ
καὶ μὰ τὴ ξαστεριά του,